

શ્રી હીરવિજય સુરી

CITY PRESS AHMEDABAD

॥ जगद्गुरु श्रीमद् ॥

श्री हीरविजयसूरिनुं जीवनवृत्तांत.

(लेखक—पंडित उदयचंद अय्यर अवेजीवाडी—अमदावाद)

In all times and place, the hero has been worshiped. It will ever be so. We all love great men, love, venerate and bow submissively before great men. Ah, does not every true man feel that he is himself made beggar by doing reverence to what is really above him? No nobler or more blessed thing dwells in man's heart."

લાવાઈ-સર્વગ્જો અને સર્વકાળે વીર (ધર્મવીર) પુરૂષો પુનઃ પુનઃ છે મદદ પામ્યા કરશે પણ એમજ આપણે મર્વ વીર પુરૂષોને આહીએ છીએ, એટલું નહીં, પણ એમના તરફ પૂજ્યબુદ્ધિ પાતાવીએ છીએ તેમને સવિનય નમન કરીએ છીએ (વાગ્ધુ કે) શુ પ્રત્યેક મનુષ્યને એમ નથી લાગતું કે પુરૂષ કરતા નિ સદેહ તે શ્રેષ્ઠ છે! આવા ઉત્તમ પુરૂષોનો સત્કાર કરતા કોઈ વિશેષ ગુણપ્રદ કે ઉદાર લાગણી મનુષ્યના મનમાં હોઈ શકે નહીં

ધર્મના વિશાળ પ્રદેશમાં ભ્રમણ કરેલા એક ધર્મવીર પુરૂષનું જીવનવૃત્તાંત વાચકોની સન્મુખ રજૂ કરવાની તક લેવામાં આવે છે

જન્મ.

શુભસત દેશના સતર જન્મ જાનોમા પાલનપુર નામનું એક નગર હતું. ૫ લવિયા પાર્શ્વનાથજીનું ભવ્ય મંદિર દેવવિમાન સમાન દીપી રહ્યું હતું. સુવર્ણની ઘટાનો નાદ- વનિ તે જ નભુવનને ગમતી સુન્દરી હતી. તે નજમ્મા એક એવો નિયમ હતો કે જે લક્ષાધિપતિ હોય તે ટોટની બહાર અને કાઠપતિ કિ જામા નહે. તે નગમ્મા ઓશવશમા ઉત્પન્ન થયેલ ધ્રાવક ધર્મ પરિપાલક કુવરજી નામક ગેઠ રહેતા હતા. તેમને શિયળવૃત્તે કરી ત્રીતા સમાન-પતિપત્નિ અને સુવરૂપા નાથીબાઈ નામે ભાર્યા હતી.

એક સમયે રાત્રિને વિષે નાથીબાઈ શયનભુવનમા નિદ્રાવશ થઈ હતી. પ્રાતઃકાળ થવાને હજુ થોડી વાર હતી અર્ધનિદ્રાવસ્થામા અને ઠંડક જાગતવસ્થામા સ્વપ્ન આવ્યું કે જાણે “ એક ગાજરો ચાલતાવારે ઉજવલ ગયે, ઉદરમા પ્રવેશ કર્યો છે ” એ સ્વપ્ન જોઈ તે તરત જાગી ઠી સ્વપ્નની વાત પતિને કહેતા તેણે કહ્યું કે તમને એક સુદર પુત્ર થશે જે જેની આખા ભારતવર્ષમા કીર્તિ-લાગે.

ગલનું મારી રીતે પાલન કરતા ત્રીજે માસે નાથીબાઈને એક ઉત્તમ ધરજ-દોહદ ઉત્પન્ન થયો કે જે જગતમા અમારી પહોંચગણવું અને સગ પ્રભુની પ્રતિમાની નવાગે પૂજા કરે, સત્પાત્ર સુનિષ્ઠોને દાન આપુ અને શત્રુજય પર્વતપર જઈ તીર્થંકર શ્રી આદિનાથની પૂજા કરે અનુક્રમે નવમાસ અને માન

નિવસ પુગ થયા મ ન ૧૫૮૩ ના મગગીર્થ મામની ગુરુલ
 પક્ષની નવમીને એમવાગ્ને દિવસે કુવળને ત્યા ભવિષ્યમા
 જનાના થના મહાન પુત્રપનો નથ વયો તેનુ નામ હી
 રતુ એવુ રાખવામા આગ્યુ જાગ વપની ઉમન્મા શાસ્ત્રને
 અભ્યાન ની તેમા તે પ્રીતિ વયો કાળનગ વગ માતાપિતા
 નર્ગવામી થયા તે પોતાની પાદન સાથે પાટલમા આગ્યો અને
 શ્રીવિજયનાન મુરિમ જાનજતુ ચારગતિના ભયાનક હુ જોતુ
 વ્યાખ્યાન શ્રવણ કર્યુ એટલે ચિત્ત વૈગમ્યમય થયુ, અને
 મમારના કલ્પિક સુજોડી નિન વિગમ પાગ્યુ મર્વે વસ્તુઓ
 હાલિદ નજાવા લાગી

હીમા.

માતાપિતાના અભાવે ભગિની પાંડે દીક્ષા લેવાની હીર
 હાથે આજ્ઞા માગી ન્યારે ભગિનીએ ગદુ કપાન કર્યુ મમા
 ચી વિરકન થઈ ત્યાગી થવામા પડના કષ્ટો અને ત્યાગી થયા
 પછી સદન કરા પડના ઉપચારાનુ વર્ણન તથા તે પાળવાની
 હુ શક્યતા નજાવી, હના પછુ એક ગ્નિમાત્ર દેર હીરજીની
 વૈતન્ય વારનામા પડ્યો નહી ગગનવિહારી ભારકપક્ષી
 તોડાની મમુદ્રમા ઉડાતા પોન્નજોની કયા નગાન કંઈ છે પછી
 તે ભલેને મોટા પવતોના ઉપના થાને હજો ' તેનુ પગ્લિમામ
 એ યાય છે કે તે તેનાથી નાભ પામનો નથી તેવીજ રીતે
 હીરજીનુ ચિત્ત વૈગમ્યમા વિગ્રેષ કરી આટલુ અયમ ઉપી
 માનન્મા ઉગન ઉપરા નિા કપ્પ ઉપી મોતજોને પાછા દેમ

બદરમા હું ત્યારે આર્વલોમ મોગલ બાદશાહ જલાલુદ્દિન
અકબર દિલ્હીના તખ્ત પર રાજ કરતો હતો તેને જુદા જુદા
ધર્મો જાણવાની અતિ જુજાસા હતી કોઈ પ્રભાવશાળી પુરુષ
તેના માલખવામાં આવતા તે તેને પોતાના દરબારમાં બોલાવતો
સન્માનથી સતોડિન કરી ધર્મ સળધી વાર્તાલાપમાં આનંદ
મેળવતો ગુજરાત દેશમાં વિચારના સુરિજના ગુણગાન થતા
માલખ્યા એટલે તેમને આદર સત્કથાથી વિનંતિ કરી ત્યા
(દિલ્હી) તેડાળ્યા સુરિવર્ય તેની પ્રાર્થના સ્વીકારી તે તરફ
જવા નિકળ્યા અકબર બાદશાહ અને શ્રી હીરવિજય સુરિની
પ્રથમ મુલાકાત આગ્રા શહેરમાં થઈ તેમનો દયામય ઉપદેશ
બાદશાહને બહુ ગમ્યો પોતે પણ એક વર્ષમાં કેટલાક દિવસ
સુધી માસ ન ખાવાનો નિયમ કર્યો કુમુદા જાનવરે અને પશુ
પક્ષીઓની નિષ્કાળુ થતી હિમા સુરિમહારાજના ઉપદેશથી
ધણા ભાગે બાધ કરાવી

એ વિષયની વિશેષ હકીકત જાણવાના જુજાસુએ
હારસૌભાગ્ય અને જગદ્ગુરુ કાવ્ય માં જોઈ લેવી જેમાં જગદ
ગુરુની પદની કેમ ગણી ઈત્યાદિકનું વર્ણન વિસ્તાર સહ કરેલું
છે વિનાગના ભયથી અત્રે લખવામાં આવ્યું નથી કારણકે
આ લેખ પાધારણ રીતે સુરિમહારાજના પરિચય માટે
લખાયો છે

દેવગ ગમન

જગતનો એક એવો સાધા વુ નિરમ છે કે પ્રાણી પા
છા અધકાર અને અધકારની પાછા પ્રકાશ દોષ છે તેમ /
સુખની પાછા દુખ અને દુખની પાછા મુખ પણ દોષ છે
તેવી જ રીતે જીવ જ્યાં મુખી મુકત દયા-પરમધામ સાશ્વત થાન
મોક્ષને ન પામે ત્યાં મુખી મરણ પડી જન્મ ધાન્યુ ઘરવો પડે
છેજ જ મ મરણુન દુખો નકેન ડ વા પડે છે એમ જન્મ મર
ણની ઘટમાળ સદાકાળ પરિવર્તન ગી ન છે

મોગ મોગ રાજ મહારાજ, વાસુદેવ, બળ દના અધિપતિ
અવર્ણિ અને સુરનરથી મેવન કરીને ન અને ત્રિભુવનમાં પૂજ્ય
પણને પામેલા પુરો પલ એજ અને ચા-ચા ગયા, તો પાત્રી
સાધારણ માનવ જેવા પામર પ્રાણી ની ગિમાનમાં છે વાદ !

સુરિમહા ૧૪ વિહાર કરતા કરતા કાઠિયાવાડમાં આવેલા
ઉના નામના ગામમાં આવ્યા ત્યાં આયુની દોરી ખુલી ૧૬
હતી પોતાનો અવસાન કાળ આવેનો જાણી શીમાન હીરનગિ
જીએ વિજયસેન આચાર્યની પોતાના માટે સ્થાપના કરી અતા
વ થા આવી જાણી ધમધ્યાનમાં વિશેષપણે મગન થયા મ
વન ૧૨૫૨ અને ભાદવામુ ૧૧ ને નિવમે સુરિમહારાજ જૈન
મળને ઉપાસ કરી નવનગમન કર્યું એઓ શ્રીમન્મહાવી-
પ માતમાના પદમે પાડે થન મર્વેના ચિત્તમાં-જગાગમાના ન
મકતા હીરાના જેવા શ્રીહીંગવિજયનુરિતા વિયોગથી એવ ગ્લાનિ

(૭)

ના ચિન્હો જણાવા લાગ્યા એવા મહાન અને પરોપકારી પુરુષના
 વિદેગથી અમારા અંત કરણમાં પણ હલેશ થઈ આવે છે અને
 અંત હજી દુ ખિન થાય છે તેથી લેખિનીને વિરામ આપી આ
 લેખની અંતેજ મમાપિત કરી દઈએ છીએ

ટાહા

કાળે જગ ખાધો સહી, કુણે ન ખાધો કાળ,	
તાળ આંદોડી જગવડો, જેણે લખીઆ વૃદ્ધ બાળ	૧
આઉળાં કપી લાકડું, ગંધ ગ્રંથિરૂપ કરવત્,	
કાળ કપીઓ મરધાર, વેહરી આણે મત	૨
પુહવી નિત્ય નવેરડી પુરૂષ પુરાણો થાય	
વાટે લવ્વે આપણે, નાટિક નાચી જાય	૩
ઢોલ દદામા દડ-ડી, કે' તે ગયે જન્મય,	
હમ દેખતે જગ ગયો જગ દેખત હમ જાય	૪

(કપભદાસ સંવર્તી)

આવા મહાન પુરુષ જગત્માં જનધર્મની વિજયી સ્વન્ત
 કમ્પાવવા ભાગ્યનર્પમા ઉત્પન્ન થાઓ ! એ-જ ગુલાશા ! !

શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ. ! ! !

હીરપ્રસ્નાવલિ:

॥ શ્રી શહેશ્વરપાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

॥ મહામહોપાસાયશ્રીહીરચન્દ્રગણિગુરુમ્યો નમઃ ॥

ગિષ્ઠ લોકોએ આચરેલો માર્ગ ન લોપાય અને આ પ્રથમ
નિર્વીર સપુર્ણ થકેને પ્રાણીઓને ઉપદેશનક નીવડે તે
માટે પ્રથમ વિતરાગદેવને પ્રભુમન કરતા થકા આ પ્રથમ
સપુર્ણ વક્તવ્ય અને પ્રયોજન દેખાડે છે

॥ શ્લોક ॥

સ્વસ્તિત્રિયોનિદાન, જન્તૃનાં ધર્મકારિણા સમ્યક્ ।
શ્રીવર્દ્ધમાનતીર્થાધિ, -રાજમધિનમ્ય સદ્ભક્ત્યા ॥ ૧ ॥
ગીતાર્થટુન્દ નિર્મિત, -પૃન્દાનામુત્તરાણિ લિખ્યન્તે ।
શ્રીહીરવિજયમૂર્તિ, -પ્રસાદિતાનિ પ્રવોધાય ॥ ૨ ॥

॥ યુગ્મમ્ ॥

“ દાન, શિયલ, તપ ભાવના રૂપ ” ધર્મને કરવાવાળા
પ્રાણીઓને મોક્ષરૂપ મંગલશ્રીના હેતુભૂત અને તીર્થસ્વરૂપ
ચતુર્વીધ (સાધુ સાધ્વી આવક શ્રવિકા) સઘના અધિપતી
શ્રી મહાવીર પ્રભુને મન વચન અને દાયારૂપ ત્રણ યોગવડે
ઉત્તમ ભક્તિથી નમસ્કાર કરીને જ્ઞાની મહાત્માઓના સમુદ્ધે

કહેવા જે પ્રત્નો, અને શ્રીમાન હીરવિજયમુરીશ્વરે આપેલા ઉત્તરે ઉત્તમ બોધને માટે લખીએ છીએ

મહોપાધ્યાય શ્રી વિમલહરપંગણિએ પૂછેના
પ્રત્નો તથા તેઓના ઉત્તર

પ્રશ્ન ૧—“ ગચ્છગઝો અણુમી ” એ ગાથામા બતાવેલા પચીસ જે ને વીસે પચીસ લેખા જે ત્રણ અથવા ચાર શુભની વિધમાનતા રહેવાથી સયમના આરાધક હોવાથી વહનીય છે ? કે જે ત્રણ દોષના રહેવાથી સયમના વિરાધક હોવાથી અવહનીય છે ?

ઉત્તર ૧—“ ગચ્છગઝો અણુમી ” એ ગાથામા દર્શાવેલા પચીસ લેખાની અદરથી જે ત્રણ શુભની વિધમાનતા રહેવાથી અને દોષોને તો આગળ (કારણ) વડે સેવવાથી સયમના આરાધક છે અને તેથી તેઓ વહનીય છે

કારણપણ કારણ સિવાય જે દોષોને સેવે તો તે સયમના વિરાધક હોવાથી વહન કરવાને યોગ્ય નથી

પ્રશ્ન ૨—“ ૧ આ રિસ પચ કુશીલ સવુદે સુવર ” એ પ્રમાણે પાપ શ્રમણીય અધ્યયનમા વહેલા લક્ષણોવાળા

૧ આરિસ પચકુશિલ સવુદે સુવરે મુણિપરરાણ
દિદિમે ॥ અયસિ લોરવિસમિવ, ગરાઈણ નસે રૂદ્ધ નેવ પરત્થ
લોર ॥ ઉત્તરઅધ્યયન સૂત્ર ૧૭ મુ પાપશ્રમણીય અધ્યયન
અધ્યા ૨૦

માધુઓ વધ છે ? કે 'પામત્યા દિના લક્ષ્મીવાળા હોવાથી
અવધનીય છે ?

ઉત્તર ૨—ઉપરોક્ત ગાથાના બ્યાખ્યાનમાં પાસત્યાદી
લક્ષણોયુક્ત સાધુઓનું પણ જઘન્યથી સાધુપદને વિશે વર્તન
કહેલું છે, એ જઘન્ય સાધુપદને વિશે વસ્તુ પણ કોઈ દારણને
લઈનેજ હોવાથી તેઓ પણ વધનીય છે

પ્રશ્ન ૩—પચીસ લાગાએ કરીને આશ્રિત “एआरिस”
એ ગાથામાં કહેલા લક્ષણ યુક્ત માધુ છતાં અને સાતમાં શુણ્
સ્થાનકને વિશે વરતેછે? કે અન્ય મતમાં કહેવાતું જે મુહુર્ત તે
થી વધારે કાળ રહેવાવાળું છડું શુણ્ મ્યાનક તેને વિશે વરતેછે ?

ઉત્તર ૩—પચીસ લ ગા આશ્રિત અને “एआरिस”
એ ગાથામાં ઘાતલાવેલા લક્ષણો યુક્ત કેટલાએક સાધુઓ આ
તમાના અધ્યવસાય વિચીત્ર હોવાથી છતાં અને સાતમાં શુણ્
મ્યાનકને વિશે વરતે છે અને કેટલાએક અન્ય મતમાં કહેવાતું
જે મુહુર્ત તે થકી વધારે કાળ પર્યંત રહેનાડું છડું શુણ્ મ્યા-
નક તેને વિશે વરતે છે આને માટે કયાઈ પણ અપેક્ષા
મળતા નથી

પ્રશ્ન ૪—“ જો ચય ૩ ઉત્તર ગુણે મૂલગુણે વી ”
એ ઠાણે અચીરપણુ સવત્સરાદિ કાલના નિયમથી ? કે સા
માન્યપણુથી ગ્રહણ કરવું ?

૧ પામત્યા ખિન્ન સસક્ત અવતન્ત કુશીલ એ પાત્ર
કુશીલ કહેવાય છે

ઉત્તર ૪—“ જોયયદ્ ઉત્તરગુણે મૂલગુણેરી ” એ ગાથામાં અચિરેણુ પદ ઉત્તર ગુણુ સ્થાનકના ત્યાગના પ્રતિરોધ પરક છે સમયનો નિયમ કરવો શક્ય નથી કારણ કે કોઈ પતિત પરીણામીને ઉત્તર ગુણુ સ્થાનકના ત્યાગ પછી જીવ કાળમાં કર્મનો નાશ થાય છે અને કોઈને ઘણા કાળ પર્યંત કર્મનો નાશ થતો નથી

પ્રશ્ન ૫—દાપનકાદિ દશમાથી ગમે તે કોઈ તપા ગરુ ના સાધુને વદન પુજન કરે અને આહાર પાણી ઘર વિગેરેનું ઘન કરે અને કોઈ તે થઈ વિપરીત કરે તો તે બંનેને મરણુ કળ મળે, કે કાઈ વિશેષ ?

ઉત્તર ૫—દાપનકાદિ દશમાથી જે સાધુઓને વદન પુજન કરે છે અને આહાર પાણી ઘર વિગેરેનું ઘન કરે છે તેને શુભ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને તેથી જે વિપરીત કરે છે તેને અશુભજ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે

પ્રશ્ન ૬—તેઓ (દાપનકાદિ) ની મધ્યમાં કોઈ દેતામંત્ર વિગેરેના રક્ષણને માટે પ્રયત્ન કરે છે અને અન્ય તેથી વિપરીત કરે છે તો તે બંનેને ફળ સરખું, કે કાઈ વિશેષ ?

ઉત્તર ૬—જનમદીય વિગેરેના રક્ષણને માટે પ્રયત્ન કરવાથી શુભજ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને જે વિપરીત કરે છે તેને અશુભજ ફળ મળે છે

પ્રશ્ન ૭—કોઈ જ્ઞાન દર્શન ચાત્રિ તપસ્યા વિગેરે શુભ કરવાવાગાની ભક્તિ કરે છે અને અન્ય તેથી વિપરીત

કરે છે તે તે જાન્નેની સમાનતા છે તે કાઈ વિશેષ ?

ઉત્તર ૭—ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જ્ઞાનાદિ શુભ કાર્યને કળવાવાળા જે હોય તેની ભક્તિ કરનારને શુભ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અન્યને અશુભ ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે

પ્રશ્ન ૮—વર્ણાદિવડે કરીને લેઈ થયે હતો સ્વભાવથી જ ઉત્તરની માફક પરંપર દશનો મત લેઈ ગ્રહે તે આજના વિવેકપણની સરખામી કે કાઈ વિશેષ છે ?

ઉત્તર ૮—દશનુ જે વર્ણાદિ વિચીત્રપણ તેની સમાનતા કહેવાવાળું વચન આપણ પોતાનું નથી કિંતુ બીજાનું જ છે

પ્રશ્ન ૯—ચૈત્યાદિ ધર્મકાર્યને કરનારાઓને તપાગચ્છીય અક્તિમાન આવક સહાય કરે મધ્યમ્યતા ધરે કે વિપરીત વરતે અને તેમા કાઈ પણ લાભ ખસે કે નહીં ?

ઉત્તર ૯—ચૈત્યાદિ જે જે ધર્મ કાર્ય કરનારાઓ હોય તેમાથી શ્રીગુરુપાદે જે જે આદેયપણે ગ્રહેલ હોય તેવા ચૈત્યાદિ ધર્મ કાર્યમા સહાય કરવી તે સુદર છે અને તે મિવાયના કાર્યમા મધ્યમ્ય રહેવું યોગ્ય છે પરંતુ કોઈપણ કાર્યમા વિપરીત વરતન કરીને વિગેધ ઉત્પન્ન કરવો તે કલ્યાણ કારક નથી

પ્રશ્ન ૧૦—લોકોથી લિલ જે નવ ક્ષપનકાદિ તેઓની પ્રતિ માની પુજા તથા સ્તુતીને અગ્રીલેપન વસ્તુનું વિલેપન તે ગાળ દેવારૂપ ? કે પુજા અને સ્તુતી રૂપ ?

ઉત્તર ૧૦—નુતન પ્રતિમાની પૂજા તથા સ્તુતી તે અશુચી

વિવેચન તથા આગ દેવારૂપ જે ઠહેલુ તે વચનનું તત્ત્વરૂપાને ઉચારવા થોડું નથી નો પડાં ઉતરવું જોઈને ૭

પ્રશ્ન ૧૧—તેઓમાંથી કોણ સઘની ભક્તિ કરે અથવા અભક્તિ કરે તો તે બનેમા બુતે જસેના અને મધપાન કરેલા માણુમના કાર્યની જેમ સરખાપણું કે તેને ભક્તિ અને અન કિતનું શુભાશુભ ક્ષણ મળે ?

ઉત્તર ૧૧—સઘની ભક્તિ કરવાવાળા અને નહીં કરવાવાળાને મધપાન અને બુતથી પ્રમેગની ઉપમા દેવી તેજ અગ્નિ જે છે કહેવાતું કે શુભાશુભ ક્ષણ જવડું મળે ૭

પ્રશ્ન ૧૨—સપનમાં જોઈને કરેલા નમસ્કાર પાઠ કેઠમાની ડોહાવડું અને પ્રણામ પાળવું વિગેરે માગાનુયાયી રામનું ? કે શિક્ષાગી અને મહામારના પ્રણામની માફક પાપનો હેતુ ?

ઉત્તર ૧૨—નમસ્કાર પાઠ કેઠમાથી ડોહાવડું અને પ્રણામ અથવા પ્રણામ વિગેરે ધર્મ પ્રમથને શિક્ષાગી વિગેરેના અથવા માયની ઉપમ આપતી તે પડીતોને મનુષ્યીન છે પ્રદેવાનો ભાગ્ય એ છે કે તે સઘણું માગાનુયાયી સમજવું

પ્રશ્ન ૧૩—૪૨પદ્ધતિએ કરેલા સ્નેહાદિત્વ છે તે આગળ તુરંદા આદિ દુનકી જાતીએ બનાવેલી સ્નેહાદિની માફક આસ્વાદનીય નથી ? કે તેમા કાંઈ ફેર છે ? અર્થાત્ જોનેનું પદ ૧૩ 'કરેલા સ્નેહાદિ આપણે જોલવા કનપે કે નહીં'

૧૩—૪૨પદ્ધતિએ કરેલા સ્નેહાદિને આશલ અને

તુરકડાદી હલકી જાતીની રમોઈની ઉપમા આપવી તેજ વિદ્ય-
નોને અનુચીત છે તો પછી ઉતરવડે કઠીને શુ ?

પ્ર'ન ૧૪—તપગચ્છના શ્રાવકો પોતાના ગચ્છના કે
પરગચ્છના કરાવેલા દેગસરમા ચઢનાદિ મુકે તો પોતાના દે-
ગસરમા પુણ્યહેતુ અને અન્યના દેગસરમા પાપહેતુ સમજવું
કે બંનેમા સમાન લાભ લેખવો ?

ઉત્તર ૧૪—તપગચ્છના શ્રાવકો પોતાના ગચ્છના ચૈ-
ત્યમા અને બીજા ગચ્છના ચત્યમા ચઢન વિગેરે મુકે તો તેમા
જેવો પોતાના ચૈત્યમા મુકવાથી લાભ થાય છે, તેવોજ શ્રી
પરમશુદ્ધ પુણ્ય આદેશપણે આજ્ઞા કરેના પરકીય ચૈત્યમા
મુકવાથી પણ લાભ થાય છે પરંતુ પાપ તો થાયજ નહિ

પ્ર' ૧૫—બીજા વિગેરે પાચ પર્વ તિથીઓ શ્રાવ
વિવી વિગેરે જૈનીય ગ્રંથે વધી બીજા કાણુ ગ્રંથમા બ-
તાવેલી છે ?

ઉત્તર ૧૫—બીજા વિગેરે પાચ પર્વ તિથીઓની
માન્યતા ગીતાવ સમુહના આચરણ ઉપરથી જણાય છે શ્રાધ

૪ ગીઆપચમી અઠમી ઇમારમી ચંડદસી પળાતિ-
તીઓ ॥ ૫ નાજોસુ અતિદીઓ મોઝમ ગજહારિણા મળિઆ
બીજા પાચમ આઠમ એકાદશી અને ચત્વરશ એ પાચ શ્રુત
જ્ઞાન આરાવન કરવાની તિથીઓ ગૌતમ ગણધર ભગવતે કહી
છે શ્રાધવિધિ ભાષાનર ૪૮ ૪૭૮

વિધી સીવાય બીજે કોઈ પણ ઠેકાણે દ્રુતગોચર થયું હોય તેમ સ્મરણમાં આવતું નથી

પ્ર'ન ૧૬—શ્રમાસમિપન્વચક તિન્નિ પન્વાઙ પસ્તમિ એ ગાથામાં બતાવેલી ચતુષ્પર્વી સર્વ શ્રવકોને માટે છે કે લેપ શ્રવકોને અધિકાર કહેલો છે ?

ઉત્તર ૧૬—ઉપરની ગાથાને વિશે કહેલી ચતુષ્પર્વી કરવાને સર્વ શ્રવકોને અધિકાર સંભવે છે લેપ મવકોને અધિકાર નથી

પ્ર'ન ૧૭—મહાવિદેહ આદિ ક્ષેત્રોને વિશે યથાલુક તિથી વિગેરે અહીં આ ભરત મેત્રમાં માન્ય કરાતી જે તિથીઓ છે તેજ તિથીઓ સમજવી કે બીજી સમજવી ?

ઉત્તર ૧૭—મહાવિદેહ આદિ ક્ષેત્રોને વિશે યથાલુક તિથીઓ ભરત મેત્રમાં આતતી તિથીઓની પ્રમાણે માનવી જોઈએ તેવો મહત્વ થતો નથી કારણ કે અહીં ભરતમેત્રના સિંચ કરોના સ્થવનાદી કે યથાલુક સમયે જ્યારે સત્રી હોય છે

શ્રુ અઠમી ચત્વરસી ધુણિમાય તદામાય સાદહ-
પન્વ શ્રમાસમિ પન્વચક તિન્નિ અપન્વાઙ પસ્તમિ "

આઠમ ચઉદશ પુનમ અને અમાવાસ્યા એ પર્વણી ગણાય છે એમ (જે આઠમ જે ચઉદશ અમાવાસ્યા પુર્ણિમા) મળી એક મહિનામાં છ પર્વ હોય છે અને એક પાખવાડીયામાં ત્રણ પર્વ હોય છે આધવિધિ શાખાન્તર ૪૯ ૪૨૮

માટે ત્યાં (મહાવિદ્યેહ ક્ષેત્રમાં) દીવસ હોય છે તેથીકરીને તે
માણે સભવ નથી તે વાતને પ્રતિપાદન કરવાને માટે સ્પષ્ટ
અક્ષરો કોઈ સ્થળે ઉપલબ્ધ છેજ નહીં

પ્ર'ન ૧૮—યોગવહન કરવાવાળા સાધુઓને છ દિવસ
અધિક છ માસનું પ્રાયશ્ચિત્ત આપાય છે ? કે છ દિવસ હીન છ
માસનું ? જો છ દિવસ અધિક છ માસનું કહેશે તો જેવી
રીતે અન્નાધ્યાયના બાર દિવસોનો શ્રેષ્ઠ કરીને છ માસ અને
છ દિવસ યોગવહન થાય છે તેવીજ રીતે ચાતુર્માસિક અ
ધ્યાયના ચાર દિવસ ગણી તેનો શ્રેષ્ઠ કરી (ઉમેરી) યોગ
વહન કરવાવાળા સાધુઓને છ માસ અને છ દિવસનું પ્રાય
શ્ચિત્ત આપવું જોઈએ ?

ઉત્તર ૧૮—છ મહીનાના યોગને વહન કરવાવાળા
સાધુઓને અન્નાધ્યાયના ચાર દિવસની અપેક્ષા નહીં કરીને
છ દિવસ અધિક છ માસનું પ્રાયશ્ચિત્ત આપવું જોઈએ. આ પ્ર
માણે જલ્દ સમઘાય છે

પ્ર'ન ૧૯—ચોથા પહોરમાં કોઈ વખત ચાર ઘડી બાકી
રહે તે બે કાળ ગ્રહણ કર્યે હતે અથવા એક કાળ ગ્રહણ કરી
લીધો હોય અને બીજો ગ્રહણ કર્યો હોય તે વખતે આકાશમાં
ઉદાપાત વિગેરે જાળના પ્રતિબંધનું કારણ થાય છે ત્યારે એક
કાળ રહે કે બે કાળ ? અથવા એકે નહીં તથા કાળ શુદ્ધ હો
વાથી અન્તરાન્તરાદિગાલોક શા માટે કરીએ છીએ ?

ઉત્તર ૧૯—રાત્રીના ચોથા પહોરમાં કાળને ગ્રહણ કર્યા

પણી ઉ કાપાત વિગેરે થાયતો પણ જાળનો ઉપધાત થતો નથી
પહેલો કાળ ગ્રહણ કરી લીધો હોય અને બીજો ગ્રહણ કર્યો
છતે ઉ કાપાત વિગેરે થાય તો કારણ વીના એકે પણ ગુરુ
થતો નથી તથા જાળ ગ્રહણ કર્યા પછી પણ દિગ્માને ક મુકતો
નથી એવો વૃદ્ધ સમજાય છે

પ્રશ્ન ૨૦—પ્રાણાદિક ધ્યાનમા વેરતિકાગતુ થાપન
આકસ્મિક સધિ કારણ રહે તે કે ન્વભાવ મુલિ ગી જાણુ ?

ઉત્તર ૨૦—પ્રાણાદિક ધ્યાનમા રજુ રહે તે વે તિજાળુ
સ્થાપન આકસ્મિક મત્રિ કારણ રહે તેજ જાણુ અથવા નહિ

મહામહોપાધ્યાય શ્રી કલચણવિજય ગણીએ કરેલા
પ્રજ્ઞો અને તેએ ના ત્રિતરો

—૦૦૦૦—

પ્રશ્ન ૧—શ્વાકની પ્રથમ મ નક્ત્ર પડિમામા અન્ન
દશની શાજણાદિ ભિખુકોને અન્ન આદિ દેવું કે પે કે નહી ?

ઉત્તર ૧—અનુક પાદિ વડે રાને શ્રાવકની પહેલી પ
ડિમામા શાજણાદિ અન્ન દશનીઓને અન્ન આદિ દેવું કે પે
પરજુ શુદ્ધ જુદિવડે કરીને નહી

પ્રશ્ન ૨—કુલચુડ તરીકે આનેલા અન્નદશનીને માટે
દેમ મમજવું ?

ઉત્તર ૨—કુલચુડતાદી સળ પળડે કરાને આવેલા લી
ગીને અન્ન આદિ દેવું કે પે છે

પ્રશ્ન ૩—નવમી પડિમા જે છે તે નવમી પડિમા વિ-
જેરેની અદૃશ્યવક્રાગિષ્ઠ કરવું સુકત છે કે અસુકત ?

ઉત્તર ૩—નવમી પડિમા વિજેરેમા દેશાવક્રાગિષ્ઠ કરવું
યોગ્ય જણાતું નથી

પ્રશ્ન ૪—કોઈ ઠેાણે એ પ્રમાણે લખવામા આવ્યું છે
કે દશમી પડિમાને વિગે કપુર ધુપાદિ વડે કરીને જીનેશ્વર મ
હાગજની પૂજા કરવી તો કેટલી પડિમા સુધી ચંદન પુ'પાદિ
વડે કરીને પુજા થઈ ગયે, અને કેટલી પડિમા સુધી કપુર ધુ
પાદિ વડે કરીને પુજા થઈ ગયે, અને કય પડિમામા બીજાકય
દ્રવ્ય પુજા થઈ ન ગયે તે કહો ?

ઉત્તર ૪—પડિમાધારી શ્રાવણેને લક્ષીત વિમ્ભગ પછ
કાના અતિપ્રાય પ્રમાણે માનમી પડિમા સુધી ચંદન પુ'પાદિ
વડે કરીને જીનેશ્વર ભગવાનની પુજા કરવી જોઈએ આઠમી
વિગેરે પડિમાને વિગે તથા પ્રકારે પુજા કરી તે ઠચિત નથી
કપુર વિગેરે અગ્નિ દ્રવ્યોથી ગાડમી, નવમી, તથા દશમી
પડિમા સુધી પુજા કરવી તે યોગ્ય છે કારણ કે તે દ્રવ્યો નિ
ર્વંધ છે કોઈ પ્રથમા આને માટે પાંડ ઉપલબ્ધ નથી, તેથીકરીને
અગ્નિઆરમી પડિમાની અદૃશ્ય તો માધુની માકકજ પુતને માટે
જાણી લેવું

પ્રશ્ન ૫—“ જાણા સ્વરૂપકારી ” એ ગાથાની અદૃશ્ય
તે ઉત્કૃષ્ટ પ્રાપ્તિ કૃત્તાગઓની પ્રજાવિધીનું નિર્વંકપણું બતાવે

વવામા આવેલું છે તે કુળ માત્રની અપેક્ષાએ એટલે કે દાદા પણ કુળ ન મળે કે કુળ વિશેષ ન મળે ?

ઉત્તર ૫—“ આળા સ્વદળકારી ” એ ગાથાની અંદર જે ઉત્સુક પ્રતિ કરનારાઓની પુનઃદિ વિધીનું નિર્ણયકપણું બતાવવામા આવેલું છે તે એક દક્ષણ કુળ વિગેષની અપેક્ષાએ જાણવું, સામાન્ય કુળ તો મળે ?

પ્રશ્ન ૬—જુદિપ પ્રસન્નિમા તથા જીવા અભિગમમા જગતના વર્ણનના અધિકારમા “ પુરાપુરાણ સ્ત્રિનાંણ સુ પરિક્ષાણ સુમાણ વદાનાણ કદાણ કમ્માણ ફલ તિસેસ પચણુ મન્ન માણા વિહરતિ ” વિગેરે જે વ્યતઃ દેવ દેવીઓના પ્રાકૃત સત્ત્વની પ્રશંસા કરી છે તે આરાધક સમ્યક્ દ્રષ્ટિ સંબંધી જાણવી ? કે અન્ય સંબંધિ ?

ઉત્તર ૬—જુદિપ પ્રસન્નિ તથા જીવા અભિગમમા જગત વર્ણનના અધિકારમા “યતર દેવ દેવીઓનું જે “ પુરા પુરાણ ” ઇત્યાદિવડે કરીને કરેલી પ્રશંસા આરાધક સમ્યક્ દ્રષ્ટી સિવાયના બીજાઓના કરેલાં સુકૃતની સમજવી

પડીત જગમલગણીએ કરેલા પ્રશ્નો અને તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧--સાજે પ્રતીલેખના દેશના માર્ગણ સમયે મુનીઓ મળે છે તે સાત મહાનીની મધ્યમા કઈ મહાની કહેવાય ?
ઉત્તર ૧--માજે પ્રતીલેખના માર્ગણ સમયે મુનીઓ જો મળે છે તેનો આવશ્યક મહાનીની મધ્યમા અતરલાવ કરવો જાય છે.

પ્રશ્ન ૨-- સદાસ પુત્ર કુભારે પ્રતિક્રમણની રચના કરી છે આ વાત સત્ય છે કે અસત્ય અથવા તે પ્રતિક્રમણની રચના કાની કરેલી છે ?

ઉત્તર ૨--શ્રાવકનું પ્રતિક્રમણમુત્ર આર્ષ (રૂપીએ રચેલું) છે કુભારે પ્રતિક્રમણની રચના કરી છે એ પ્રકારનો પ્રધોશ અપ્રમાણિક છે આ પ્રકારે પચાગક વૃત્તિની અદર સ્પષ્ટ કહેલું છે.

પ્રશ્ન ૩--છઠ્ઠા કર્મવ્રથની રચના કરવાવાળી ચદન મહત્તરા સાધ્વી છે તેમ કહેવાય છે તે વાત સત્ય છે ?

ઉત્તર ૩--છઠ્ઠા કર્મવ્રથની રચના કરવાવાળી ચદન મહત્તરા સાધ્વી છે, તે વાત સત્ય નથી કારણ કે છઠ્ઠા કર્મવ્રથની ટીકામા * “ આચાર્ય આહ ” (આચાર્ય કહે છે) એ પ્રમાણે ટીકાકારે લખ્યું છે તથા છઠ્ઠા કર્મવ્રથની અવચુરણીમા

---

* જો સાધ્વી હોય તો સ્ત્રીત્વદોષક આપૂ પ્રત્યય આવીને ‘ આચાર્યા આહ ’ એ પ્રમાણે કહેતા

“ ૧ ચન્ન મહત્તર કૂત પ્રરુણ વ્યાખ્યાયતે (ચન્ન મહત્તર કૂત પ્રરુણુતુ વ્યાખ્યાન કરીએ છીએ) તેમ લખેલું છે તેથી તેના કલા ચ દન મહત્તર આચાર્ય સમજવા

પ્ર'ન ૪—શ્રાવકને ચતુ શરણુ વિગેરે કેવલા પયના બલુવાનો અધિકાર છે ?

ઉત્તર ૪—પરપશથી ભક્ત પરિણા ૧, ચતુ શરણુ ૨, આતુર પ્રયાખ્યાન ૩, સન્નારક ૪, એ ચા પયના બલુવાનો શ્રાવકને અધિકાર જણાય છે

પ્ર'ન ૫—અજવાળી દશમને દીવસે આયત્તિગલ કરવા વાળાને મિથ્યામતીપણુ લાગે ખરૂં કે નહીં ?

ઉત્તર ૫—અજવાળી દશમને દીવસે આયત્તિગલ કરવા વાળાને મિથ્યામતીપણુ લાગે તેમ જાણવામા નથી

પ્ર'ન ૬—તેવીજ રીતે ચેડીઠી તપને આગધન કરવા વાળાની મિથ્યામતી ખરી કે નહીં ?

ઉત્તર ૬—તેની પણ મિથ્યામતી જણાય નથી

પ્ર'ન ૭—પચમીના તપ કરનારને પર્ચુપણુ (સવત્સરી) ની ચતુર્થીના ઉપવાસ પચમીમા ગણાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૭—સવત્સરીના ઉપવાસ છઠ્ઠ કરવાને જે અમર્થ હોય તેને પચમીના તપમા ગણી શકાય, અન્યથા નહીં

---

૧ આ ૧યગે પણ આપ ગત્ય લાવી ચન્ન મહત્તર કૂતમ્ એ પ્રમાણે લખવા

મ્ર'ન ૮--ક્રાકુસ્થ એ રામનુ અને તેના વગમા થયેલા પુરુષોનું નામ છે તેની કેવો રીતે વ્યુત્પત્તિ કરવી ?

ઉત્તર ૮--કુ એ અવ્યયને ' અવ્યયસ્યકો ટ ચ સિં' છે. ૭-૩-૩૧ એ સુત્રથી સ્વગ્નો પુવમા અઃ પ્રત્યય કરીને કૃત્મિત વિપક્ષે રહે જેને વિશે એ પ્રમાણે વ્યુત્પત્તિને અનુસારે અધિકરણમા " સ્યાદિશ્ય" કઃ સિ. છે. ૫-૩-૮૭ એ સુત્રથી ઃક પ્રત્યય કરી ક્રકુથ તેના અપત્ય જે હોય તે ક્રાકુથ કહેવાય આ વ્યુત્પત્તિને અનુસારે રામનુ તથા તેના વંશના પુરુષનું નામ ક્રાકુથ કહેવાયુ

મ્ર'ન ૯--અર્થ મહગીનો શુ અર્થ છે ?

ઉત્તર ૯--સવારમા બ્યાખ્યાન અને રાત્રીએ પોશિકી એ પ્રમાણે અર્થમહગી પદનો અર્થ છે

મ્ર'ન ૧૦--" આયસ્સિઆજસ્સ જાગે મિઝ્જાતર" આ રથગે યોગશબ્દ વડે કરીને શુ કહેવાય છે ?

ઉત્તર ૧૦--જે વસ્તુની સાથે સળધ થશે તે ગહણ કરીનુ આ પ્રમાણે ઓધનીયુક્તિમા હતુ છે એટલે કે યોગ કહેતા ગળધ સમજવો

મ્ર'ન ૧૧--અ'ટાપઠ પર્વત ઉપર પોતાની લબ્ધીવઠે બઈ છત્ર પ્રતિમાને વાઢે તે પ્રાણી તદ્દલવચિદ્દિગામી જાણવો

■ ઇદેત્પુસિચાતોલુઃ એ સુત્રથી કિન્-ક પ્રત્યય પર રહેના આકારનો છુક કરી ક્રકુ થ સાધિ લેવુ

એ પ્રમાણે અક્ષરો છે એ એવું હોય તો વિધાધર મુની સક્ષમ
વાનર ચારણ મુની વિગેરે અનેક તપશ્વિઓ ત્યાં જવાને માટે
શક્ય હોય છે તે સર્વને તદ્દભવ સિદ્ધિ થતી નોંધ્યે માટે તે
કેણુ લખિધ સમજવી કે જે લખિધવડે ત્યાં જવાથી ગૌતમ
વિગેરેની જેમ પ્રાણી તદ્દભવ સિદ્ધિ પદને પ્રાપ્ત કરનારો થાય

ઉત્તર ૧૧—ખીજા કેઈ પણ પ્રકારના વ્યક્ત અક્ષરો
નોવામા ન આવવાથી જેઓ તપ-સયમ વિગેરેથી ઉત્પન્ન
લખિધવડે કરીને આષ્ટાપદ ગિરીની યાત્રા કરે તેઓ તદ્દભવ
સિદ્ધિગામી થાય તેમ સંભવે છે

પ્રશ્ન ૧૨—દિગ્ધાર્ય તેનો શું અર્થ છે ?

ઉત્તર ૧૨—દિગ્ધાર્ય તે કહેવાય કે જે ગુરૂ મહાગરુ
આદેશ કરેલા સાધુઓની મારણાદી કરે

પ્રશ્ન ૧૩—શ્રી ધમસાગને પાદ્યાર્યે કરેલી પદ્યાવલી
વિગેરે પ્રથમા આવ્ય મુહુર્તી અને આર્ય મહાગીરી નામના
બન્ને ભાઈઓ કહેલા છે અને ૮૫ સ્થવિશવતીમા તે
બન્નેના લિન્ન ગોત્રો કલા છે તેવું શું કારણ ?

ઉત્તર ૧૩—આર્ય મુહુર્તી અને આર્ય મહાગીરી બન્ને
ભાઈઓ રહેતે હતે ગોત્રવું લિન્નપદ્ય બાધીન થતું નથી
કેમટે મહીક અને મૌર્ય પુત્ર
માણે સંભળાય

* યાત્રી

છત્ર ગણાતું

લિન્ન બિન્ન જે

પરિત ક્ષી કન્નાણકુશળગણીએ કરેલા પ્રશ્નો
તથા તેઓના ઉત્તરો

— —

પ્રશ્ન ૧—“ હમ ચળ કેરલ કપ્પ જનુનીવદીત્રિ-
કલ્લેણ ઓહિના આમોષમાણે આમોષમાણે પાસત્તિ ” આમા
કહેના મુજબ આપ પંથોપમ આચાર્યશાળા મુર્યાલદેવને આપો
જ બુદ્ધિપદે મીગડેએવા અવિદ્યાનાને “ ઉપગઢમાગો સલ્લ-
જોઅણા તપ્પરમસગ્યા ” આબુ વાક્ય હોવાથી કેમ મલવે છે

ઉત્તર ૧—મુર્યાલદેવને આપો જ બુદ્ધિપદે મીગડેએ
કહેતું તે “ ઉગદ્ધસાગરે સલ્લજોઅણા તપ્પરમ સલ્લા ”
આબુ વચ્ચન હોવાથી કેવી રીતે સંગત થયે ? એવું કહેશે તો
‘ ઉગદ્ધસાગર ’ એ ગાવાની ઇતિમા ભુવનપતિ વ્યતર અને
ભોલિયું દેવોનું અવિદ્યાને વ્યાખ્યાન છે વૈમાનિક દેવોના
મનને તો ‘ દોષકપ્પ પદ્મ ’ ઇત્યાદિ ગાથાવડે કરીને કહેવાથી
કેમ પણ જાતનો દોષ નથી

પ્રશ્ન ૨—ત્રણ પુર્ણિમા પર્વપણે અગીકાર કરવી કે
બધી પુર્ણિમા ? આવી રીતે શ્રવણ વારમવાર પુછે છે ?

ઉત્તર ૨—“ છિન્નતિહીણમન્નમિ કાત્તિહી અજ્જવાસરે ”
ઇત્યાદી આગમના અનુસારે તથા અવિચિન્ન વદ્ધ પરપરાવડે
બધી પુર્ણિમા પર્વપણે માન્ય છે.

પુરૂષોને માટે નિ કૃણ છે પણ ઇતર સુખની અભિ ગપાને કાંડ
અરો પુરી પાડે છે

પ્ર'ન ૮- કટલાક માણસો મહાનિશીથ સુખના પ્રસિદ્ધ
આનાપાતુ પ્રમાણ આપીને અન્યપક્ષિઓએ કર્વેલા દાઓ જેના
કે જનમદિર આદિનું રક્ષણ આચાર ઉપા નાયાદિ મહાપુરૂષોના
મ કટતુ નિવારણ, સાધુને આપેલુ દાન અને મત્તર નિગેરેતુ
જે માણસો અનુભોતન કરે છે તેઓને માટે પાપ લાગે છે
અને તેઓના મનકલ્પમા ખામી આવે છે માટે જીમ મન
વાળાએ કહેલુ યુગપ્રધાન અને આચાર્યાદિ મહાપુરૂષોનું ભક્તિ
રૂપ કાય તેનું અનુભોદનજ કરવું જોઈએ આ વાતને ન્યાયિત
કરે છે અને વળી આ વાત ન્યાયન વરનાગજોની સામે પણ
દેટલાક માણસો તેથી ઉચ્ચો સિદ્ધાન્ત બહાર કરે છે અને કહે છે
કે મિથ્યાત્વને ધારણ કરનારા નષમાર ઘનઐષ્ટી અને સગમાદિ
દેવોનું પણ દાન ધણજ પ્રથોમા અને પર પરાથી પણ અનુભો
દાતુ સભાગમ છે વળી બધા તિથ કરે અને અતિશયવાળા
સાધુઓના પારણામા જ્યારે પચ્ચદિય પ્રમટ થાય છે ત્યારે
“ અહોદાનમહોદાન ” એ પ્રમાણે ઉદ્ધોષદ્વારા જે અનુભો
દન થાય છે તે નજ થવું જોઈએ માર્યાનુજારી તમે પણ આવી
રીતે કેમ કરતા દેખાઓછો કે હે ભાઈ ! અમને કાઈ આપ, તુને
ઘણો લાભ થશે અને જ્યારે દે છે ત્યારે સતોષ પણ થાય
છે એ પ્રમાણે પોતાની મેળેજ અનુભવાતા પદાર્થોનો સત્પુરૂ
ષોએ અપલાપ કર્યો થે અ નથી સુખમટે પણ આ પ્રમાણે
કહ્યું છે “ અહવાસન્વ વિચયિયરાગ ” આથી સિદ્ધ થયું છે,

કે વાનાના આત્મધવાને યોગ્ય જીનખિંચ જિનાલેય આચાર્ય ઉપાચાર્ય સાધુ-શ્રાવક વિગેરેની ભક્તિ અને હોકરા વિગેરેને અગ્નિમાથી રક્ષણ કરવું વિગેરે અન્યદર્શની ઢરી ગકે છે અને તે અનુમોદાય છે સાક્ષાત આચાર્યશાદિ સુત્રોને વિષય પણ સાધુ મહારાજ અનુમોદેલું છે જેમને “ અગ્નિની મગડી આગળ ઠગ્યાની મને તે કટપતી નવી તોપણ તમે ધાતુ પુર્ય ઉપાર્જન થયું છે ” ઇત્યાદિ જીનગાસનની પ્રભાવના કરનાર શ્લોકો પછી અનુમોદાય છે માટે આશ્રક મુકીને વિચાર કરો.

ઉત્તર ૪-જે લોકો મહા નિગીથના પ્રસિદ્ધ આલોપાને આધારે એજાન્નથી અન્યદર્શનીના કરેલા ઉપર બનાવેલા ગુભ કાર્યો અનુમોદવા નહીં એમ ઠહે છે, તે વાત ઠીક નવી, કેમકે તેજ આવાપામા અવિમુહ મુદ્ધપરિસા મઘમગ એસત્રહેજ્ઞા એ વચનથી મુખ લોકોની પર્ષદા વિગેષમાજ અન્ય દર્શનીની તારાનો નિષેધ બતાવ્યો છે, નહીં કે આમાન્ય સભાને વિષે, પણ આ ઠેકાણે ઘણા તર્જવિતર્કોથી ઘણું વાનવ્ય છે પણ તેતો સાક્ષાત મળવાથી ઠીક થાય.

પ્રશ્ન ૫-દ્રાઘન્વરવાળો કોણ શ્રાવક અનગન કરીને રાત્રે જાગી પીએ ? કે અનરાત્ર ન કરે ? અને અનશનવાળો શ્રાવક દીવન પણ નચિત પાણી પીએ ? કે અચિત ?

ઉત્તર ૫-દ્રાઘન્વરવાળો શ્રાવક રાત્રે સર્વથા જાગ ત્યાગ કરવાને અશક્ત હોય તો આહાર ત્યાગ રૂપ અણુસણુ ઠરે એમ વલણનામા છે અને અણુસણુ કરેલો માણુમ અચિત તે પણ ઉચ્ચ કહેલું પાણી પીએ.

પ્રશ્ન ૬—કોઈ મરણ પામના એવા અન્ય મનવાળાને શ્રાવક અથવા સાધુ નમસ્કારાદિ સભળાવે તો તે તેને મુન્ય યાચ કે પાપ ? અથવા તેના સમ્યક્ત્વને હાની પડાયે ?

ઉત્તર ૬—મરતા એવા અ યદર્શનીને નમસ્કારાદિ જે જપકાર બુદ્ધિએ સભળાવે તો લાભજ થાય છે એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૭—શ્રી હરીભદ્રસુરિએ જોદોને દામવાને આરભ કરીને છેડયા ? કે આરભજ કર્યો નહોતો આ વાત કયા લખી છે ?

ઉત્તર ૭—હરીભદ્રસુરિએ દામવાને માટેજ જોદોને બોલાવ્યા હતા ત્યાર પછી શુદ્ધમહારાજે જાણ્યું, એટલે જ સાધુ એને મોક યા તેઓએ “ ગુણસેણિ અગ્ની સિદ્ધિનદાય ” ઇત્યાદિ સમર્થદિવ્યચરિત્રની મૂળ તથા ગાથાઓ આપ વાંચી પ્રતિબોધિત સુરિએ જોદોને છેડયા, એ પ્રમાણે તેઓના પ્રગંધમા છે, પ્રભાવિક ચરિત્રમા તો સરત પૂર્વક વાહમા જીતાએવા જોદોના શુદ્ધે તપ્ત એવા તેલના કકાયામા પ્રવેશ કર્યો આ ઠેકાણે કેટલાક લોકો કહે છે કે મરના જાપના પ્રભા વધી બિદ્ધમનાનુયાયિઓને આકર્ષણ કર્યા હતા, પરંતુ તેલના કકાયામા હોમ્યા નહોતા એ પ્રમાણે પણ લખેલુ છે

इति प्रथम प्रकाश समाप्त

પડિત નગર્ષિમણિકૃતપ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્ર'ન ૧—જનમદિરમા ગ્રહસ્થોને કેસર વિગેરેનુ છાટણુ ઉચિત સમજવુ કે નહીં ?

ઉત્તર ૧—તિલક વિગેરેની જેમ શ્રાવકોને દેરાસરમા કેમર વિગેરેના છાટણા કરવા ઉચિત જણાય છે

પ્ર'ન ૨—વાશી ભાત છાશવિગેરેથી સસ્કારિત હોય તો તે ત્રીજે દીવસે ખપે કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—વાશી ભાત જો છાશ વિગેરેથી સસ્કારિત હોય તો ત્રીજે દીવસે પણ ખપે

પ્ર'ન ૩—જનમદિરથકી નીકળતા સાધુઓને અથવા શ્રાવકોને આવરસહી કહેવી, ઉચિત છે કે નહિ ?

ઉત્તર ૩—જનમદિરથકી નીકળતા સાધુઓને હમિશા અને શ્રાવકોને સામાયિક અથવા પોસહમા હોય ત્યારે આવરસહી કહેવી ઉચિત છે

પ્ર'ન ૪—ચોમાસામા જીનાલયમા કાળે કાઢ્યાવિના દેવવદાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૪—ચોમાસામા જીનાલયમા શ્રાવકોને તથા સાધુઓને કાળે કાઢીને દેવવદન કરવુ ઉચિત છે

પ્ર'ન ૫—જનમદીરમા રાત્રે નાચ્યાદિ કરવુ ઉચિત છે કે નહીં ?

ઉત્તર ૫—શુભમુક્તિમા રાત્રે નાથ્યોદિ જુવાને તિયેય
જાય છે, કુતુ છે કે —

રાત્રી ન નિર્દિન્યતિ મનિષા, ન મજ્જન ૧ અમગ રયસ્પ ।
ન સ્ત્રીપવગો ન ચ લાસ્ય ગીલા, નાધુ પ્રવેગો ન તત્ત્વ તૈલ્યમા ।

અથ — જે મહિમા તત્ત્વ નાદે ન મહત્તી હોય, જનિ ન
પ્રતિષ્ઠા નથા ન્નાન ન વત્તા હોય, રત્ન નેસ્વાનો ન હોય (રથગત
ન થતી હોય) સ્ત્રીઓનો પ્રવેશ ન હોય, નાથ ગાગ । વિગેરે
લીલા ન થતી હોય અને નાધુનો પ્રવેશ ન હોય તને રત્ન
-કીએ આ પ્રમાણે છતાં કે । તિથાદિને વિદ્ય રા । નેસ્વાનિ-
થતુ દેખાય છે તો તે કોડ કાળુ જન જાણુ

પ્ર ૧ — બ્રાહ્મણ સમયે વેદસળ રૂદાત એ પ્રમા ।
જોડનારને વચમા ઉત્તુ જોડે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧ — ચાખ્યાન વખતે વેદસળ રૂદાત એ પ્રમાણે
વાસ્તવિક રીતે તેજોજ જોડણુ કે જે બ્રાહ્મણ સંપૂર્ણ વત્તા
મુધી જોડનાને માટે દર્શતો હોય.

પ્ર ૨ ૭—સામાન્ય દિગમ્બર શ્રાવકના ધેર ૨ નાનાં
મહોત્સવ વખતે આપણા (વત્તાગર) શ્રાવકો જુડે
ચિત્ત છે કે નહિ ?

ઉત્તર ૭—રત્નત્રયાદિના મહો સવ વખતે જેમ વિદેશ
જદિ ન થાય તેમ કરુણ એજ વાસ્તવિક છે એકાન્તવાદ નથો

પ્ર ૨ ૮—પકવ આગની સુકો ગણુ કે લીલી ?

ઉત્તર ૮—પકવ આગલાં સુકો જાણુ લીની નહિ

પણી ન ગવિમાગઠ્ઠત પ્રજ્ઞો તથા તેઓના દિવસે.

પ્ર ન ૧—પટેશ તથા ડેલા તીવ કરના થઈને મનસ્સે
જે દુ અતર હોવા ના બળમા તક્ષવન નહિ નેનું દુ મનસ્સે

ઉત્તર ૧—અપરિમિષ્ણલા જિગ પાંગરા મનસ્સે
છે બળ લેઓનું એવા બનવગે હોય છે) એ પ્રજ્ઞો મન
પ્રમાણ હોવાની પહેલા તથા ડેલા તીવ કરના મનસ્સે
ક્ષવન નિના અપરિમિત બળ બાણુવુ

પ્ર ન ૨—સાનુએ વિધિપુર્વક કરેલા મનસ્સે
નિયતની ઉત્પત્તિ છે એ સત સત છે કે અનન્ત

ઉત્તર ૨—વિધિપુર્વક પણુ મો હાય મનસ્સે
નિહી પરીકમવા પડે છે તેની જેમ સાનુએ મનસ્સે
કાયમા પણુ પ્રાપ્તિયત આપવાની વાત મનસ્સે
કહેનું હોવાની મત્ય છે

પ્ર ન ૩—અત્રાધ્યાયના મનુ મનસ્સે
ઉપનામ આયોયણની મંદ્યમા ગણુ મનસ્સે

ઉત્તર ૩—ન ગણાય

પ્ર ન ૪—દીવસની પહેલી પડે મનસ્સે
વિગે મુગે ગણુવા મુગે કે નહિ

ઉત્તર ૪—અહોરાત્રીમા મનસ્સે
મા દગવૈકાલિકાદિ મનસ્સે

પ્રશ્ન ૫—ભગવતિજ્ઞના પાંચમા શતકમા ચાર (પ્રત્યક્ષ, અનુમાન-આગમ-ઉપમાન) પ્રમાણ કહ્યા છે અને રત્નાકરાવતારિકામા પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ એ બે પ્રમાણ કેમ કહ્યા છે ?

ઉત્તર ૫—અનુમાન ઉપમાન અને આગમ પ્રમાણને ૧ પરોક્ષમા અતરલાવ કરવાથી રત્નાકરાવતારિકામા બે-૧ પ્રમાણ કહ્યા છે

પ્રશ્ન ૬—ભગવતિજ્ઞના નવમા શતકમા કહેલા અશ્રુ-યા કેવલી ધર્મેષિદેશ આપે કે નહીં ?

ઉત્તર ૬—એક સાત અને એક પ્રશ્નને સુધીને ધર્મેષિદેશ ન આપે એમ ત્યાજ કહેવું છે

પડીત વિવેક હર્ષગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—કાણાગ સૂત્રમા ચતુર્થ સ્થાનમા અતક્રિયાના અધિકારમા “ દીર્ઘેણ પરિહારણ ” એ પ્રમાણે બન્ને ઠેકાણે પાઠ છે, વૃત્તિમા તો સનતકુમારની અતક્રિયા (મરણ) ના અધિકારમા દીર્ઘતરેણ (વધારે દીર્ઘ) એ પ્રમાણે પાઠ છે અને

૧ સ્મરણ પ્રત્યભિજ્ઞાન, તર્ક, અનુમાન, આગમ મેદંત

સ્તત્ય પ્રકારમ્

રત્નાકરાવતારિકા દ્વિતીય પરિચેદ, બીજી સુત્ર, ઉપમા નો પ્રત્યભિજ્ઞાનમા અન્તર્ભાવ કહેલો છે

એવી રીતે પાઠ રહે તે સગત થાય છે અન્યથા સનત્કુમારની તદ્ભવ મુક્તિ થવી જોઈએ તો પછી સૂત્રમા તર શબ્દ કેમ ન લખ્યો અર્થાત્ દીદેણ ત્યા અધિકાર્ય તર પ્રત્યય કેમ ન લાગ્યો ?

ઉત્તર ૧—સનત્કુમારની અતક્રિયાના અધિકારમા દીર્ઘતરેણ એ પ્રમાણે વ્યાખ્યા કરી છે અને ભરત ચક્રવર્તી ના અતક્રિયાના ધિકારમા તેવી રીતે નથી માટે વ્યાખ્યાતો વિશેષાર્યમતિપત્તિઃ (વ્યાખ્યામાથીજ વિશેષ અર્થનું જ્ઞાન થાય છે) એ ન્યાયથી જાણી લેવું સૂત્રમા તર શબ્દનું બ્રહ્મ ન કરવું વ્યાખ્યા સહિત સુત્રો હોય છે એ ન્યાય જણાવવાને માટે અર્થાત્ વ્યાખ્યાથી વિશેષ અર્થ સમજી લેવો

પ્ર'ન ૨—કૃત્પકિરણાવલીમા પહેલા ચોમાસામાજ તા પસના આશ્રમથી નીકળવાના અધિકારમા “ અપ્રિતીવાળાના ધરમા ન રહેવું ” ઇત્યાદિ પાત્ર અભિગ્રહમા મૌન રહેવું એ પણ અભિગ્રહ હોવાથી મૌનગ્રાહી ભગવતને કહ્યા છે અને પાછળથી ઉત્પન્ન નિમિત્તિયાને પોતાના મુખે માળાના સ્વ પ્તનો અર્થ કહ્યો છે તથા તલકણ ઉત્પન્ન થશે કે નહીં ઇત્યાદિ સ્થળમા ગોશાળાની સાથે પણ અનેકવાર તે જોડ્યા હતા તેનું કેમ સમજવું ?

ઉત્તર ૨—આ કહેવું મુક્ત નથી કેમકે તે વખતે ભગવાને તેવાજ પ્રકારના દ્રવ્ય દ્વેષાદિ અભિગ્રાયવડે કરીને મૌન રહેવાને અભિગ્રહ ક્યો કહે છે તેથી લેશમાત્ર પણ ભાગો ન આવે

પ્રશ્ન ૩—અશાક શુદ્ધ ચૌદગની પત્રીના પર્યુત્પાદાદા
પચાસદીવનો રહેવાનો વ્યવસ્થા થવાથી અશાક શુદ્ધ પાંચ
ગ્રીષ્મ ચૌમાસનો દીવસ છે એમ મિદ્ધાન્ત જે તેમ હતા કપ
કીરણાવલોમા અપાક શુદ્ધ પાંચથી આરભીને ત્રાન્વા શુદ્ધ ૪
ચોથ સુધી પચાસ દીવસો જ્યાં જે તે ઢેમ ઘટે? ઢેમ એ દરાથી
આજ કાને એને તેને પણ સામે વ ને ગણાવે તો એ નવન
દીવસો થા.

ઉત્તર ૪—ક પત્રીન્ધુાગ્રીમા અશાક સુત્રી જે રાત્રી આ
રભ કરીને ભાગવા શુ ચોથ સુધી પચાસ દીવસો વાય છે
એમ કહ્યું છે તે કીક છે ઢેમઢે ૧૦ ચતુર્દશ્યા આરભ્ય ૧૧
ચૌદશથી આરભ રીને ત્રા પચમી મહાદાસ અવધિમા પ્રહા.
કરેલી હોવાથી ત્રાન્વા તે પાંચમા મધ્યે ન ગણાય ગયાન કિર્ણ
દિવસે ની ગણુની દરાથી પચ્યામ દીવસો થાય છે તેમ
હું

પ્રશ્ન ૪—શ્રી મહાવીર ભગવાનના માન પીના પાંચમે
દેવસોડ ગયા છે એમ શ્રી આચારગમુરમા કહ્યું છે એથી નવજે
ગયા છે એવી રીતે કે ૩ સુત્રમા કહ્યું નથી તો પણ પ્રસ્તાવિ

૧૦ અવધિમા પચમીમા આવે છે અવધિ જે પ્રકારની છે
મયાદા અને અભિવિધિ અભિવિધિમા પચમી થઇ હોય તો
જે થકી પચમી થઇ હોય તેનું પણ પ્રહલ વાય છે અને મ
યાદામા તેનું પ્રહલ થતું નથી અભિ મર્યાદાસૂપ અવધિમા પ
ચમી વિવક્ષિત હોવાથી ચૌદગનુ દીવસોની ગણુનીમા પ્રહલ
ન થયું

અનેક ગન્ધે મા પ્રાધાન્યે ૧ ચોથે સ્વગે ગયા છે તેવી રીતે કત્યુ છે અથવા ગાણપણે આચારગને પણ સમ્મન છે તેનુ શુ કારણ ?

ઉત્તર ૪—ભગવાન મહાવીરના માતા પિતા જારમે દેવ દોક ગયા એમ શ્રી આચારગસુત્રમા કત્યુ છે અને ચોથે દેવવોક ગયા એમ મેનચનસારો દ્વારાદિ જ થોમા કથ છે આ જો વાતમા નર દેવળી નાં તેમ પ્રચીન ગ્રંથકારોએ લખ્યુ છે ચોથે દેવલાડ ગયાની નકીકત પ્રાધાન્યેન કહી છે તે ઘણા જ થોમા તેણુ સામળનાથો કહી છે એમ જણવુ

પ્રશ્ન ૫—ઉપપાતિક ઉપાર્જમા અગડના આલાપમા “અન્નકરિય અપરિગાહિઆણિ ચેડયાણિ” એ પ્રમાણે સુત્રમા પાડ છે અને વૃત્તિમા તો “ચૈત્યાનિ-અર્હત્પ્રતિમા” એ પ્રમાણે અર્હત્ પદ દેખાત છે તો મુળ સુત્રમા કેવો પાડ છે તે કહો.

ઉત્તર ૫—ઉપપાતિક ઉપાર્જમા અગડના આલાપમા ગાઈકજ ઠેકાણે અરિહત એ પ્રમાણે પદ સુત્રમા દેખાય છે જાંઘે ઠેકાણે દેખાતુ નથી અને ચેડયાણિ જાંઘે ઠેકાણે દેખાય છે તેથી વૃત્તિકારે ચૈત્યાનિ-અર્હત્ પ્રતિમા એ પ્રમાણે વ્યાખ્યા કરી ચલાવે છે

પરિત દેવવિજયગણીકૃત મન્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

મન્ન ૧—“ઈકારસ અગાડ ધારસ રવગાડ દમપન્નાઈ”
એ ગાથામા કહેલા પચાત્તાઓ કય કયા ?

ઉત્તર ૧—ઉપરની ગાથા કોઈ પ્રથમ જણાતી નથી
તેથી કપયજ્ઞાના જુદા જુદા નામ કોઈ પ્રથમ નથી

મન્ન ૨—ઉપરની ગાથામા કહેલા ચાર મુળ મુત્રો કાણ ?

ઉત્તર ૨—અ વશ્યક, દશવૈકાલિક, ઉત્તમધ્યયન, અને એકાદ
નિમ્બુક્તિ એ ચાર મૂળમુત્રો છે

મન્ન ૩—છ છેડગ્રન્થો કયા ?

ઉત્તર ૩—નિશીથ, મહાનિશીથ, દશાશ્રુત-કથ, ખૂંટ
રૂપ, વ્યવહાર, અને પચ્ચક પ એ છ છેડ ગ્રન્થો છે

પરિત હનાણુ દ ગણિએ કરેલા મન્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

મન્ન ૧—આવકને અકૃમ સુધીના પચ્ચખાણુમા એસા
મણુ કલ્પે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧—તેવો આચાર નહી હોવાથી આવકને અકૃમ
સુધીના પચ્ચખાણુમા એસામણુ ૦ થે નહી

પ્રશ્ન ૨—તેજ દીવસની કરેલી ગોળપાપડી કઈ વિગત
મા આવે ?

ઉત્તર ૨—તેજ દીવસની કરેલી ગોળપાપડી ધી ગોળરૂપ
વિગતમા ગણાય એમ જણવાઈ છે

પરિણત જસવિજય ગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—ગ્રહસ્થના આચારને ધારણ કરનાર યતિ વેપ
ધારી સામાયિક લઘુને પ્રતિક્રમણ કરે કે ચૈત્યવદનથી કરે ?

ઉત્તર ૧—વાસ્તવિક રીતે સામાયિક લઘુને પ્રતિક્રમણ કરે.

પ્રશ્ન ૨—શિયાળા અથવા ઉનાળામા ગ્રહસ્થ છુનાસ્ય
મા કાળે ઉદ્ધરોને દેવવદન કરે કે પ્રમાર્ગન પૂર્વકજ કરે ?

ઉત્તર ૨—શિયાળામા અથવા ઉનાળામા કાળે ઉદ્ધરવા
નિયમ નથી તેમ છતાં કરે તો ભલે કરે

પરિણત નગર્પિંગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—“ સત્તઠ ગુરુ પરપરા કુસીલે ઇગદુત્તીગુરુ
પરપરા કુસીલે ” એ પ્રમાણે મહાનિશીથના તૃતીય અધ્યયન
ના પ્રાગ્ ભના પ્રસ્તાવમા છે તેનો શુ અર્થ ?

ઉત્તર ૧—સત્તઠ ગુરુ પરપરા કુસીલે એ ઠેકાણે એ
વિકલ્પોને પ્રતિ
ધી એમ નિશ્ચય થાય છે કે

અથવા ત્રણ ગુરૂની પાપના મુરી ટુરીય થયે છતે નેને વિષે
મામાચારી મવથા ઉચ્છિન્ન થતી નથી નેરી જો અપ
નાભોગિક વિગેરેથી અસ્ત્રિને ગ્રહણ કર્યા વીના પાપ કિયે દાને
કરના આહે તો ઠરી શકે આર મવના એ થતી વધારે ગુરૂ
પરપના ટુરીય હોય તો અન્ય સાભોગિકાદિ વધા આગિત
સ પન ગ્રહણ કરીને / કિયોહાર કરી શકે અન્યથા હો

પ્રશ્ન ૨—મહાવિદેહની વિનયમા કેવળજ્ઞાની તિર્થંકર
વિચ તા હોય ત્યારે જીવિત તિથ રના જન્માદિ વાન કે તેમના
મોત્ત જામન પછી થાય ?

ઉત્તર ૨—મહાવિદેહની વિનયમા તિર્થંકર કેવળજ્ઞાનીપણે
વિચરતા હોય ત્યારે, અપના હૃદયન્ય હોય ત્યારે અન્ય તિર્થંકરના
જન્માદિ ન થાય

પ્રશ્ન ૩—આમામામા પ્રમુ નગર અથવા ગામની અદર
રહેતા હોય ત્યારે સાબ્યાન વળને આડે મહાપ્રતિહાર્યનું
નૈયત્વપણું હોવાથી યોજન પ્રમાણુ મેરમા દેવતાઓ પુષ્પટ્ટી
ઠરે કે નહિ ? જો કરે તો લોકના ધર વિગેરેમા શી રીતે થાય ?

ઉત્તર ૨—આમામામા તિથ કરેાનું નગરાદિકમા રહેવું
પ્રાય થતુજ નથી અને કલચિત થાય તો જોમ ઉચિત હોય
તેમજ પુષ્પપ્રકાશદિ કરે એમ સભને છે અનવા પ્રતિહાર્યનું
નૈયત્વ રહે નહી

૧ અશોવટ્સ સુરપુષ્પટ્ટિર્દિવ્ય સનિશ્ચામરમાસન ચ ।
ભામદલ દુન્દુભિરાતપત્ર સત્પ્રાતિહાર્યાણિ જિનેશ્વરાણામ્ ॥૧॥

પ્રશ્ન ૪—ચોમાસામા મમોસરણુ થાય કે નહીં અને જ્યે
વાય તો પ્રભુ નગરમા ગ્રહેલા હોય ત્યારે જાર પર્વદા કેમ સમાય ?

ઉત્તર ૪—ચોમાસામા સમવસરણુ થવાને નિશ્ચય નથી
કે જાર થાય અને કેઈવાર ન થાય પણ જાર પર્વદા તો મળે
એ નિયત છે અને એ તો નગરમા પણ સુળે સમાય એમ
પ્રતિભાને છે

પ્રશ્ન ૫—ગર્ગાચાર્યએ તજેલા પાચસો સધુઓમા તેઓ
રેન્ડાચારી હોવાથી સાધુપણ સભવે કે નહિ ?

ઉત્તર ૫—ગર્ગાચાર્યે તજેલા સાધુઓમા બ્યવહારથી
સાધુપણ છતા પણ પરમાર્થથી તો સાધુપણનો અભાવજ
મળવે છે

પ્રશ્ન ૬—છમરથ ભગવાન વિહાર કરતા હોવાથી ભરતે
ગહલો આડળ-ઈલા-ઈત્યાદિ ગામ નગર-દેશાદિની સ્થાપના
કરી હોવી જોઈએ ભગવાન કેવી રીતે છમરથ વિહાર કરતા
હોવાથી કરી શકે ?

ઉત્તર ૬—ભગવાને ખોતાના પુત્રોને સત્ય આપવાને અ-
વમદે ગામ, નગર, દેશ, વિગેરેની સ્થાપના કરેલી હોવાથી
કેઈ જાનની આશંકા સુકત નથી.

મહિત ડાહપિંગણિકૃત મશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—દત્તોઽસૌસર્વસૌખ્યાનિ, ત્રિશુદ્ધ્યારાધિતોયતિ.

વિરાધિતશ્ચતૈરશ્રી નરકાનધ્યયાતના. ॥૧૦॥

અર્થ —મન-વચન અને કાયાવડે કરીને આરાધિત મુનિ સર્વ સુખને દેછે અને જો વિશ્વધિત હોય તો નરક અને તિર્થંચની અતુલ્ય પીડાને દેછે

ચારિત્રિણો મહાસત્ત્વા, પ્રતિન સન્તુ દૂરત. ।

નિષ્ક્રિયોઽપ્યગુણક્ષોઽપિ, ન વિરાખ્યો મુનિ ક્વચિત્ ॥૧૧॥

અર્થ —ચારિત્રી અને મહાસત્ત્વશાળી મુનિઓ તો દુઃખ હોય પરંતુ ક્રિયાને નહિ કરવાવાળો અને શુષ્કને નહિ જાણવા વાળો પણ મુનિ કોઈ વખત વિરાધયો નહિ

યાદજ તાદૃશ વાઙ્મયિ, દૃષ્ટ્વા વેષધર મુનિમ્ ।

ગૃહી ગૌતમવદ્ મત્તયા, પૂજયેત્ પુણ્યસામ્પયા ॥૧૨॥

અર્થ —જેવા તેવા પણ વેષધર મુનિને પ્રહસ્ય પુણ્યની સ્મૃતિથી ગૌતમની જેમ પુજે

વન્દનીયો મુનેર્મેષો, ન શરીર દિ કસ્યચિન્ ।

પ્રતિવેષ તત્તોઽષ્ટવા, પૂજયેત્ સૃષ્ટી જન ॥ ૧૩ ॥

અર્થ —મુનિનો વેષ વન્દનીય છે કે કંતુ મરતર વ દનીય નથી, તેથી મુનિને દેખીને પુણ્યશાળી જન પુજે

પૂજિતો નિષ્ક્રિયોઽપિ સ્યાદ્વ્રજ્જયા વ્રતધારકઃ ।

અવશાતઃ સત્ક્રિયોઽપિ, વ્રતે સ્યાચ્છિથિલાદરઃ ॥૯૪॥

અર્થ — ક્રિયાને નહીં કરવાવાળો મુનિ પણ બે પુજિત હશે તો લગ્નગ્રામી વ્રતને ધારણ કરશે અને ક્રિયાને કરવાવાળો પણ તિરસ્કૃત હશે તો તે વ્રતને વિષે શિથિલાદર થશે.

દાન દયા ક્ષમા શક્તિઃ, સર્વમેવારપસિદ્ધિકૃત્ ।

તેષાં યે વ્રતિન દૃષ્ટ્વા, ન નમસ્યન્તિ માનવાઃ ॥ ૯૫ ॥

અર્થ — જેઓ વ્રતિને દેખીને નમસ્કાર નથી કરતા તેઓનું દાન, દયા, ક્ષમા, શક્તિ તે સર્વ અલ્પ સિદ્ધિને કરવાવાળું થાય છે અર્થાત્ તેનું સંપૂર્ણ દ્રવ્ય મળતું નથી.

આરાધનીયાસ્તદમી, ત્રિશુદ્ધયા જૈનલિંગિનઃ ।

ન કાર્યા સર્વથા તેષાં, નિન્દા સ્વાર્થવિષાતિકા ॥૯૬॥

અર્થ — મન, વચન અને કાયની શુદ્ધિવડે કરીને જૈન સાધુઓ આરાધવા તેઓની કોઈ પણ પ્રકારે સ્વાર્થનો ધાત કરવાવાળી નિન્દા ન કરવી.

કારણ તવ કુટ્ટાનાં, મહીપાલ ? સ્ફુટ હૃદઃ ।

મા કદાપિ મુનીન્ કુદ્ધાનપિત્ત્વં તુ ષિરાધયે. ॥ ૯૭ ॥

અર્થ — હે ગજ તારા કોઠનું આ કારણ ક્યંટ છે માટે કોઈ પણ વખત કુદ્ધમુનિની પણ વિગધના ન કર.

આ પ્રમાણે વૃદ્ધ શત્રુગ્ધ મહાત્મ્યના બીજા સંગમ

કેવળ સાધુ ચિન્હ ધારણ કરનાર પણ મુનિ વદનીય છે અને
ગૌતમભવન પુત્ર્ય છે એમ કયું છે તે શા હેતુથી કહ્યું છે ?

ઉત્તર ૧—ઉપરના શ્લોકો કારણિક વિધિને આશ્રયીને
અથવા તિર્યેદલાવન શુદ્ધિથી કર્યા જાણાય છે તેથી એમા
ગર્હ દોષ નથી

વટપદ્રીય પડિત પદ્મવિજય ગણિતકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો -

પ્રશ્ન ૧—પદ્મી વિગેરે પ્રતિક્રમણમા ચૈત્યવદનથી
આરણીને કયા મુત્ર સુધી પચેન્દ્રિયને આગ ઉતરના દેવ
નિવાસીયે ?

ઉત્તર ૧—ચૈત્યવદનથી આગળી કન્ઠામોઝણસાદિ
(છ આવશ્યક) સુધી નિવારણનું પરપરાથી દેખાય છે જાકી
તેને માટે વ્યક્ત અક્ષર ઉપલબ્ધ નથી

પ્રશ્ન ૨—પદ્મી વિગેરે પ્રતિક્રમણમા હાંક થયે ૮૧
કયાથી કયા સુધી ફરીને પ્રતિક્રમણ કરવું ?

ઉત્તર ૨—પદ્મી વિગેરે પ્રતિક્રમણમા પદ્મી અતિચા
રની પહે ૧ જો ઠાંક આવી હોય તો અવસર હોય તો ચૈત્યવ
દનથી આરણીને ફરી પ્રતિક્રમણ કરવું એવો દક્ષ સંનિદાય છે

પ્રશ્ન ૩—વ દણુ પેતી વખતે શુદ્ધિદણુ કયા ૨ જાગર
ચિત્તન કરવું ?

ઉત્તર ૩—વાદણા દેતી વખતે મહુપત્તિ ઉપર અથવા
ગંગાના ઉપર જ્યાં વાદણા દે ત્યાં શુદ્ધપાદને ચિતન કરવું

પ્રશ્ન ૪—સતવિરાટન પાવ, અસત્ત્વ ગુણીયંતુ દ્વિસમય-
મ્મિ । મૃત્યુસય સત્ત્વગુણ, પાવ એકસ્મિન્નસ ॥૧॥ વેદદિય
તેદદિય, ચરિદિય ચેત્ત તદગપચેદિ । ભગ્ન સહસ્ત તદ્વસય
ગુણ ચ પાવ મુખેયવ્ય ॥૨॥ આ બે ગાથાઓ ઢોલુ અથવા છે ?

ઉત્તર ૪—મત્ત વિરાટનપાવ દંત્યાદિ બે ગાથાઓ છુટક
પાનાઓમા મળે છે ઢોલુ અથવા ઉપલબ્ધ થતી નથી

પ્રશ્ન ૫—વાદણા દેતી વખતે મહુપત્તી કયા સુકવી ?

ઉત્તર ૫—વાદણા દેતી વખતે સાધુએ રાગા ગોઠવુ ઉપર
મહુપત્તી સુકવી અને શ્રાવકે શુદ્ધપાદને વાદણા દેતા જાતું ઉપર
ચરનના ઉપર કે ભુમિપર સુકવી

પ્રશ્ન ૬—શુદ્ધની પાસે પાદલી પડીલેહણ ગળધી ક્રિયા
ક્રમતા ત્રિવિધો બેશીને -વાધ્યાય કરે કે ઉભી ગહીને ?

ઉત્તર ૬—શુદ્ધની પાસે પાદલી પડીલેહણ ગળધી ક્રિયા
ક્રમતા ત્રિવિધો ઉભીગહીને સ્વાધ્યાય કરે.

પડિત કાલકર્ષિંગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૭—શ્રાવકને ગત્રે જિનાલયમા આરતી ઉતારવી
સુકત છે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧—પ્રા. કરણ હોય તો સતે આરતી ઉતારવી
યુક્ત છે અન્યથા નહિ

પ્ર'ન ૨—અથોત્સર્ગ સ્થિત (ઉભીરહેલી) જીન પ્રતિ
માના ચરણાદિનું પરિધાપન (વસ્ત્રાદિનું કાઢવું) યુ-ન
ઠે નહિ

ઉત્તર ૨—જીન પ્રતિમાના ચરણાદિનું વસ્ત્રાદિનું કાઢવું
સામત વ્યવહારે યુક્ત હાજરું નથી

પ્ર'ન ૩—પદ્મપ્રતિક્રમણમા સમુદ્ર દામણા પી આ
દિમા “ રૂઝકારિ સુહપાસ્તી મુગ્ધતપ શરીર નિરાવાધ સુલ્લ
સજમ ધાત્રા નિગ્રહ ઝડ ” ઈત્યાદિ કહેડું જોડ્યું છે નહિ

ઉત્તર ૩—સમુદ્ર દામણાની આદિમા ‘રૂઝકારિસુહરાઈ’
ઈત્યાદિ કહેડું આમાચારી વિનિરેમા નહિ દેખવાથી અધિક
મલાવે છે

પડિત આગુદવિજયજીએ કરેલા પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

પ્ર'ન ૧—કરનામા અથવા નશમા નાખેલું સચિત
જીરૂ અચિત થાય છે કે નહીં ? ચતુ હોય તો બે ઘડીએ ત્રણ
પહોરે કે આખી રાત્રી ચાલી ગયા પડી ?

ઉત્તર ૧—કરનામા અથવા નશમા નાખેલું અચિત
જીરૂ કોઈ પ્રકારે અચિત થતું નથી એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૨—ગાઠ છેલ્લા ચેરડીના કંકડા સચિત ટે અચિત અને બે ઘડી પછી સચિત પગિહારી શ્રાવકને ખાવા ક'પે કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—ગાઠ છેલ્લા પત્તુ ચેરડીના કંકડા સચિત હોય છે તેમ જણાય છે

પડિત કહાનજી ગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—ટોઝ શ્રાવક પ્રાત કાળે સામાયિક લાગુને એક ઘડીમા પાછો પોસહ ગ્રહણ કરે તો ક'પે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧—સામાયિક લાગુને સામાયિક પુરૂ થયા ત્રિવાસ પછુ જો ટોઝ પોસહ ગ્રહણ કરે તો ક'પે છે.

પ્રશ્ન ૨—માળવી જપિ વિગેરેના કહેલા ન્વા યાય મ હળીમા ક'પે કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—આગમમા કહેલો મુનિઓનો હાલના આચાર્યોનો અને સદ્ગારકોનો સ્વાધ્યાય મ હળીમા ક'પે પીન્ત વર્તમાનકાળના ઉપાધ્યાયો વિગેરેનો ન્વાધ્યાય ન ક'પે એનો ૧૬૦ વાદ છે

ઉપાધ્યાય શ્રી સુમતિવિજયગણિ શિષ્ય પડીત ગુણ

વિનયગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—કેઈ પણ સાધુએ અનુપયોગવડે કરીને સચિત્ત મીઠું વહોર્યું હોય અને પત્ની માણસ પડ્યું હોય કે આ મચિત્ત મીઠું છે તો ત્યાં ગુ કરવું ?

ઉત્તર ૧—અનુપયોગવડે કરીને સાધુથી સચિત્ત મીઠું વહોરાઈ ગયું હોય તો તે વળતે જે શ્રાવક પાસેથી મીઠું વહોર્યું હોય તેની પાસે જઈ જણાવે કે આમુ મન ? તમોએ આ મીઠું જાણતા વહોરાવ્યું કે અજાણતા ? શ્રાવક કહે કે અજાણતા પરંતુ હુંને સાહેબ તેનો યથેચ્છ ઉપલોગ કરો. તેમ કહેવા પછી તેને ઉપલોગ કરે અથવા કેઈ કારણથી ન ખવાયું હોય તો માધર્મિકને છઠ્ઠે આવી રીતે જો અનુકુળ હોય તો કરવું, અન્યથા સાધુ મીઠાને પરડવીદે આ વાત શ્રી આચારાગ સુનના ણીજા શ્રુતરક ધમા પિઠેવણ અધ્યયનના દશમા ઠે શકમા કહી છે

પ્રશ્ન ૨—જેઓ મનથી સંલોગ ઠરવાવાળા દેવતાઓ છે તેઓ મનવડે તેવા પરિણામ કર્યે છતે તેમને નાદે તેઓને ચો મા દેવીઓ મનથીજ જેમ તૈયાર થાય ? કેમકે અવધિજ્ઞાનનો ઉર્વસોકમા થોડો વિષય છે એમ કહેલું હોવાથી દેવીઓને તે દેવતાઓના મન પરિણામ જાણવા માટે શુ જ્ઞાન છે ?

ઉત્તર ૨—આનંદ કહ્યાદિના દેવતાઓ જેઓ મનથી સ-
ભોગ કરવાવાળા છે તેમણે મન પરિણામ તેવા કાર્યે છતે સૌ
ધર્મ અને ઇશાન દેવલોકમા પણ તેઓને યોગ્ય રહેનારી દેવીઓ
તેઓને માટે ઉચ્ચાવય મનને ધારણ કરતી જોએ છે તે દેવીઓના
શરીરમા અર્ધ ગાંઠિથી જેમ ગુમ્ના પુદ્ગળો રૂપાદિપણે પ
રિણમે છે તેમ જતની પોતાના અગ રુદુરણાદિવડે તે દેવોની
મુગ્ધાનુ તેઓને જ્ઞાન પણ થાય છે એમજ જણાય છે

પ્રશ્ન ૩—ઉપધાન વહેવાનુ અને માળા આરોપણનુ ફળ
શાસ્ત્રાધાર નાથે કહે ?

ઉત્તર ૩—મહાનિરીય આદિ પ્રથોમા કથુછે કે ઉપધાન
વહેવા તે જુતના આગધન નિમિત્તે છે અને માળારોપણ તપના
ઉપાધન માટે છે

પ્રશ્ન ૪—આપના કેટલી ઉચી નીચી અને તીર્છી દુર
સ્થાપેલી ત્રિયા શુદ્ધિના હેતુ ભુત થાય ?

ઉત્તર ૪—મસ્તકથી ઉચી, પગથી નીચી, અને તીર્છી
દેખી ન ગમ્મય એમ સ્થાપેલી સ્થાપના ત્રિયા શુદ્ધિના હેતુભુત
થતી નથી એમ તદ્દિવાદ છે અર્થાત્ ઉચ્ચાર્ધમા મસ્તકથી નીચી
હોવી જોઈએ નીચાર્ધમા પગથી ઉચી હોવી જોઈએ અને
પોતાની ષરણગ દ્રષ્ટી પહોંચે તેવી હોવી જોઈએ. કોઈ વખત
ઘણી ઉચી સ્થાપના સ્થાપેલી હોય અને ઘણીજ નીચી ભુચા-
દિકમા ત્રિયા કમતી દેખાય છે તે કારણિક જાણવી

પડિત હાપર્ષિ મણિકૃત મશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—ઐશ્વર્યને લાભવાળા જ્યારે આગરક શરીર કરીને મહાવિદેહાદિમા મોકલે છે ત્યારે મધ્યમા રહેલા જીવપ્રદેશો આહારી કે અનાહારી ? જો આહારી તો ઔદારિક શરીરે પ્રહણ કરેલા આહારના ગાજાની કે આહારક ગરીબે પ્રહણ કરેલા આહારના આહારી ?

ઉત્તર ૧—કરેલું છે આહારક ગરીબ જેઓએ એવા ઐશ્વર્ય ધારીના મધ્યમા રહેલા જીવ પ્રદેશો આહારી જ હોય છે અનાહારી નથી હોતા જે આત્મપ્રદેશો ઔદારિક શરીર નગદ છે તે તે વખતે ઔદારિક શરીરે પ્રહણ કરેલા પુદ્ગળોનો આહાર કરે છે અને જે આત્મ પ્રદેશો આહારક શરીર નગદ છે તે આહારક ગરીબે પ્રહણ કરેલા પુદ્ગળોનો આહાર કરે છે અવિચળ આત્મ પ્રદેશો નિવાય સર્વ આત્મપ્રદેશો તપારેલા લાજનમા રહેલા પાતીની જેમ હંચા નીચા વચાજ કરે છે ગાણુ શિદ્ધાન્ત વચન હોવાથી અતરણ વર્તી દેહ પશુ પ્રદેશો નિયત નથી, તેઓની પણ પરાવૃત્તિ થવાનો સંભવ છે તેથી તેઓ દેહ પશુના ઔદારિક શરીર સાથે સળદ થાય છે, અને દેહ પશુને આહારક શરીર સાથે સળદ થાય છે મધ્યમા રહેવાવાળા તે એકાન્તે મધ્યમા રહેવાવાળાજ રહેતા નથી અને જે પ્રદેશો જ્યારે મધ્યમા હોય છે ત્યારે તેઓ પણ ઔદારિક ત્રાયયોગીયનો એ અવગાઠ પુદ્ગળોનો આહાર કરે છે એમ મહાવે છે વિગ્રહ ગત્યાદિ સિવાય જીવનું અનાહારીપણ નિર્ણય છે

પ્રશ્ન ૨—સિદ્ધના જીવેને હાથ પગ આમળીઓ તથા નામિકાદિ અવયવોનો આકાર હોય કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—સિદ્ધના જીવેને હાથ પગ વિગેરેનો આકાર સલાવે છે કારણ કે અરુચિનો જીવધના, ઘનાશ્ચ શુષિર પૂરણતો નિચિત્ત પ્રદેશતયા પોલાણ પુરવાથી આડા પ્રદેશવાળા થાય છે તેથી ઘન કહેવાય છે એ શ્રી શાંતિપુરી મહારાજના વચને કરીને નારીરની અદર રહેલા પોલાણનું પુરવાપણ સલાવે છે શ્રી હરિતાદ્રસુરિ અને મલખગિરિજી પ્રમુખે પણ પોલાણ પુરવું જોઈ છે.

પ્રશ્ન ૩—શ્રી મહાનિશીધમા કહેલા નાગીલે જે સાધુના દુષ્ટો આકર્ષ્યા અને દુષ્ટ હેખવાથી તણ દીધા તે તે માર્ગ નુયાયિ સમજવો કે નહીં ?

ઉત્તર ૩—મહાનિશીધમજી નાગીલે જે સાધનાવાસો (શીથીલ નામુઓ) અને જીનાસામા નહીં વર્તનારાઓને દુષ્ટ હેખવાથી તણ દીધા તે માર્ગનુયાયિજ સમજવો કારણ કે અસાધુ અને કુચરનો ત્યાગ કરવો એજ માર્ગ છે

પ્રશ્ન ૪—બ્રહ્મહત્ત ચક્રવર્તીએ સ્વયં આયુધ્ય હોવાથી દ બડનો દિગવિજય કેવી રીતે કર્યો ?

ઉત્તર ૪—બ્રહ્મહત્ત ચક્રવર્તીએ યોદ્ધાજ સમયમા અપૂર્વ શક્તિથી દિગવિજય કર્યો બાણવો ધીજી પણ તેને અપૂર્વ શક્તિથી સાધ્ય વધુ સલાવે છે

પ્ર'ન ૫—શ્રી રત્ન લોહાના બનાવેના પુરૂષને સ્પર્શ કરે તો તે ગળી જાય તેનું શું કારણ ?

ઉત્તર ૫—ઉત્કૃષ્ટ અતિશયી કામ વિકારની ઉત્પત્તિ થયેલા પ્રબળ ઉષ્ણતા વિગેરેને લીધે શ્રીરત્નના સ્પર્શથી લોહાના બનાવેના પુરૂષનું ગળી જવું અમંજવું

પ્ર'ન ૬—એક આમશ પ્રદેશને ધર્માન્તિકાય અધમાન્તિકાય સંબંધી સાત પ્રદેશની સ્પર્શના કહી છે તેમાં વિદિગા સ્થિત પ્રદેશની સ્પર્શના કેમ નથી કહી ?

ઉત્તર ૬—એ આમશ પ્રદેશને ધર્માન્તિકાય અધમાન્તિકાય જે દિશાઓમાં હોય તે દિશાઓમાં રહેલા પ્રદેશોવડે સ્પર્શના થાય છે વિદિગાઓને વિષે રહેલા પ્રદેશોની સાથે સ્પર્શના થતીજ નથી આ વાત બરાબર દિગ્મા વિદિગાની સ્થાપના કરીને જોયાથી મારી રીતે સમજી શકાય.

પ્ર'ન ૭—તીર્થ કરોના ચૌદ હજાર વિગેરે સાધુઓની સંખ્યા કહી છે તેમાં ચૌદપુર્વી વિગેરેની સાથે ગણતરી કંઠી કે જુદી ?

ઉત્તર ૭—ગણદર કેવલી મળઓ દિ પુન્નિવે ઉચ્ચિવા
ઈણસલ ॥

જસસા એસાહિ અનેઆ સામન્ન મુળીણ સલ્લમ્મ ॥ ૧ ॥
તથા અઠાવીસ લમ્પા અગયાલી સચતહ સદ્દમ્પાદ ॥
સલ્લેસિંપિ જીણાણ જણમાણ વિણિ દિદ્ધ ॥ ૨ ॥

આ ગાથાઓના અનુસારે ચતુર્દશપુત્રી વિગેરેની યથોક્ત સખ્યાની મધ્યમા ગણતરી કરવી એમ સલાવના થાય છે

પચાશીતિ સદ્મણિ, લક્ષ સાર્દેશતાનિપદ્ ।

પરિવારેઽપ્યન્ સર્વે, મુનયન્નિજગદ્ગુરોઃ ॥ ૧ ॥

આ 'લોકના અનુગારે ચોરાશી હજાર સાધુઓની સખ્યા થઈ ભિન્ન-૪ ચૌદ પુર્વધરો વિગેરે સમજાય છે કેમકે સામાન્ય સાધુ અને વિશેષ (ગણધર ચૌદ પુર્વધર વિગેરે) સાધુઓની ભિન્ન ભિન્ન સખ્યા ગણી બે મેળવીએ તો ઉપરોક્ત 'લોકમા ગણારેલી મધ્યમ પુર્ણ થાય આવી રીતે બે ભિન્ન ભિન્ન હુકીકત મળવાથી તત્ત્વ ટેવળી બાવે

પ્રશ્ન ૮—ચક્રવર્તી વૈક્રિય શરીર કરીને શ્રીઓને લોગરે છે તેને મતાન થાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૮—ચક્રવર્તીના વૈક્રિય શરીરથી સત્તાનની ઉત્પત્તિ નજરની નથી માત્ર ઔદારિક શરીરથીજ સજવે છે વૈક્રિય શરીર ગર્ભાધાનનો હેતુ નથી એવું શ્રી પ્રજ્ઞાપનાની વૃત્તિમા વાક્ય ૭ ચિહ્નાદિત્ય વિગેરેની જે સુધા દિક્ષી ઉત્પત્તિ સાબળીએ ઈ એ ત્યા પછી સમાધાન કરેલું છે કે 'વૈક્રિય શરીરથી ને કે ગભ રહેતો નથી પરંતુ તે દેવના લાવેલા ઔદારિક વીર્યના સળધથી ગર્ભ રહેવો સજવે છે આ વાત મહાવાદી ગ્રંથમા કહી છે

इति द्वितीयः प्रस्तावः

પુનર્મહોપાધ્યાય શ્રી કલ્યાણવિજયમણિકૃત પ્રશ્નો
તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—શ્રાદ્ધ વિધિમા ચૌદ નિયમના અધિકારમા સચ્ચિ
ત્તવિમય વર્ણને જે વસ્તુ મુખમા નાખીએ તે સર્વ દ્રવ્ય ગણાય
એવું કહેવાથી અનાહાર ત્રિકુલા વિગેરે મુખમા નાખીએ તો તે
દ્રવ્ય મંથે ગણાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૧—અનાહાર વસ્તુ પણ માય. દ્રવ્યમા ગણાય એમ
જણાય છે પણ પચ્ચખાણુ લેતી વખતે ધાર્યું હોય કે ત્રિકુ-
લાદિ અનાહાર વસ્તુને દ્રવ્યમા ન ગણવી તો ન ગણાય. જેમ
સચ્ચિત્તને વિગૂય દ્રવ્યમા ન ગણાય એમ કહેલ છે હના પચ્ચખાણુ
લેતી વખતે સચ્ચિત્તને પણ દ્રવ્યમા ગણવા એવી છુટી રાખ
વાથી હમણા ઘણા જનો સચ્ચિત્તને પણ દ્રવ્યમા ગણતા દેખાય છે

પ્રશ્ન ૨—ગઠસી પચ્ચખાણુમા તે પચ્ચખાણુ મુકયા પછી
અનાહારી વસ્તુ મુખમા ન ખામ કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—ગઠસી પચ્ચખાણુ મુકયા પછી પણ કાઝ કા
રણ હોય તો અનાહાર વસ્તુ ગ્રહણ કરવી કંપે એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૩—ઉત્તરાધ્યયનની બૃહદ્વૃત્તિના પહેલા પત્રમા
ઉદ્ધર્વ-ચિક શબ્દ છે તેનો શુ અર્થ ?

ઉત્તર ૩—ઉત્તરાધ્યયનના અઘરા પદોના પચાસમા ઉદ્ધર્વ
ચિક શબ્દ દ્રમક (ગરીમ) નો વાચક કલ્યા છે

પ્રશ્ન ૪—(પ્રથમ દિક્ષા આપ્યાને) ૯ માસ વીતી જવા
નો સંલપ હોય તો પચુષણાની અગાઉ વડી દીક્ષા અપાય કે

નહી અને ત્યાર પછી અપાયતો વિન્ય દશમી પહેલા અપાય કે ત્યાર પછી અપાય ?

ઉત્તર ૪— છ માસ વીતી જવાનો સમય હોય તો પર્યુ પક્ષાની અને વિન્ય દશમીની પહેલા પણ વડી દીક્ષા આપી શકાય અન્યથાતો વિન્યદશમીની પછીજ અપાય.

પ્રશ્ન ૫—પૃથ્વીમા અને અમાવાસ્યાની વૃદ્ધિમા પહેલા ઔદયિક તિથિજ વ્યવહારમા આશ્વ હતી, ઠાઠ કહે છે કે પુન્યો પહેલી તિથી આશ્વ છે એમ કહે છે તો શુ સમજવું ?

ઉત્તર ૫—પૃથ્વીમા અને અમાવાસ્યાની વૃદ્ધિમા ઔદયિક તિથી આશ્વ જણવી

પ્રશ્ન ૬—અન્યદર્શનીના ધર્મના દાર્યો અનુમોદન યોગ્ય કે નહી ?

ઉત્તર ૬—અન્ય દર્શનીઓના પણ માર્ગાનુસારી ધર્મ કૃત્યો શાઅને અનુસારે અનુમોદનાને યોગ્ય જણાય છે.

પ્રશ્ન ૭—વડી દીક્ષા લીધા પછી ફેટલાક યોગના હિવસો બાકી રહે તે મહવાક વિગેરે કારણથી જો છ માસ વીતી જાય તો ફરીથી પ્રવ્રત્ત્યા યોગોદ્ધન પૂર્વક વડી દીક્ષા અપાય છે તેમાં ગરુ નાયકજ દીક્ષા આપે કે બીજા આપે ?

ઉત્તર ૭—ગરુ નાયકજ દીક્ષા આપે

પ્રશ્ન ૮—આચાર્યો અગોપાગની વાચના દીધા પછી ઉત્તરવ્યવસ્થા ૬ વિગેરે મળધી વાચના અગમકીર્ણક પ્રવ્રત્ત કાણ રાત્રીમે ભૂતાને ?

પુનર્મહોપાધ્યાય શ્રી કલ્યાણવિજયમણિકૃત પ્રશ્નો
તથા તેઓના ઉત્તરો.

—

પ્રશ્ન ૧—આદ્ય વિધિમા યૌદ્ધ નિયમના અધિકારમા સચ્ચિ
ત્તવિગય વર્ણને જે વસ્તુ મુખમા નાખીએ તે સર્વ દ્રવ્ય ગણાય
એવું કહેવાથી અનાહાર ત્રિકુલા વિગેરે મુખમાં નાખીએ તો તે
દ્રવ્ય મધ્યે ગણાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૧—અનાહાર વસ્તુ પણ પાચ દ્રવ્યમા ગણાય એમ
જણાય છે પણ પચ્યખાણુ લેતી વખતે માર્યું હોય કે ત્રિકુ-
લાદિ અનાહાર વસ્તુને દ્રવ્યમા ન ગણવી તો ન ગણાય. જેમ
સચ્ચિત્તને વિગય દ્રવ્યમા ન ગણાય એમ કહેલ છે છતાં પચ્યખાણુ
લેતી વખતે સચ્ચિત્તને પણ દ્રવ્યમા ગણવા એવી છુતી રાખ
વાથી હમણાં ઘણા જનો સચ્ચિત્તને પણ દ્રવ્યમા ગણતા દેખાય છે

પ્રશ્ન ૨—ગઠસી પચ્યખાણુમા તે પચ્યખાણુ મુકયા પછી
અનાહારી વસ્તુ મુખમા નખાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—ગઠસી પચ્યખાણુ મુકયા પછી પણ કાપ કા-
રણ હોય તો અનાહાર વસ્તુ ગ્રહણ કરવી કે નહીં એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૩—ઉત્તરાવ્યયનની બૃહદ્વૃત્તિના પરિણામ
ઉદ્ભવ રયિક શબ્દ છે તેનો શુ અર્થ ?

ઉત્તર ૩—ઉત્તરાવ્યયનના અધરા પરિણામ
રયિક શબ્દ દ્રમક (ગરીબ) નો વાચ્ય

પ્રશ્ન ૪—(પ્રથમ દિક્ષા આર્યજ્ઞે)
ને સર્વવિદ્યોય તો પચુપણની અગાઉ વી

પુનઃ જગમાલ ગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—સત્રે જેણે પકવાન ખાધુ હોય તેને માઝતું
(પકવાન ખાધા પછી) પ્રતિક્રમણ અને સવારતુ પ્રતિક્રમણ
ઠરવુ સુઝે કે નહીં

ઉત્તર ૧—^૧અવિધિકયા વરમકય, ઉત્સુય વયણ કહ-
ન્તિ ગીયત્યા । પાયચ્છિત્તજમ્હા, અરુગરમરુણ લહુઅ ॥૧॥
આ પ્રમાણે હેતુમર્ભ ગાથાને અનુસારે પ્રતિક્રમણ ઠરવુ તે
સુદર લાગે છે

પ્રશ્ન ૨—સત્રે ભોજન કરનારને પ્રાત્ર કાલે નવઠાગ્રસી
વિગેરે—પચ્ચખાણુ ઠરવુ કંપે કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—શી ભોજન કરનારને નવદારગી વિગેરે પ
ચ્ચખાણુ ઠરવુ કંપે પણ થોભે નહીં

પ્રશ્ન ૩—ચોમામામા સુનિને નગર પ્રવેશ ઠરતા અથવા
નીકળતા પાદ પ્રમાર્જન કરાય કે નહીં ?

૧ અવિધિકૃતાત્ વરમકૃત ઉત્સુય વચન કયયન્તિ
ગીતાર્યા । પ્રાયચ્છિત્ત યસ્માત્ અકૃતે ગુરુકૃતે લઘુકૃમ્

અર્થ —અવિધિથી કરેલા કાર્ય કરતા બીલકુલ ન કરવું
તે એટલું છે આ પ્રમાણે જે કહેવું તેને ગીતાર્યે ઉત્સુય વચન
કહે છે જેથી બીલકુલ નહીં કરેલા કરના અવિધિથી પણ ક
રેલા કાર્યમા થોડું પ્રાયશ્ચિત લાગે છે અને બીલકુલ નહીં
કરેલામા વધારે લાગે છે,

ઉત્તર ૩—જો ધૂળ વળગેલી હોય તો પાદ પ્રમાર્જન કરવું, અન્યથા નહીં

પ્રશ્ન ૪—તપાગ્નિમા રહેવાવાળા સાધુસમુદાય વિના ઈશ્વરે ચારિત્રની શ્રદ્ધા કરવી કે નહીં ?

ઉત્તર ૪—તપાગ્નિમા રહેવાવાળા સાધુ સમુદાયથી ઈશ્વરે ચારિત્રની શ્રદ્ધા ન કરવી એમ એકાન્ત નથી.

પ્રશ્ન ૫—તેમ શાસ્ત્રમા કહ્યું છે કે વનસ્પતિ વિગેરેમાં કેટલાએક જીવો એકાવતારી પણ હોય છે તેમ મનુષ્યમાં સમુદાયમાં પણ કેઈ એકાવતારી હોય કે નહીં ?

ઉત્તર ૫—અન્યદર્શનીઓના સમુદાયમાં કેઈ એકાવતારી ન હોય એવો એકાન્તે નિશ્ચય જણાયો નથી

પ્રશ્ન ૬—કેઈ કારણથી યોગ વહન કર્યા વિના પણ કે પ સુત્ર વાચવાની આદ્ય ખરી કે નહિ ?

ઉત્તર ૬—કેઈ કારણથી યોગ વહન કર્યા વિના પણ કે પ સુત્ર વાચતા જણાય છે અશ્વરે ઉપલબ્ધ નથી

પ્રશ્ન ૭—આધ્યાત્મિક ખાવાવાગાની મધ્યમા રહેતો દેવ અને પોતે શુદ્ધ આહાર ગ્રહણ કરતો હોય તો તે સાધુ કહેવાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૭—કારણ હોતો આધ્યાત્મિક ખાવાવાગો પણ જ્યારે સાધુ કહેવાય ત્યાર તેઓની મધ્યમા રહેતો અને શુદ્ધ આહારને ગ્રહણ કરતો સાધુ કહેવાય તેને માટે તો મનન શુદ્ધિ

પ્રશ્ન ૮—દેશવિરતિ અગિકાર કયાં વિનાના આવકો પ્રતિક્રમણ કરે છે તે કુળવાન કે નહીં ?

ઉત્તર ૮—આવકના કુળમા ઉત્પન્ન થવાથી પ્રતોચ્યા રનો અભાવ રહેતો પણ દેશ વિરતી પરિણામનો અભાવ હોવાથી દેશવિરતિ અગિકાર કયાં વિનાના આવકો પણ પ્રતિક્રમણ કરે તો કુળવાન બન્યા છે વળી સામાયિક ઉચ્ચારુ તે ન વિરતિ રૂપ છે અને ભાવની વિશુદ્ધિ છે

પ્રશ્ન ૯—લીળુના રસ સાથે મેળવેલા અન્નમા અને તેની સાથે મેળવેલી મુઠ હુવિહારમા કપે કે નહીં ?

ઉત્તર ૯—લીળુના રસ સાથે મેળવેલા અન્નમા તથા તેની સાથે મેળવેલી મુઠ હુવિહાર તથા આયબિલમા ન કપે

પ્રશ્ન ૧૦—તેલ સિન્ધવ અચિન છે એવા અક્ષરે કયા છે ?

ઉત્તર ૧૦—આ દ્રવિધિમા વિધમાન છે

પ્રશ્ન ૧૧—(પ્રતિક્રમણ વિગેરેમા) તેલ વિગેરે બોલાવીને આદેશ અપાય છે, તે ઠીક છે કે નહીં ?

ઉત્તર ૧૧—એ સારૂ આચરણ નથી પરંતુ ટેલકેક ઠેકાણે તેલ બોલાવ્યા વિના જીવન ભુવન વિગેરેના નિર્વાહનો અમલ હોવાથી તે નિવારુ અગત્ય છે

પ્રશ્ન ૧૨—મહાનીની બહાર રહેલા ગીનાર્વને મળવાનો તથા વ્યાખ્યાન કરવાનો શુ વિધિ છે ? મહાની બહાર રહેલો

૧ આ ઉપરથી પહેલા આદેશને મા' તે ૧ બેલાતુ હાથ એમ મળવે છે હાલમા તેલ ને બદલે ઘીઈ બોવાય છે

મોટા જ્યારે આવે ત્યારે લણુએ તેને માટે પાટલો મુકવો તથા ઉભુ થઈ જવું ઇત્યાદિ કરવું કે નહીં ? તથા મટગીથી બહાર હોય તેની પાને આવક તથા શ્રવિકા ઉપધાનાદિ અનુદાન કરે કે નહીં તે સ્પષ્ટ રીતે કહો .

ઉત્તર ૧૨—માને કોઈ બ્યાખ્યાન કઠવાવાળો હોય તે મટગી બહાર રહેલો બ્યાખ્યાન ન કરે, વદન, ઉઠવું વિગે બ્યવહાર તેને પણ કરવોજ તથા બોલુ કેમ ન હોય તો શ્રાવકો તથા શ્રાવિકાઓને ઉપધાનાદિ ક્રિયા કરાવે

પ્રશ્ન ૧૩—બદલાય ગયેલા વર્ણવાળુ કોણે લકનું પાણી પ્રાપ્તક થાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૧૩—બદલાઈ ગયેલા વરણવાળુ દસેલકનું પાણી પ્રાપ્તક થાય છે પરંતુ જલ લોકોએ એવું આચરવું હયુ નથી

પડિત આણુ દસામર ગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—જીનાલયમા ઇયાવહી પડિકમવા પૂવજ જ્યેત્ય વદન કરવું કે અન્યથા ધર્મ થકે ?

ઉત્તર ૧—ઈર્થાવહી પડિકમવા પૂવજ જીનાલયમા જ્યેત્ય વદન કરવું એવો એમન નથી એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૨—નવકારસી પરચખાણ સત્રિ પરચખાણમા ગણા ય કે જુદા ગણા ? અને એ પરચખાણ કરીને એક પહેર પરચખા આવક રહે તે તેને પોરમીનો લાલ મગે કે બે ઘડીનોજ ?

ઉત્તર ૨—નવહારસી પચ્ચખાણુ શત્રિમા ગણાતુ નથી, પગતુ દિવસમા ગણાય છે અને તે પચ્ચખાણુ કરીને પોરિસિ પર્યન્ત અનુપયોગે રહે તો તેને પોરિસિનો લાભ મળતો નથી, ઉપયોગ પુર્વક રહે તો લાભ મળે

પ્રશ્ન ૩—ત્રેમઠશલાકા પુરૂપો ગ્રહસ્થપણામા અકૃમ વિગેરે તપ કરે છે તેથી તેઓ વિગ્તી વાળા ખરા ?

ઉત્તર ૩—ત્રેસઠશલાકા પુરૂપો ગ્રહસ્થપણામા વિગ્તી વાળા માલજ્યા નથી અકૃમાદિ તપ તો સામાનિક કાર્યોમાટે કરે છે નિર્જગને માટે કરતા નથી

પ્રશ્ન ૪—એક સાથે સામાયિક લેનારા બે જણમાથી એક જણે સામાયિક સપુર્ણ થયે પાર્યુ અને બીજો પહોર સુધી બેગી રહ્યો તો તે બંનેને મરખો લાભ મળે કે કાંઈ દે ?

ઉત્તર ૪—સ માયિક કરવાવાળા શ્રાવકને ઉપયોગે બે ઘડીથી ઉપરાત સામાયિક પાળે તો લાભ મળે છે અને અનુપયોગથી અતિચારને માટે છે એમ લક્ષ્ય છે

પ્રશ્ન ૫—શ્રાવકને પોરિસિ વિગેરે પચ્ચખાણુ ચઢવિહાર મળ હોય કે અન્યથા પણ હોય ?

ઉત્તર ૫—શ્રાવકને પોરિસી, વિગેરે પચ્ચખાણુ ચઢવિહાર પણ હોય અને અન્યથા પણ હોય કારણ કે —

જિસિ પોરિસિ પુરિ મેગા સળાઈ સદાણ દુતિ ચડદા એવા લાખ્યના વચનથી દુવિહાર તિવિહાર ચઢવિહાર ત્રણે પ્રકારે કરવા કહે.

પુનઃ કાનપિ મણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—ચદ્ર તથા સુર્ય પોતાના શાશ્વત વિમાને શ્રી મહાસીરનામીને વાદવા માટે આન્યા પણ તારાના વિમાનોને મધ્ય ભાગ વેઠો હોવાથી તેઓની વચ્ચેથી એવડ મોટા વિમાનો શી રીતે આવી શક્યા ?

ઉત્તર ૧—ચદ્ર તથા સુર્યનું પોતાના વિમાનોવડે આવડું તે જેમ દશ આશ્ચર્યની અદર ગણાય છે તેમ તારાઓના વિમાનોની મધ્યમા પ્રવેગ પણ તેની અત્યંત આશ્ચર્ય તરીકે ગણી લેવા એમ સંભવે છે.

પ્રશ્ન ૨—તિર્થંકરોના ઠગ્યાણુ સમયે સોષર્મેષ વિગેર ધ્વન્દ્રો નદિશ્વર દ્વીપ માટેના રતિકર પર્વતની ઉપર વિમાનો નો સંકોચ હરીને આવે છે ત્યારે મધ્ય તારાઓનું ઘણું જ અપ્ય અતર હોવાથી તેઓની મધ્યમાથી શી રીતે આવી શકે ?

ઉત્તર ૨—

“ તારસ્સપતારસ્સ ય જનુરિવમિ અતર ગુરુજ— ”

તારા તારાની મધ્યમા જળુદ્વીપને વિષે વધારે અતર છે એમ જોવી રીતે જળુદ્વીપમા તારાઓના અતરનું માન કરવું છે તેવી રીતે બીજે કોઈ કોઈએ અતરનું માન કરેલું સાલવ્યું નથી તેથી તેમા તર્ક શકા કરવા જોવું નથી.

પ્રશ્ન ૩—ચતુથ ભકતના પચ્ચખાણુ કરવાવાળા શ્રાવકને ખારણે તથા ઉત્તર ખારણે ત્રિવિધાહાર તથા બિ વિધાહારનું પચ્ચખાણુ કરવું કે પે કે નહીં ?

ઉત્તર ૩—પરપરાથી ત્રિવિધાહારનું પચ્ચખાણ કરવામાં આવે છે તેથી તેમ કરવું યોગ્ય જણાય છે

પ્રશ્ન ૪—શ્રી લગ્નરતી સુત્રના દશમા શતકના અધ્યયનમાં ઉદ્દેશમાં દેવતાઓના આયુષ્યની સ્થિતિના ન્યાન હમ હમર વર્ષથી ચારલીને સમય સમયની દૃષ્ટિએ તેત્રિશ માગરોપમ પ્રચિન્ત હવા છે સર્વ સ્થાનકે દેવતાઓ લાલે કે નહીં ?

ઉત્તર ૪—બધા વિવિધસ્થાનોએ દેવતાઓ વતે એવો નિયમ જાણ્યો નથી

પ્રશ્ન ૫—દિગ્ગજર મત સ્થ પદ મહામમલના ગુરુનું નામ શું ?

ઉત્તર ૫—આવશ્યક વૃત્તિમાં મહામમલના અધિકારમાં તેના ગુરુનું નામ કૃષ્ણગાર્ય કહેલું છે

પ્રશ્ન ૬—શ્રી નૃપલદેવના સમવસરણમાં જો તે સમયમાં વર્તતા મનુષ્ય જેવડું શરીર કળીને દેવતાઓ આવે તો તેઓના શરીરના અનુસારે ઢરવા પડના મોટા વિમાનોના તારામડાળની અદર અતરાળ ઓછું હોવાથી પ્રવેશ કેમ થઈ શકે ?

ઉત્તર ૬—આ શકાજ અનુચિત છે કેમકે નદીશ્વર દ્વીપે વિમાનોનો સહાય કરીને તિર્થ જાળુદિપમાં આવતા હોવાથી તારાઓની મધ્યમાં તેઓને નિકળવું જ પડતું નથી

પ્રશ્ન ૭—શ્રાવક ગાર વ્રત ઉચરે છે ત્યાં તેને ડન્યાલિકા વિગેરેનો ત્યાગ હોય છે તો તેને પોતાની કન્યાની બાળતમાં કાઈ જયણા હોય છે કે નહીં ?

ઉત્તર ૭—‘ દુઃસ્વિણાઈ અવિસય ’ એવા શબ્દો તે
મતના ઉચ્ચારમાજ કહેલા દેવાથી પોતાની કન્યાની બાળતમાં
જ્યહાં દેવ છે

પ્રશ્ન ૮—દીવસે ચૌદ નિયમ ધારવામા મૈથુનનુ અને દૂર
ગમનનુ પ્રયોજન નહીં દેવાથી તેનો નિષેધ કયે દેવ તો
શરે તેથી છુગ થવાનુ કપે કે નહીં ?

૧૧ ઉત્તર ૮—તે માણસે દીવસેજ નિયમ ધારેલો દેવાથી
કપે

પ્રશ્ન ૯—દેસીયરાર્થપરિત્તય, ચાઠમ્માસે તહેવરરિસેય
ઈકિકે તિભિગધા, નાયબ્વા પરસેમેષ્ઠ ॥૧॥

આ કાયોસર્ગ નિયુક્તિની ચારણી ગાથા છે
તેનો શુ અર્થ ?

ઉ ૯—કાયોસર્ગ નિયુક્તિમા રહેલી ઉપરની ગાથાનો
શી હરિભદ્રમુરિએ બનાવેલી વર્તિમા આ પ્રમાણે અર્થ કહે
છે—દૈવસિક, રાત્રિક, (રાઈ) પાશિક, ચાતુમાસિક, તથા સાવ
રસરિક પ્રતિકમણુમા નણુ ગમ જાણુવા દૈવસેકદિ પાચે પ્રતિ
ક્રમણુમા પ્રત્યેકને વિષે ત્રણુ ત્રણુ ગમ આ પ્રમાણે જાણુવા—સા
આયિક લઈને કાઉસગ્ગ કરવે. ૧ સામાયિક લઈને પ્રતિકમણુ
કરવુ ૨ તથા સામાયિક લઈને ક્રીંથી કાઉસગ્ગ કરવે. ૩ એ
ત્રણુ ગમ સમજવા

પુનઃ ૫ ઈત નગર્પિંગણિકૃત પ્રજ્ઞો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—એક બાદર પથા ૨૧ જીવ જ્યા હોય ત્યા તેની નિશ્ચયે અસ ખ્યાતા અપર્યાખ્યાતા જીવ હોય આવી રીતે કહ્યું છે તેમા આજ્ઞા ૪ પ્રમાણુ છે કે કાઈ ચુકિત છે ?

ઉત્તર ૧—આજ્ઞાજ પ્રમાણુ છે ચુકિત જોવામા આવતી નથી

પ્રશ્ન ૨—સપુર્ણ ધર્માન્નિકાય દ્રવ્ય કહેવાય કે સ્કંધ કહેવાય ?

ઉત્તર ૨—દ્રવ્ય કહેવાય. કોઈ કેકણે ઉપચારથી સ્કંધ પણ કહેવાય છે પણ તેમા કાઈ બાધક જણાતું નથી

પ્રશ્ન ૩—પરમાણુ ના વર્ણાદિ બદલાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૩—બદલાય.

પ્રશ્ન ૪—ગૌતમમ્બામી ગોચરીને માટે એકલા જતા હતા, કે બીજા મુનિને સાથે ગમતા હતા ?

ઉત્તર ૪—પ્રાય એકલા જતા હતા એવું ભગવતી વિગેરે સુત્રોમા વાચવામા આવે છે પરંતુ તેઓ આગમ વિહારી હોવાથી તેના ઉચિત અનુચિતનો વિચાર કરવો યોગ્ય નથી.

પ્રશ્ન ૫—ત્રેવેયકાદિમા પાણી નહિ હોવાથી ત્યા રહેલા દેવનાઓ જનપુજા થી રીતે કરતા હશે ?

ઉત્તર ૫—ત્રૈવેયક વિગેરેમા પાણીની માફક વનસ્પતિ પણુ હોતી નથી પરંતુ ત્યાના દેવતાઓ પ્રાય ગમનાગમનાદિ નહી કરતા હોવાથી તેમજ પુજના ઉપકરણોનો અભાવ હોવાથી દ્રવ્યથી જન પુજા કરવાનું ગણવતું નથી

પ્રશ્ન ૬—મુક્ત બાદ નિગોદ પર્વાના અને અપર્વા પર્વા એક નિગોદમા અનતા જોયે હોય તે એમ કહ્યું છે તો તેમા નિગોદ શુ ? અને જોયે ક્યા ? તે સ્પષ્ટ ગીતે દૃષ્ટા કરી દેશે

ઉત્તર ૬—નિગોદ શબ્દને હીને એક શરીર વનસ્પતિ સ્વરૂપ સાધારણ અનત જોયોતું ઉપનવેકુ સમજવું તેમા અનતા જોયે રહે છે તેથી તે અનતભાગિક જોયે માધાન્ય કરવાય છે

પ્રશ્ન ૭—પશુપતમા જ્યારે ચૌદશને દીવને ડાપમુડ વાયવ્ય શરૂ કરવામા આવે અથવા અમાસ વિગેરેની રીતિ થઈ હોય તો અમાસ અથવા પડવાને દીવને મુડ વાયવ્યમા આવે ત્યાં છઠ્ઠ તપ કોણ દીવને કરવો ?

ઉત્તર ૭—એવે વખતે છઠ્ઠ તપ કરવાના દીવનેનો નિર્ણય નથી માટે યથાર્થ તપ કરવો દિવસના આગ્રહનું કારણ નથી

પ્રશ્ન ૮—સમવસરણમા ખીરાજેલા નિર્ધકને ગૃહસ્થીના વેરે દૃષ્ટાય કે સાધુના વેરે ?

ઉત્તર ૮—ન અન્યલિહ્નિનો, ન સ્વલિહ્નિનો, ન કુર્વ ?

પ્રશ્ન ૧૨—શુદ્ધબ્ય શા કામમા ઉપયોગી થાય ?

ઉત્તર ૧૨—આ બધુ અગુપ્તરૂપ દ્રવ્ય તેજ વખતે શ્રી મધે જીવો દ્વારમા વાપયાનુ તેજ પ્રબધમા લખેલુ છે આ ઠેકાણે ધણુ વકનબ્ય છે પણ કેટલુ લખી શકાય

પ્રશ્ન ૧૩—કૃત્રિમ વસ્તુ કેટલો કાળ રહે, મજયાન કાળ કે અસખ્યાત ?

ઉત્તર ૧૩—કૃત્રિમના અનેક પ્રકાર છે તેથી તે સળધમા ભગવતીજીના આપ્તમા શતકના નવમા ઉદેશાની સુત્ર અને / ત્તિ જોઇ લેવી આ હકીકત જો અષ્ટાપદાદિ ઉપરના ચૈત્યને આથીને પુછતાહો તો અને તે મળધમા શકા થવી હોય તો તેને માટે વસુદેવ હીડીમા અધીકાર છે તે જોઇ લેવો. ત્યાં આલતી અવસપિણીના અત સુધી ચૈત્ય રહેશે એમ જણાવેલુ છે આ સળધમા સિદ્ધાન્તના અક્ષરોની માળીવી મામતાહો તો જબુવિપ પગતિ વિગેરેમા મુખમામુખમા આશદિના વર્ણનમા વાપી દીર્ઘિકા શબ્દાદિ ધાનુ પ્રમુખ કૃત્રિમ પદાર્થનો સમ્બાવ જો ઇ લેવો

પ્રશ્ન ૧૪—કુહણા સખ્દવડે કરીને ભુમિરક્ષાટ (ખી-હી ઝેપ) પ્રત્યેક વનસ્પતિકાયના અધિકારમા જીવાભિગમ સુત્રને વિષે વ્યાખ્યા કરી છે જીવ વિચારમા તો સાધારણ વનસ્પતિ-કાયને વિષે વ્યાખ્યાન છે તેનુ કેમ ?

ઉત્તર ૧૪—આ વાત કેવળી મહાશય જાણે.

પ્રશ્ન ૧૫—વિમાનોની મધ્યમા ભૂમિ છે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧૫—વિમાનોની મધ્યમા ભૂમિ નથી એમ જણ્યું છે કારણ કે ભગવત્યાદિ સુત્રોમા નરક સંબંધી સાત અને આ ક્રમી હૃદયપ્રાગભારા એમ આઠજ પૃથ્વી કહી છે જો સ્વર્ગમાં પણ પૃથ્વી હોત તો તે વધારે કહેત

પ્રશ્ન ૧૬—દિવ્યતે ચલેસ અસહમાણે ભગવતીના સોળમા મતકના પાત્રમા ઉદ્દેશના અતમા તેની યત્તિમા લખ્યું છે કે અહીં આ પુર્વભવમા ઇન્દ્ર અલિનવ શ્રેષ્ઠિ થયો હતો અને ગાગદત્ત જીર્ણ શ્રેષ્ઠિ થયો હતો તેઓ બંને જણાએ શ્રી મુનિમુદત જીનની પામે દીક્ષા લીધી હતી એમ લખ્યું છે વદાદ્યત્તિમા તો શ્રી મહાવીરના દાઉસ ગના અધિકારમા વિગાથા નગરીમા જીર્ણશ્રેષ્ઠિ અને અલિનવ શ્રેષ્ઠિ હતા, તેઓ બે ઢોણ ?

ઉત્તર ૧૬—દિવ્ય તેવ લેસ અસહમાણે એ સુત્રની વૃત્તિમા જોએ જીર્ણશ્રેષ્ઠિ અને અલિનવ શ્રેષ્ઠિએ દિક્ષા લીધી હતી, તેઓથી વિશાલા નગરીમા જીર્ણશ્રેષ્ઠિ અને અલિનવ શ્રેષ્ઠિ બંને લિખજ હતા તેથી આ ઠેકાણે કામ ચક્ર રહેતીનથી.

પુનઃ પડિત કલ્યાણકુશલમણિકૃત પ્રશ્નો
તથા તેઓના ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—દુસ્રુ તિસ્રુ દુસ્રુ તિસ્રુ કપ્પેસુ ઘણુ દહિ ઘણ
વાયત દુભયચ કમા એ ત્રણુ અને ત્રણુ દેવલોકમા ધનોદધિ
તથા ધનવા અને મનુકમે આધાર પછે છે પરંતુ તેના વળ
એના વિષ્કભાદિનુ પ્રમાણુ કેટલુ અને કયા છે તેનો મને
સંદેહ છે અને તેનો નિર્ણય થયે છતે ત્યા રહેલી ભુમિના વિસ્તાર
તથા લાભાઈનો નિર્ણય થાય ?

ઉત્તર ૧—ઉપરકથા પ્રમાણે ધનોદધિ અને ધનવા આડ
દેવલોક મુખી આધારપછે છે એમ આગમમા કહ્યુ છે પરંતુ
તેનુ પ્રમાણુ અને વળયાદિ કોઈ કોણે વાચવામા આવ્યા
સાબરતા નથી

પ્રશ્ન ૨—ઉકેશવાતાદિને કેટલાએક લોકો દેશ નિહ્નવ
માનેછે અને દેશ નિહ્નવ માનવાનુ કારણ ઉપધાનના અપલા
પિ હોવાથી બતાવે છે તેઓ ઉપધાનના અપલાપિ છે એમ
શુ તેઓના કરેલા કોઈ અન્ય ઉપરથી જાણ્યુ કે સત્પતિ ઉપ
ધાન નથી કરતા તેથી ? અત્ય વિદ્યુપ ઉપદ્ય છે એ કાઈ
અમલકારને કરવા વાળો નથી કારણ કે ઘણા કાળથી તેઓના
અમુદાયમા પ્રમાદનો ઉપતિ થવાથી તેઓ કરતા નથી
અને પ્રમાદથી જે ઉપધાનનુ ન વહેવુ એ કાઈ નિહ્નવતાનુ
પ્રમાણક નથી જો કોઈ અન્યમા જાણ્યુ હોય તો તે ૫ થને દે

ખવાને હું ઇચ્છુ છું તેઓ ઉપધાન વહેતા નથી તેથી નિહનવ છે એમ માનીને જો પ્રવચનપરીક્ષાદિ ગ્રંથોમા લખ્યું હોય તો આજ કાલ સાચો શ્રાવક ટોણુ અને કયા છે ? ઇત્યાદિ તર્ક વઢે કરીને મારા મનમા તો તે લખેલું ચિન્ત્ય છે એમ પ્રતિભાસે છે કેટલાકો તો તેઓ “ હોઈ મજ્જલ ” એવો પાઠ બાલે છે તેથી તેઓને વારે ઘડીએ નિહનવ કહે છે પરંતુ એ પશુ ઠીક નથી કેમકે જેમ તપાગચ્છની મધ્યમા નાગપુરીય વિગેરે પદ્મ લોગન્સનો કાઉસ ગ્રંથ નથી કરતા તો પણ તેઓ નિહનવ નથી કહેવાતા તેમ વજ્ર સ્વામીની પહેલા તેઓની શાખા ભિન્ન પડી ગયેલી હોવાથી નિહનવ નહીં કહેવાય કાલે વિળપ્ત વહુમાળે ઉવહાળે તદય નિહનવળે ઇત્યાદિ અખડ પાઠ પણ તેઓએ શ્રાવકોને ભણાવેલો દેખાય છે તો હે પુન્ય તેઓ નિહનવ કહેવાય કે નહીં અને કહેવાય તો કેવી રીતે ? એ કહેશે તો આ બાળક અનુગ્રહિત થશે ?

ઉત્તર ૨—ઉદ્દેશવાલાદિને કેટલાએક લોકો નિહનવ કહે છે તેનું કાર્ઝ માલુમ પડતું નથી અમો તો દાદશ જલ્પ પદ્મ ગ્રંથમા લેટલા નિહનવો કલા છે તેનો નિશ્ચય કરીએ છીએ અને દ્વાદશજલ્પ પદ્મ તો આપની પાસે પહેલાજ મોકલ્યો છે તથા પ્રવચન પરીક્ષામા લખેલા નિહનવો ચિન્તનીય છે અને સાચેમાચો િષ્ટય જણાવ્યા વિના જ્યા ત્યા તે તે નિહનવોને કહેવાગળાએનો પ્રતિકાર પણ કેવી રીતે કરી શકાએ ?

પડિત જિનદાસ ગણિકૃત મંત્રો તથા નેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—નવ નારદો ક્યાં છે અને કોની પામે સમ્યક્ત્વને પામ્યા, અને કેટલા સ્વર્ગે અને મોખે ગયા ?

ઉત્તર ૧—નારદોની ગતિ વિગેરે આશ્રીને કેટલાક સ્વર્ગે અને કેટલાક મોખે ગયા છે પરંતુ જાણની હુકીકત બસાબસ કોઈ જાણ્યો જણાઈ નથી.

પ્રશ્ન ૨—જીવનપ્રતિભાઓને ગરમ લાખ વિગેરેના રસ વડે કરીને ચમુ વિગેરે ચઢાવે તો તેમા આચારના યાચ કે નહિ?

ઉત્તર ૨—નિપુણ શ્રવકો ગરમ લાખવડે ચોકતા દોષનો પ્રસંગ હોવાથી તેમ કરના નથી પરંતુ સળમા તેલને મેગવીને પછી તેને ખણવીને તેના રસવડે ચમુ વિગેરેને ચોટે છે.

પ્રશ્ન ૩—આતો તથા ચૈત્ર મામની અમલકાયમા સાતમ આઠમ તથા નોમ એ ત્રણ દિવસો ઉપધાનમા ગણાય કે નહિ ?

ઉત્તર ૩—એ ત્રણ દિવસો ઉપધાનના તપ વિશેષમા લેખે ન આવે.

પ્રશ્ન ૪—માળ પહેરવાની નદી ક્યાં છે મહાય ?

ઉત્તર ૪—વિજયાચામી પછી માડવી સુઝે એમ ૭૬ વાદ છે.

પ્રશ્ન ૫—સરતક્ષેત્રના ચકવર્તિઓ પ્રથમ કોણ ગોળ ખડ સાધે તેનો ક્રમ કહો ?

ઉત્તર ૫—પહેલા મધ્યખંડ સાધીને પછી ચોતાના સર-
દાર પાસે દક્ષિણ ખંડ સધાવે ત્યાર પછી તમિસ્ત્રા ગુફાની અ-
દૃશ પ્રવેશ કરી વૈતાલ્યથી ગહાર નીકળીને ઉત્તરનો મધ્ય ખંડ
સાધે, પછી સરદાર પાસે સિંધુનો ઉત્તર ખંડ અને ગંગાનો ઉત્તર
ખંડ સધાવે ત્યાર પછી વૈતાલ્ય સાધી તેની નીચેની ખંડ પ્રયાતઃ
ગુફાવડે નીકળી ગંગાનો દક્ષિણ ખંડ સરદાર પાસે સધાવીને
રાજધાની તરફ જાય આવો ક્રમ સમજવો

પડિત વેદવલ્લિગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—પાસત્યા વડે દીક્ષિત સાધુથી ગહા ચાલે એવું
કયા લખ્યું છે ?

ઉત્તર ૧—એવું તો કોઈ જગ્યાએ લખ્યું નથી અહીં
એમ સમજવાનું છે કે, સવિગ્ન આચાર્યાદિ તથા મવિગ્ન
ગીતાયાદિ ન હોય તો મવિગ્નના લક્ષણ પાસત્યાદિની પાસે
જ્યારે પ્રાયશ્ચિત લે ત્યારે પુનર્વ્રતારોપક્રમ પ્રાયશ્ચિત ને દોષને
આપે તેવું હોય તો તે પણ તેની પાસે લેવું પડે આ પ્રમાણે
છેદગ્રન્થના કહેના પ્રમાણે સમાધાન જાણવું

પ્રશ્ન ૨—દેશપાસત્યા કયાં વદન કરવાને યોગ્ય છે ?

ઉત્તર ૨—ઉપર ગયેલા પ્રશ્નના ઉત્તરમાં કયા પ્રમાણે
કયાં તેવાની પાને પ્રાયશ્ચિતાદિ લેવું પડે ત્યાં આચાર્યાદિ

પણ પાસત્યાદિને દાદગાવત વદન કરે આ સિવાયના અન્ય
કારણ પ્રસંગે સર્વ પાસત્યાને પણ જદ્દ વદનાદિ કરે એમ આ
વચ્ચક નિયુક્તિ વિગેરેમા કહ્યું છે

પ્રશ્ન ૩—ગુરૂની નાણુકે પૂછ કયા કહી છે ?

ઉત્તર ૩—કુમારપાળ શ્રીહિમચાલ્યર્ચની હમેશા સુ
ચર્ચા કેમગવડે પૂછ કરતા હતા આ પ્રમાણે કુમારપાળ મગધ
વિગેરેમા કહ્યું છે તેનાજ અનુસારે નાણુવડે કરીને આજકાલ
પણ પૂછ કરાવી દેખાય છે કેમકે નાણુ પણ ધાતુમયજ છે
સુમતિ સાધુ સુરિના વાસમા મહાપાચળ પર્વત ઉપર મલીઠ શ્રી
આદ્ય નામના માણુને સુવર્ણ ટકકવડે કરીને પૂછ કરી, આવે
જદ્દવાદ પણ છે

—(૦)—

પુન પડિત વિવેકહપંગણિકૃત યજ્ઞો
તથા તેઓના ઉત્તરે

પ્રશ્ન ૧—ઉમસેળ બરહા કોસલિય ચડરાસો રૂપુવ
સય સહસ્તાઈ સન્વાડય પાલજ્ઞા મિદ્ધે વુદ્ધે સન્વદુ
ચસ્વપ્પહીણે એવ ભરહો રાહુવળી વખી સુદરી એ ગાથાનો સ
મવાયાગાવયવમા આવેલી સહો સહસ્ત્રજ્ઞા ઇત્યાદિ ગા
થાની સાથે વિરોધ આવે છે કેમકે ભગવાનના છ લાખ પુર્વ
પછી ઉત્પન્ન થયેલા તેની સગાન ૮૪ લાખ પુર્વાયુષ
બ્રાહ્મણીનું નિર્વાણ ભગવાનની સાથે કેમ થને?

કેમકે ચરમ ચરીરના આયુધ્યનુ અપવર્તન થતુ નથી જો તમે
અછેરામા લેગુ ગણી લેવાનુ કહેશે તો તે પણ નથી કારણ કે
ઉત્કૃષ્ટ અવગાહનાવાળા એકસો આઠ એક સમયે સિદ્ધિ પદને
પામ્યા એ અચ્છેર છે તેમા તેનો સમાવેશ થશે નહિ

ઉત્તર ૧—બાહુબલીનુ સમયાગ સુત્રાનુસારે ૮૪ લાખ
પુર્વનુ આયુધ્ય સભર છે તો પણ અન્ય જન્મેમા ઋપભન્વા
મોની સાથે નિર્વાણ કસુ છે તે વિરુદ્ધ નથી કેમકે તેમના આ-
યુધ્યનુ અપવર્તન અડસડ સિદ્ધા ઉત્કૃષ્ટ અવગાહનાવાળા
એકસો આઠ એક સમયે સિદ્ધિ પદને પામ્યા આ અચ્છેરાની
અન્તર્જાતજ સમજનું કારણ કે હરિવંશ કુલપતિ આ આ
શ્રયની અદર પણ યુગલિકના આયુધ્યનુ અપવર્તન તથા
યુગલિકનુ નરકગમનનો અન્તર્ભાવ કરવામા આવ્યો છે

પ્રશ્ન ૨—અન્તો મુહુત્તામિત્તપિ એ ગાથાનો સમ્યગદ્રષ્ટિને
ઉત્કૃષ્ટ ન્યૂનાર્થ પુદ્ગલ પરાવર્ત સ સાર પ્રતિપાદિત છે
જો અકિરિઆ વાઈસો મવિઓ અન્મારિઓગા દંત્યાદિ દગા
ચુર્ણિના અક્ષરાનુમારે સમ્યગદ્રષ્ટિને તથા ક્રિયાવાદી મિ'યાદ્રષ્ટિ
ને ઉત્કૃષ્ટ નૂન પુદ્ગલ પરાવર્ત સ સાર કલો છે પરંતુ તે
પણ આગમાન્તરને અનુસારે ન્યૂનાર્થ પુદ્ગલ પરાવર્તજ
નિર્મિત થાય છે તો સમ્યગદ્રષ્ટિને તથા ક્રિયાવાદી મિ'યાદ્રષ્ટિને
સ સારનુ સરળ પણ કેમ ?

ઉત્તર ૨—આ ઠેકાણે જો કે આ વાત માત્રથી સામ્ય કસુ
છે તો પણ સમ્યગ્રાંટીમા કોમ્પ આધાનના વિશેષના કરવાના

વિગ્રહરૂપે જ એટલો સ સાર કલો છે, ખીજાને એટલો જાણી હોતો નથી અને દિયાવાદી મિથ્યાદષ્ટિના સમુદાયમાં તો કેડા લઘુ ક્રમી ને એકાવતારીપણાનો પણ સભર છે તો પત્રી સમાનતા મા શુ શકા ? તત્ત્વ કેવલી બલે

પ્રશ્ન ૩—કેમ જાણતા એવા અભિનિવેશ કરવાવાળાને સ સારદર્શિનું કારણ કર્મણ ધ વધારે, કે નહિ જાણના એવા અભિનિવેશ કરવાવાળાને કર્મણ ધ વધારે ?

ઉત્તર ૩—વ્યવહારથી તો જાણતો છતાં અભિનિવેશ કરવાવાળાને કર્મણ ધ વધારે લાગે એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૪—જાણતો એવો કોઈ હિ સાદિવટે કર્મણ ધ વધારે છે અને કોઈ અજાણતા કર્મણ ધ વધારે છે તો તે જ નેની અદ્વૈત કાને દ્વૈત કર્મણ ધ થાય ?

ઉત્તર ૪—જાણતો અદ્વૈત જોને કોઈપણ પરિણામ નહિ હોય તેને દ્વૈત કર્મણ ધ થાય મદ હોય તેને મદ

પુનઃપ્રકાશનાય શ્રી મુમતિવિજયગણિ ગિણ્ય પદિત
ગુણવિજય ગણિકૃત પ્રશ્નો તથા ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—દક્ષિણ ભરતાધ મા શ્રી નવભદ્રેવ સુવ વ્યવહારના જતાવનાત થયા તેવી રીતે ઉત્તર ભરતાધ મા મકલ નવહારને કરવાવાળુ કોઈ થયુ હશે કે નહિ ? જો કોઈ નવહારને

કરવાવાળો થયો હોય તો તેનું નામ કહો અને કોઈ ન થયો હોય તો ત્યાં કેવી રીતે વ્યવહાર ચાલતો હશે ?

ઉત્તર ૧—ઉત્તર ભરતાર્ધમાં જાતિસ્મરણવાળો કોઈ મનુ' ૨ અથવા તો વ્યવહારને કરવાવાળો ક્ષેત્રનો અધિષ્ઠાયક કોઈ દેવ સભવે છે તેમજ કાળાનુભાવથી અત કૈટલીક નિપુણતા પ્રાપ્ત થાય છે

પ્રશ્ન ૨—સૌધર્મ વિગેરે દેવલોકની અદર પ્રત્યેક દેવને માટે એકજ ઉપપાત શર્યા હોય છે કે ભિન્ન ભિન્ન ?

ઉત્તર ૨—મહર્ષિઃ દેવોની તો ઉપપાત શર્યા બુદ્ધી બુદ્ધી હોય છે અન્ય દેવોની અભિન્ન પણ હોવી સભવિત તેને માટે તથાવિધ સ્પષ્ટાક્ષરો જોવામાં આવ્યા નથી

પ્રશ્ન ૩—દેશાવકાશિકવ્રતને કરવાવાળા કોઈએ સો યોજનની છુટરાખી હોય તેને અકસ્માત તે થકી ઉપરાત પત્ર મોકલ્યો પડે તો તેને મનમાલિન્ય થાય કે નહિ ?

ઉત્તર ૩—યોગશાસ્ત્ર વૃત્તિ વિગેરેમાં લખેલું હોવાથી મનમાલીન્ય થાય જ એમ માલુમ પડે છે

પ્રશ્ન ૪—ઉપધાનને વહેવાવાળા શ્રાવકાદિને અકાલ સન્નામાં રાત્રે પણ જલગોચર વિગેરે વિધિ થાય કે નહિ ?

ઉત્તર ૪—પોતામનમાં કોઈ પુરૂષે લાવેલું ઉચ્છ્રાદક ઈષ્ટે

પ્રશ્ન ૫—શ્રી કૃષ્ણદેવ વિગેરે એકસો આઠ એક સમ સંખ્યા મોક્ષે ગયા આછેડ છે તો બાહુબળી વિગેરેના આયુ'યને

આથીને શુ ગતી થશે? અને આના નિર્ણયનુ પ્રતિપાદક કો
શ્ર યનુ નામ કહો ?

ઉત્તર ૫—અઠમય સિદ્ધા આજ આત્મની અદર બા
હુબલીના આયુ યના અપવર્તનનો સમાવેશ થાય છે જેવી ગીતે
હરિવંશ કૃત્ત્વપત્તિ એ આત્મની અદર હનિવર્તિ મેત્રથી લાગે
બા યુગલના આયુષ્યનુ અપવર્તન રાગીરનુ લગુ કરવુ તથા
નરક ગમન વિગેરે અનર્થાવ કરીએ છીએ

પ્રશ્ન ૬—જે આઠ આત્મપ્રદેશો મધ્યજ રહે છે તેઓ
ક્રમ પરમાણુ વર્ગણથી લીપ્ત હોય છે કે નહિ ?

ઉત્તર ૬—કર્મથી અનાદિત આત્માના આઠ પ્રદેશો રહે
છે શ્રી જ્ઞાનદીપીકામા કહ્યું છે કે—

મૃદ્યન્તે કર્મણા તેઽપિ, પ્રદેશા આત્મનો યદિ ।

તદ્ગર્જનો જગત્સ્વિન્નમીવ વમરાપ્તુયાત્ ॥ ૧ ॥

તે (આઠ) આત્માના પ્રદેશો જો ક્રમવદ કરીને અર્થાય
તો શુવ પણ જગતમા અશુવપણાને પામે

પ્રશ્ન ૭—મેઘકુમારના પુર્વલવમા હનિતનુ જે નામ સ
બળાય છે તે નામ કાણે દીધુ હશે ?

ઉત્તર ૭—તે પર્વતની મધ્યમા રહેલાવાળા ધનચરોએ
દીધેલુ એમ શ્રી જ્ઞાતાધર્મ કથાસુત્રમા જ્ઞુ છે

પ્રશ્ન ૮—ચૈત્ત્વ શુભકાણા ઉપર ચક્રવાળો પ્રાણી ક્રમથી
ચૈત્ત્વમા શુભકાણાનો અર્થ કહે કે બાવધાનથી કહે ?

ઉત્તર ૮—અનાદિમિથ્યાદષ્ટિ એથે ગુણુકાણે નષ્ટ
ધાય છે બીજે અથવા ત્રીજે ન જાય ત્યાર પછી જો ઉપગમ
શ્રેણીનો આરભ કરે તો ક્રમસર અગ્યારમા ગુણુકાણા પર્યન્ત
જાય અને જો એથે ગુણુકાણેથી ક્ષપકશ્રેણીનો આરભ કરે તો
અગ્યારમા ગુણુકાણાને તજીને ચૌદમા ગુણુકાણા સુધી ક્રમસર
જાય આ વિષયમા વિશેષ જાણવાની ઈચ્છાવાળા એ તાલ તાલ
વિશેષ શાસ્ત્રો જોવા

પ્રશ્ન ૯—ઔપપાતિક સુત્રને વિષે સાધુ વર્ણનના અધીકારમાં
પતાહાજેની શક્તિમા વાગી વાલ અણા વિગેરે બ્યાખ્યાન છે
તો ખાવાસી પુષિકા ખાવાવાળાને દોષ દેવો કેમ યુક્ત છે ?

ઉત્તર ૯—નિષ્પાવ ચળકમાઈ અંતપત ચ હોઈવાવજ
એ પ્રમાણે જુદાક્રમ લાખ્યને વિષે જીનકલ્પિત અધિકારમાં
તથા તેની શક્તિમા વાવજ ગણવડે કરીને વિનષ્ટ એ પ્રમાણે
બ્યાખ્યાત છે તત્વ તો તત્વવિત જાણે વાગીને ખાનાનો જુદા
પરપરાથી તથા ત્રસ જીવની ઉપત્તિ તેને વિષે થવાથી વાશી
ખાવારૂપ દોષનું વર્જનજ શ્રેય છે

પ્રશ્ન ૧૦—ઉપાગો ગણુધર રચિત છે કે અન્ય રચિત ?
તથા ઉપાગોની રચના અગ રચાયા ત્યારે યદ્ય કે અન્ય કાળે ?

ઉત્તર ૧૦—ઉપાગોને સ્થવિર મહારાજાઓ રચે છે, તે
તીર્થ કર વિદ્યમાન હોય ત્યારે અથવા ત્યાર પછી પણ રચાય છે.
અગ રચાતી વખતેજ ઉપાગો રચાય એમ એકાન્ત નથી.
એ પ્રમાણ નદીસુત્રની શક્તિમા સ્પષ્ટ કલ્પ છે વિશેષ તે શ્રાવ્યથી
જાણી લેવું

ગણિ જ્યવત શિષ્ય પડિત દેવવિજયગણિકૃત
પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરે.

પ્રશ્ન ૧—લોકાન્તિક દેવો એકાવતારી હોય છે કે અ
ષ્ટાવતારી ?

ઉત્તર ૧—અષ્ટાવતારી જાણવામા છે

પ્રશ્ન ૨—સૌધર્મેન કાઢી મુકેયો સગમદેવ લવધારણીય
શરીરવડે મેરૂ પવતની ચુલા ઉપર ગયો કે ઉત્તર વૈક્રિય
શરીર વડે ?

ઉત્તર ૨—મુળ શરીરવડે કરીને ગયો એમ માલુમ પડે
છે કાગળુ કે ઉત્તર વૈક્રિય શરીરની એટલા કાળ પર્યન્ત સ્થિતિ
નથી અને વિમાનથી મુળ શરીર બહાર જતુ નથી -એ વચન
પ્રાચીક સમજવુ

પ્રશ્ન ૩—જેણે સર્વ વિગનતુ પચ્ચખાણુ કયુ હોય તે
નીવિનુ પચ્ચખાણુ કરે તો એકાસણાની માફક તેને બેસણુ પણુ
કરવુ કે પે કે નહિ ?

ઉત્તર ૩—બેસણુ કરવુ કે પે એમ જાણવુ

પ્રશ્ન ૪—પરમાધામીએ લગ્ન હોય છે આ વાન સત્ય
છે કે અસત્ય ?

ઉત્તર ૪—સત્યજ છે એમ જાણવુ કારણ કે જાન્ને પ્ર
કારે તેમા અવિરોધીપણુ છે જો અલય હોય તો તે પરમા

ધામીઓ અન્ય જન્મમા કરેલા પાપોને કહીને જીવેને દુ ખ કરે છે તે વાત ઘટે નહિ, તથા તેઓ અર્ગની ઈચ્છાથીજ તપ-
ન્યા કરે છે એમ આગમમા સાલણીએ છીએ તે વાત પણ
ઘટે નહિ

પ્રશ્ન ૫—મહાવીરજીવામી પુર્વભવમા ચક્રવર્તી થયા હતા
તે પુણ્ય કયા ભવમા ઉપાર્જન કર્યું ?

ઉત્તર ૫—તેનો નિર્ણય કોઈ શ્રમ્યમા દેખ્યો નથી

પ્રશ્ન ૬—તિર્થ દરેના જીવેને પરમાધામીઓ નારકીમા
પીડા કરે છે નહીં ?

ઉત્તર ૭—તેને માટે એકાન્ત જાણ્યો નથી

પ્રશ્ન ૭—દેગવિરતિમા ચક્રિપદનો જા ધ થાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૭—તેને માટે પણ એકાન્ત જાણ્યો નથી,

પ્રશ્ન ૮—નેમિ ચરિત્રમા શ્રી કૃષ્ણના પાંચ ભવ કહ્યા છે
અને લાયિક સમ્યક્ત્વવાળાને ઉત્કૃષ્ટ ચારભવ કહ્યા છે તે કેવી
રીતે સંગત થશે ?

ઉત્તર ૮—અન્યમતના અનુસારે કૃષ્ણના પાંચભવ કહ્યા
છે એમ નિશ્ચય થાય છે કારણ કે ધર્મોપદેશમાળા વૃત્તિમા
શ્રી નેમિનાથ અને કૃષ્ણના વિવાદ કંઈ પ્રસ્તાવમા કર્યું છે કે-
માસોયતુ મતઓ ઠવ્ઠાઈ રહેવ મારદે વાસે સપ દુવારે નગરે
જિયસતુસ્સ પુત્તો રૂકાર સમો અમમો નામ તિત્યયરો હો હિસિ
આ અક્ષરોને અનુસારે ત્રણજ ભવ આવે છે તત્ત્વ દેવળી
માહારાજ જાણે

પ્રશ્ન ૯—પોસદ કરવાવાળી આવિકાઓ રત્તામા દેન તથા ગુરના ગુણુ ગાન કરે છે તે કયા લખ્યુ છે ?

ઉત્તર ૯—આ રીત શાસ્ત્રમા વહી નથી એમ જાણવુ

પ્રશ્ન ૧૦—પોરિસિની પછી ઉચે સ્વરે ન જોણવુ આ પ્રમાણે વૃદ્ધ વચન સાલળીને પણ આવકો ગરી જાગરણ કરે છે તે કયા લખ્યુ છે ?

ઉત્તર ૧૦—તપસ્યાદિ જે દિવને કરન છે તે દિનને દેખ વાથી પર પરાનુજ શરણુ નિશ્ચિત થાય છે

પડિત વિદ્વંસપિગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—કોઈ નવ બ્યાખ્યાન વડે ક'પ સુત્ર વાચે છે. અને કોઈ અધીક બ્યાખ્યાનવડે કરીને વાચે છે તો તેની વાચનાનો અધિકાર કયા છે ?

ઉત્તર ૧—નવ બ્યાખ્યાન વડે ક'પ સુત્ર વાચે એમ અતર્વાચ્યની મંથમા વિધાન હોવાથી નિશ્ચિત થાય છે, અધિક બ્યાખ્યાનવડે વાચવુ એમ તથાવિધ સુવિહિત ગરુડની પરપ રાથી કોડપણુ ઠેકાણે લખેલુ જાણ્યુ નથી

પ્રશ્ન ૨—રાજગૃહ નગરમા ગુણુશિલાખ્ય ચૈત્યમા શ્રી મહાવીરસ્વામીએ ક'પસુત્ર પ્રકાશ્યુ એ પ્રમાણે પાઠ્યયનમા કર્યુ છે ક'પસુત્રની યત્તિ વિમેદેમા તો શ્રી લક્ષ્મણાદુ સ્વામીએ રચ્યુ એમ કહ્યુ છે એ કેમ સગત થશે ?

ઉત્તર ૨—શ્રી મહાવીર સ્વામીએ અર્થથી કટપસુત્ર પ્ર-
કાશ્યુ અને ગણધરોએ તેને મુત્રોવડે ગુચ્છુ ત્યાર પછી નવમ
પુર્વથી દશાશ્રુત-કથને ઉદ્ધાર કરતા લદ્રણાદુ-વામીએ પણ
અષ્ટમાધ્યયનરૂપ કટપસુત્રને પણ ઉધ્ધૂત કયુ તેથી કામ્પ અનુ
પપન નથી

પ્રશ્ન ૩—શ્રી કપલદેવના વળનમા તાડના કળથી દારક
યુગલિયો મરણ પામ્યો તે કેમ સભવે ? કેમકે યુગલિયાઓનુ
અકાવ મત્યુ હોતુ નથી ?

ઉત્તર ૩—પુવ કોડી થકી વધારે આયુષ્યવાળા યુગલિઆ
ળાકી આયુષ્ય રહેતે મરતા નથી શ્રી આદિનાથના સમયમા
મરેલા યુગલિઆને પુવ કોડીથી વધારે આયુષ્ય નહોતુ તેથી
તેનુ અકાવ મત્યુ સભવે છે

પ્રશ્ન ૪—પાચ પાડવોની સાથે વીશકોડી મુનિ સિદ્ધિ
પદને પામ્યા એમ શત્રુ-જય મહાત્મમા લખ્યુ છે આ ઠેકાણે
કોડી વીશ સખ્યાની સમજવી કે સો લાખની ?

ઉત્તર ૪—વીશ સખ્ય ની કોડી ન લેવી પણ મો લાખની લેવી.

પ્રશ્ન ૫—જ્ઞાતાધર્મકથાગના નવમા અધ્યયનમા રત્નગી
પ દેવી મૂળ શરીરવડે કરીને લવણ સમુદ્રને શોધવા ગમ્પ એમ
કયુ છે પરતુ પોતાના મૂળ શરીર વડે બીજે જગુ કેમ સ-
ગત થશે ?

ઉત્તર ૫—રત્નગીપદેવી મુળ શરીરે સમુદ્રને શોધવાને
માટે ગમ્પ એમ કયુ છે પરતુ તેનો મૂળ શરીરે બીજે કામ્પ ઠે

દાણે જવાનો પ્રતિષેધ બાપ્યો નથી કે જેથી આ ક્રમણે શકા થઇ શકે ?

પ્રશ્ન ૬—તિથ કચેની મધ્યમા સાધુઓનો વિરોધ થયે છતે કોઇ વ્યય બુદ્ધને કેવળ જ્ઞાન ઉપજા થાય તો તે ધર્મોપદેશ આપે કે નહિ ?

ઉત્તર ૬—પ્રયેકબુદ્ધ વિગેરે સર્વથા ધર્મોપદેશ ન આપે એ નિષેધ સિદ્ધાન્તમા દેખ્યો નથી

પ્રશ્ન ૭—ભરતમેત્રમા રહેલા ૭ ખડના નામ કહો ?

ઉત્તર ૭—ભરતના દક્ષિણાર્ધમા સિંધુ તથા ગંગા તે બન્નેની વચ્ચેમા આવેલા દેશને મધ્યખંડ કહે છે ગંગાથી પુષ્પ દિશામા આવેલા દેશને ગંગાનિષ્કુટ ખંડ કહે છે, સિંધુથી પશ્ચિમ દિશામા વર્તવાવાળા દેશને સિંધુનિષ્કુટ એ પ્રમાણે ઉત્તરાર્ધમા ખલુ યોજ ત્રણ નામ મમજી લેવા

પ્રશ્ન ૮—ગંગા અને સિંધુ એ બન્ને નદીઓ કેટલી નદીઓના પરિવારવાળી છે અને તે બંને શાસ્વતી છે તે કયા સુધિ સમજવી ?

ઉત્તર ૮—ગંગા અને સિંધુ એ બન્ને નદીઓ ચૌદ ચૌદ હજાર નદીઓના પરિવારવાળી છે એ વાતને લઘુ સ ગ્રહણીમા હરિભદ્રસુરિએ સ્પષ્ટ કરેલી છે અને તે બન્ને નદીઓ શાશ્વતિ છે કારણ કે લઘુસ ગ્રહણીમા શાશ્વત પદા એનેજ ગણાવવામા આવ્યા છે

પ્રશ્ન ૯—શ્રીમહાવીર સ્વામીનું ૭૨ વર્ષનું આયુ'ય કહ્યું છે તે મોને જન્મ ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૩ ને દીવસે અને નિર્વાણ ઝાર્તિક વદી અમાવાસ્યાને દીવસે તો ૭૨ વર્ષ કેવી રીતે સગત થશે ?

ઉત્તર ૯—અસાદ શુદ્ધી છઠ લક્ષણ ગર્ભોત્પત્તિના દિવસની આરભ કરીને ગણવાથી ૭૨ વર્ષ પુરા થઈ જશે થોડા ન્યુનાધિક માસાદિ રાખે તે પણ તે ૭ વર્ષમા ગણાય છે એવી વિવક્ષા હોવાથી નિર્ણય તો વ્યક્ત ગ્રન્થાક્ષર દેખ્યા વિના કેવી રીતે કરાય.

પ્રશ્ન ૧૦—શ્રી મહાવીર સ્વામીના માનપિતા બારમે દેવલોકે ગયા કે ચોથે દેવલોકે ?

ઉત્તર ૧૦—આચાર્ય સુત્રમા બારમે દેવલોકે અને પ્રવચનસારોદ્ધારમાતો ચોથે દેવલોકે ગયા તેમ કહ્યું છે તેના નિર્ણય કેવલી જમ્ય સમજવો.

પ્રશ્ન ૧૧—હરિનૈગમેષિ દેવે શ્રી મહાવીરના ગર્ભનું હરણ કેણુ દારે કયું હતું અને ત્રિશલાની કુક્ષિમા કેણુ દારે મુકયો ?

ઉત્તર ૧૧—મહાવીર પ્રભુના ગર્ભને દેવાનદીના યોનિ દારથી હરણ કરી ત્રિશલાના ગર્ભાશયમા છવિછેદ કરીને મુકયો. યોનિ દારે મુકયો એ પ્રમાણે ભગવતી સુત્રમા લખ્યું છે.

પ્રશ્ન ૧૨—શ્રી મ્હલીભદ્રને ભાગ્ય શ્રીયક મળીને કેણુ ગતિમા ગયો ?

ઉત્તર ૧૨—પરિશિષ્ટ પર્વમા સામાન્ય રીતે દેવસોકે ગયો એમ કહ્યું છે

પ્રશ્ન ૧૩—સાધ્વી શ્રાવકોની જાને વ્યાખ્યાન કરે એમ કોણ પ્રત્યક્ષ લખ્યું છે ?

ઉત્તર ૧૩—દશવૈકલિક વિગેરે પ્રત્યક્ષ કહ્યું છે કે સાધુ દેવળ શ્રાવિકોની સભા આગળ સગવડ કારણ હોવાથી વ્યાખ્યાન ન કરે તેમજ સાધ્વી પાસુ દેવળ શ્રાવકોની સભા આગળ સગવડ કારણ હોવાથી વ્યાખ્યાન ન કરે

પ્રશ્ન ૧૪—જે ઇન્દ્રિય એક મટીને ચતુરીન્દ્રિય બ્રમરી કેમ થાય ?

ઉત્તર ૧૪—એકના ચરીરની બહાર એકનોજ જીવ અથવા અન્ય જીવ લમરીપણે ઉત્પન્ન થાય છે

પ્રશ્ન ૧૫—દેવળ ઉત્તના વસ્ત્રને ચરીરની સાથે સળધ થયે 'ડતે' જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧૫—દેવળ ઉત્તના વસ્ત્રને ચરીરની સાથે સળધ થાય તો બહુ જીવો ઉત્પન્ન થાય છે

પ્રશ્ન ૧૬—મહાવિદેહ ક્ષેત્રમા સિમધરસ્વામીના ધાને જે તિર્યકર ઉત્પન્ન થયે તેનું નામ શું ? તથા ત્યાં વસ્ત્ર વર્ણ વિગેરેની વિધિ કેવી તથા વિહાર કરના વિધિ નિય કશેના માના, ખીલા, ગામ વિગેરેના નામ કોણ જાણે છે ?

ઉત્તર ૧૬—શ્રી સિમધરસ્વામીને ત્યાં ઉત્પન્ન થાવા પાળા નિય કરતું નમ કેઈ જાણે છે તેથી નથી તથા ત્યાં

વસ્ત્ર વિગેરેની વિધિ આ ખડમા થયેલા અજનાદિ ખાવીગ તિ-
થ કરોને અનુસારે મમજી લેવી તથા વિહાર કરતા વીશ તીર્થ
કરોના માતા પીતા તથા ગામ વિગેરેના નામ છુટક પત્રાદિ-
ના કળા છે

પ્રશ્ન ૧૭—અષ્ટાપદ ઉપર પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કેણે કરી ?

ઉત્તર ૧૭—શ્રી કપલદેવ ભગવાનના શિષ્યે અષ્ટા-
પદ ઉપર પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી એમ શ્રી શત્રુઘ્ન મહાત્મ્યમા
કથ્યું છે

પ્રશ્ન ૧૮—દ્રૌપદીએ નવનિદાનની મધ્યમા કેણુ નિ-
દાન કર્યું હતું ?

ઉત્તર ૧૮—જ્ઞાતા ધર્મમા કહેલા દ્રૌપદી જાળ ધાતુસારે
ચોથા નિદાનનો સત્તવ જણાય છે પરંતુ અધ્યવસાય વિશેષથી
તેનો નીદાનપણાવડે અભાવ હોવાથી દ્રૌપદીએ ચારિત્ર પ્રાપ્ત
કર્યું એમ સભાવના થાય છે અન્યની મધ્યમા તો દેખ્યું નથી.
દ્રૌપદીએ અમુક નીદાન કર્યું

પ્રશ્ન ૧૯—શાશ્વત મેરૂને શ્રી મહાવીર પ્રભુએ કેવ-
રીતે કપડો અને આ વાત ક્યા કહી છે ?

ઉત્તર ૧૯—જેવી રીતે શાશ્વત રત્ન પ્રભાને। દેવાનુભાવે
અથવા સ્વાભાવથી કમ્પ વાય છે તેવી રીતે શાશ્વત મેરૂનો શ્રી
મહાવીરના ચરણના અશુદ્ધાના ળળા પ્રભાવથી કમ્પ જાણવો
શ્રી વાર ચરિત્ર વિગેરે શ્રેય મા આ વાત લખી છે

પ્રશ્ન ૨૦—પદરનો તાપએને ગૈ તમ આમીએ પગમ

વડે પાર ! કરાવ્યું પરતુ લગ્નધીથી ઉત્પન્ન થયેલું પરમાત્મ તો
અદ્વૈત ગણાય તે સાધુને કેમ કહે ?

ઉત્તર ૨૦—એક પરમાત્મનું પાત્ર અક્ષીલ મહાનરી
લગ્નધીના પ્રભાવથી સરવેને પહોંચી શક્યું તેથી તેમા અદ્વૈત
કાર્ધ પણ હોય એમ જાણવામા આવ્યું નથી

— ૦ —

પડિત કીર્તિહર્ષગણિકૃત પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

ૐૐૐૐૐ

પ્રશ્ન ૧—જે આવડે દિવિધંક્રાચન કર્યું હોય તે રાત્રે દિ
વિધાકારનું પચ્ચખાણ કરે તો શુદ્ધ થાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૧—શુદ્ધ થાય છે

પ્રશ્ન ૨—સસારમા રહ્યા છતાં એક જીવ, ઈદ્ર, ચક્રવર્તિ
અને વાસુદેવ કેટલીવાર થાય ?

ઉત્તર ૨—ઈદ્ર, ચક્રવર્તિ, અને વાસુદેવ થવાની મર્યાદા
આગમમા દોહી સાબરતા નથી

પ્રશ્ન ૩—સામ્રાટ કાગમા જેટલા ઈન્દ્ર છે તે જાધા એ
જાવતારી કે નહિ ?

ઉત્તર ૩—કેટલાએક એકાવતારી છે જાધા નહિ

પ્રશ્ન ૪—નારદો જાધા તૃતાવ મોક્ષગામિ સમજવા
કે નહિ ?

ઉત્તર ૪—કેટલાકો તૃતાવ મોક્ષગામિ રોડ છે અને કે
ટલાકો અન્ય લાવમા

હિત નગરિં શિષ્ય ગણિ સુરવિજય કૃત પ્રજ્ઞો તથા
તેઓના ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—પખવાડીઆમા જે ચતુર્થાદિ તપ ન કરે તેને
કાઈ પ્રાયશ્ચિત સમજવું કે અનત સસારીપણું ?

ઉત્તર ૧—પખવાડીઆમા જે ચતુર્થાદિ તપ ન કરે તેને
પ્રાયશ્ચિત સમજવું અનત સસારીપણું નહીં

પ્રશ્ન ૨—રાવણનો હાગ પરિપાટીથી આવેલો સમજવો
કે દેવે આવેલો ?

ઉત્તર ૨—પરિપાટીથી આવેલો

પ્રશ્ન ૩—તેને દિક્ષા પહેલા લઘુ ધાન્ય વિગેરેના પચ્ચ
આણુ હોય તેને દિક્ષા લીધાબાદ અપે કે નહીં ?

ઉત્તર ૩—ખીન્ન કાઈ ન મળતું હોય તો દિક્ષા લી
ધાગાદ અપે

પ્રશ્ન ૪—નમોર્ઘત્ સિદ્ધાચાર્યોષા યાય સર્વ સાધુભ્યઃ
એ પૂર્વની અદર સમજવું કે નહીં તથા ચૈદ પૂર્વ સંસ્કૃત છે
કે માદૃત ?

ઉત્તર ૪—નમોર્ઘત્ ઇત્યાદિ પૂર્વમા સમજવું તથા બાધા
પૂર્વે સંસ્કૃત સમજવા

પ્રશ્ન ૫—વીરશાસનમા ડેટલા પ્રત્યેક ગુદો હતા તથા
ખીજાઓના શાસનમા ડેટલા હતા ?

ઉત્તર ૫—વીરશાસનમા ચૈદ હબર પ્રત્યેક ગુદો હતા તથા
અદેવ વિગેરેને ડેટલા સાધુઓ હતા તેટલા પ્રત્યેક ગુદો હતા

પ્રશ્ન ૬—પડિતાદિ પદ્મ્યની આગળ દેવ વદન કરવું કે પે કે નહીં ?

ઉત્તર ૬—પ્રતિમા અથવા સ્થાપના સ્થાનેની આગળ દેવ વદન કરવું કે પે અન્યથા નહીં ?

પ્રશ્ન ૭—નિરુદ્ધાચી પ્રાસુક પાણી થાય છે તેમ કાણુ મિહાતમા કહ્યું છે ?

ઉત્તર ૭—નિરુદ્ધાચી પ્રાસુક પાણી થાય છે એ સિદ્ધાન્તને અનુકૂલ છે કેમકે ઠંડુ છે કે તુરે ફલેયપત્તે ઇત્યાદિ આ નિશીથ મહાલાખ્યની ગાથા છે તેની સુર્વિમા તુર ફળ એટલે હરિતકી (હરડે) વિગેરે એ પ્રમાણે વ્યાખ્યા કરી છે

પ્રશ્ન ૮—એકવીસ પ્રકારના પાણીને પ્રાસુક થયા પછી કેટલા કાળ પછી સમિત થાય છે ? તથા એ જાધાની હાલમા પ્રતિ દેખ નથી ?

ઉત્તર ૮—એવી રીતે ગરમ પાણીનો વર્ષાઋતુની પહેલા ત્રણ પહોર વિગેરે કાળ છે એમ કહ્યું છે તેવી રીતે પ્રાસુક જળ ધાવન વિગેરેનું સમજવું તેએની પ્રતિયથા પણ વિનિમાન છે

પ્રશ્ન ૯—મ વડ શુક્ર શુભે પોસહ ઉચ્ચરે ત્યારે ગમના ગમન આવેને કે નહીં

ઉત્તર ૯—એ પોતાની મેળે પોસહ લઈને ગમના ગમન કરે તો શુક્ર પાને પોસહ લેતી વખતે આવેલે અન્યથા ન આવેલે

જેમલમેરના સ ઘે કરેલા પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—કાચા કળની અદરથી ખીચા કાઢી નાખવામા આવ્યા હોય ત્યાર પછી તે કાચા કળને જે ઘડી વિત્યા પછી તે રૂળ પ્રાપ્ત થાય કે નહિ ?

ઉત્તર ૧—અગ્નિ લવણ વિગેરે પ્રગલ સંસ્કારથી પ્રાપ્ત થાય છે અન્યથા પ્રાપ્ત થઈ શકે નહિ

પ્રશ્ન ૨—નારકીના શુષ્ક પુર લવના વૃતાન્તને કેવી રીતે જાણે ?

ઉત્તર ૨—દેવ વિગેરેના કથન વિગેરેથી જાણી શકે

પ્રશ્ન ૩—દેવ દ્રવ્યના લક્ષણ કરનારાને ઘેર જમવા માટે જવુ કદ્યે કે નહિ ?

ઉત્તર ૩—પગ્વગપણાને લઈને દેવદ્રવ્ય લક્ષકને ઘેર જમવા જવુ પડે તો મનની અદર સંયુક્તપણુ નખે પરંતુ નિશુક થવુ નહિ જોડે જોજન દ્ર અને મદિરમા મુકે તો વિરોધ ઉપજાય થાય તેવી તે જામતમા દક્ષપાત્ર વાપરવુ જોઈએ જેથી આગળ ઉપર વિરોધ ન થાય તેમ કરવુ જોઈએ

પ્રશ્ન ૪—કટ્યાણુક તપના કરવાવાળાને છક તથા અહમ કરવાની શક્તિ ન હોય તો પાણી વિગેરે દિવસે આય ખીલ આદિ કરે કે નહિ ?

ઉત્તર ૪—યદિ સવ યા શક્તિ ન હોય તો પાખી વિગેરે તથા આયણિલ વિગેરે ડરે ૪ યાણુ તપ તો પરમ્પરાથી દેખાય છે

પ્રશ્ન ૫—કોઈ યજ્ઞ માણસે પચ્ચખાણુ લેવી વખતે જે વિગયની ઓકળાશ ગખી હોય તેને નિવચાતિ ત્રિજી વિગય કપે કે નહિ ?

ઉત્તર ૫—ઢરણુ સિવાય કે પે નહિ

પ્રશ્ન ૬—કોપરાપાક વિગેરે લોકમા પસિદ્ધ પામ્દ્રોયો તેજ નિવચે બનાવેલા હોય તો લીઝોતગીની બાધાવાળાને કપે કે નહિ ?

ઉત્તર ૬—કોપરાપાક વિગેરે પાક દ્રોયો તેજ દિવસે જપે છે તથા પ્રગરની પ્રવૃત્તિ દેખાય છે

પ્રશ્ન ૭—મનુષ્ય યેત્ર યકી બહાર જે ચન્દ્રા તથા સુર્યો છે તેઓ તીર્થ ઢરના જન્મ મમયે તથા સમવમગ્નુ મમયે આવે કે નહિ ?

ઉત્તર ૭—સુર્યો તથા ચન્દ્રા જે મનુષ્યલોકની બહાર છે તેઓ તીર્થ ઢરના જન્મ મટોત્સવ સમયે તથા દેશના વખતે ન આવે તેમ પ્રતિષેધ દેખ્યો નથી

પ્રશ્ન ૮—ભગતયેત્રમા પાચસો અથવા તો તાગસો કોશ ની મવમા જેટલા સાધુઓ દેખાય છે તેટલાજ ડે દેખીજે કોઈ પળુ સ્થળે સબવે છે ?

ઉત્તર ૮—ભરતશ્વેત્રમા જેટલા ભાગમા જેન સાધુઓ દે ખીયે દીયે તેટલામાજ સ લવેછે બીલે કોઈ રથજેઠે નહી તથા પિ વ્યક્ત અક્ષર દોષ પણ મ્યજે દેખ્યા મિવાય કેવી રીતે એકાન્તે રહી શકાય

પ્રશ્ન ૯—આયગિલમા મુઠ તથા તીખા -વાણાવિક રીતે કપે કે ઢાં પણ કારણને લઈને કપે ?

ઉત્તર ૯—વિશેષ કારણ ન હાય તો પણ આયગિલમા મુઠ અને તાખા વાળાવીર રીતે કપે છે

પ્રશ્ન ૧૦—આયગિલમા મુઠ તીખા વિગેરે જેવી રીતે કપે છે તેવી રીતેજ લવી ગ ખી પર, વિગેરે કેમ કપના નથી તેનો શાસ્ત્રાક્ષરથી નિષેધ છે કે ના પરાધી ?

ઉત્તર ૧૦—લવગમા મુઠનુ શોજન આપવામા આવેછે તથા હરકે અને પિ પર વિગેરે નાળવી અપકવડોય ત્યારેજ મુ કવવામા આવે છે તેથી તે આયગિલમા કપના નથી જેમ ઘઉ નયા જીવારનો પોઠ ખાડયો ડાય તો આયગિલમા કપી શકે નહી પરંતુ જીનાર તથા ઘઉ રાધેલા કપેછે તેની માફક મમજુ

પ્રશ્ન ૧૧—કોઈ પણ ઉપવાસકે ચાગ ઉપધાન વહન કર્યા હોય તેમા પહેલા ઉપધાન કર્યાને બાર વર્ષ વીતિ ગયા હોય તો તે પહેલાજ ઉપધાનને ફરીથી વહન કરીને માતાને ધારણ કરે કે ચારે ઉપધાન વહન કરીને ?

ઉત્તર ૧૧—પહેલા ઉપધાનને વહીને માળાને ધાગણુ

રી થડ ને મન ગિર રોયતો ચારે ઉપધાન ફરી વહન પ્રી
માળા ધારણ કરે

પ્રશ્ન ૧૦—ઉપધાન વહન કરતા થકા તપ-આને દિવને
ને ઢોઢ પલ્લુ ક'યાણુડ તિથી આવે તો તે ઉપવાસે ચાલે કે કોઈ
અધિક ઉપવાસ કરવો ભોંઠે ?

ઉત્તર ૧૦—તપ-આને દિવસે ૪ પાણુડ તીની આવી
નય તો નિયાન્ત્રન તપ પલ્લુ વડે કરીને તેધીજ ચાલે

પ્રશ્ન ૧૩—જે થ વડ નિયમથી હમેશા બે વખત પ્રતિક્રમ
જુ કરતો હોય અને સ યા સમયે પ્રતિક્રમજુ નિસરી ગયો હોય
તો તે કેટલીક રાત્રિ ગયા પડી પ્રતિક્રમજુ કરેતો મુદ્દ
ચાય કે નહી ?

ઉત્તર ૧૩—યદિ કારણ વિશેષથી ભુલી ગયો રોય તો બે
પંજર રાત્રી સુધિમા પ્રતિક્રમજુ કરે તો મુદ્દ રીતે ક પી શકે

પ્રશ્ન ૧૪—જેજે શુકલ પચમી ઉચ્ચરી રોયતે ને પર્ણ
પલ્લુમા ખીજથી આગ લ અહમ તપ કરે તેને પચમીને દિવને
એકાસણુ કરવુ ભોંઠે કે ચથાફથી ?

ઉત્તર ૧૪—ઢોઢ પલ્લુ બ્ય-તીએ શુકલ પચમી ઉચ્ચરી
રોય તેમણે વાગ્નવોક તો તૃતીયાથી અહમ તપ કરવો ભોંઠે
યદિ કદચિત્ત દિતીયાથી અહમ તપ કરે તો પચમીને દિવને
એકાસણુ કરવાનો પ્રતિબંધ નથી યદિ એકાગણુ કરે તો વિશે
પ લાભ ઘયક છે

પ્રશ્ન ૧૫—એમાસુ ને પુણિમાને દિવને ચાડ તો પ

અચીશ પ્રતિક્રમણુ કે, અઠાવીશ તથા તે શાસ્ત્રાસરના બળથી કે પરપરાથી સમજવું જો શાસ્ત્રાસરના બળથી કહો તે શાસ્ત્રનું નામ કહો ?

ઉત્તર ૧૫—વરસની મધ્યમા પચ્ચીશ પ્રતિક્રમણુ કે અઠાવીશ એવું ક્યાઈ પણ બળનું નથી શાસ્ત્રમાં તે દેવમંત્રિક, શાંતિક, પાશ્વિક, આતુર્માનિક તથા સાવત્સરિક લક્ષણ પાચ પ્રતિક્રમણ છે

પ્રશ્ન ૧૬—મુકતાશ્લોકો સચિત્ત છે કે અચિત્ત ?

ઉત્તર ૧૬—વી ઘેલા તથા નહિ વિ ઘેલા બન્ને પ્રકારના મુકતાર્થો (માયામોતીઓ) અચિત્ત સમજવા કારણકે અનુ યોગદારમુખમા મોતીઓ તથા રત્નો અચિત્ત પરિગ્રહની મધ્ય મા કહ્યા છે

પ્રશ્ન ૧૭—સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમા મોતીના વલયો શા અમા કયા છે કે પરપરાથી કહેવાય છે, શાસ્ત્રની અદર જો કહ્યા હોય તો તેના અક્ષરો કહો ?

ઉત્તર ૧૭—સર્વાર્થસિદ્ધમા મોતીના વલયો માટે છુટી ગાથાઓમા પરપરાથી તથા ભુવનભાનુ દેવસી ચરિત્રમા કહ્યું છે જેમ કે—

તદ્ ગાથા

તત્યપદ્ધાત્રિમાણે ઉવરિમભાગ મિવટ્ટણ્ણમ ।

સાયર રસ દ્ધ મળમાણ મુત્તાહલ મુજલ્લલોહ ॥

ઈત્યાદિ દશ ગાથામા, કહેવું છે

પ્રશ્ન ૧૮—ખડતર ગરુડમા લેઓના ઘરમા પુત્ર અથવા પુત્રીને જન્મ વયો હોય તેજ ઘરના માતૃનો પોતાના ઘરના જડ વડે દેવપુત્રને કરતા નથી ખડતરગરુડના સાધુઓપણ તે ઓને ઘરે અન્ન પાનાદિને માટે દસ દિવસ પચન્ત જતા નથી તેને માટે કયે મ્યજે લખેજુ છે, સ્વીય પક્ષમા તેને આશ્રીને શુ વિધિ જાણવી ?

ઉત્તર ૧૮— ંઘરે પુત્ર અથવા પુત્રી જન્મને પ્રાપ્તજે તે વરતા જલવડે કરીને દેવ પુત્ર થઈ શકે નહિ તથા પ્રાપ્તે કોઈમ્યજે શાસ્ત્રમા જાણ્યુ નથી તથા તે મ્યજે નાધુએ જલુ ન જલુ વિગેરે આચરણુ લે દેગમા જેવો જવહાર દેખાય તે પ્રમાણે રાખવો દસ દિવસનો નિર્મન્ધ શાસ્ત્રમા જાણ્યો નથી

દેવગિરિના સયે કરેલા પ્રશ્ના તથા તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—ગીતાથી પંખી પ્રતિક્રમણુ કરતા લક્ષમણાવસરમા “ નિત્યારપારગાહોહતિ ” કહે છે ત્યારે શ્રવક વિગેરે જને એ પણ શુ તેજ કહેવુ િ “ રુઝામો અણુસારિ ” કહેવુ ?

ઉત્તર ૧—શ્રવક વિગેરેએ “ રુઝામો અણુસારિ ” કહેવુ “ નિત્યાર પારગાહોહતિ ” એ પ્રમાણે કહેવુ નહિ

પ્રશ્ન ૨—પંખી પ્રતિક્રમણુના અતમા ગીતાથી લેને

શાન્તિ જોડવાનો આદેશ આપે છે તે શ્રાવણ દુષ્કર્મ જન્મ
જન્મ નિમિત્તક ચાર લોગ-સનો કાઉસગ કરી પ્રગટ લોગ-સ
કહી શાન્તિને કહે છે અને શાન્તિ કહ્યા પછી ફરીથી પણ પ
દ્વ લોગ-સનો કાઉસ ગ કરી પ્રગટ એક લોગ-સ કહીને પોસહ
પારે છે દેવતાએકે તો કહે છે કે જેને શાન્તિ હોવાનો આદેશ
આપ્યો હોય તે ચાર લોગ-સનો કાઉસગ કરી પ્રગટ એક લો
ગ-સ કહીને શાન્તિને કહે અને પછી પોસહ પારે આ યેની
મધ્યમા જે વિધિ પ્રમાણ હોય તે કહે

ઉત્તર ૨—પૃષ્ઠી પ્રતિકનણુમા ચાર લોગ-સનો કાઉસ-
ગ કરી પ્રગટ એક લોગ-સ કહીને પછી શાન્તિને કહે એ પ્ર
માણેજ શુદ્ધ થાય છે ણીજી વખત પદ્મ લોગ-સનો કાઉસ-ગ
કરવામા વિશેષ લાગ્યું નથી

પ્રશ્ન ૩—શ્રી મહાવીર પ્રભુના નિર્વાણ સમયે અમાવા
ચા તીથી તથા સ્વાતિ નક્ષત્ર હતું દીવાળી સમગ્રથી શુભુણ
સમયે ઢોડ વખત તે જન્મે હોય છે અને ઢોડ વખત નથી
હોતા તેના ઉપર દેવતાએ કહે છે કે જ્યારે સ્વાતિ નક્ષત્ર અને
અમાવાચા જન્મે સાથે હોય ત્યારે નિવાળી સળધી શુભુણ
ગણુવુ જોડ્યો કોઈ તો કહે છે કે જે મેરાયાનો દિવસ છે તે
દિવસે શુભુણ ગણુવુ જોડ્યો તેમા મેરાયા કરવામા ભેદ છે
જુજરાતના લોકો પાળીને દિવસે કરે છે અને આ દેશના લોકો
ખીલે દિવસે તો જુ પોતપોતાના દેશને અનુસારે મેરાયા કર
વાને દિવસ શુભુણ ગણુવુ કે જુજરાત દેશને અનુસારે.

ઉત્તર ૩—પાતપાતાના દેશને અનુમારે જે દિવસે દિવાળી છે તે દિવસે ગુલુદ, ગાડુલુ ભોજો

પ્રશ્ન ૪—કેવલાએક યતિઓ તથા ૧૧૬૦ જનમદિરમા પ્રતિમા ન્યાપન મમયે ચેત્યવદન પ્રગટા નથી તેઓ જોડે છે અથવા અથવા ભોજ તેથી ચેત્યવદન કરવું ઉચીત નથી હજી હોકાનો—પ્રશ્ન છે કે ભગવાનને વળી અરમ્યા શુ ? તેથી ત્યાં જન મદીરમા જાઓ ત્યારે ચેત્યવદન કરવું તો આ મનેની મરમ્યા કોણ પ્રમત છે

ઉત્તર ૪—જનમદીરમા પ્રતિમા ન્યાપનમમયે ચેત્યવદન કરવાને વિધિ જાણ્યો નથી

છોપ જ દરના સારે કરેલા પ્રશ્નો તથા
તેઓના ઉત્તરો.

પ્રશ્ન ૧—સામરમા પોત્તુ કરનાવાળા જ્યારે દેવવદન પ્રત્યેક પ્રયત્નથી ચિત્તમવા વખતે ઉત્તરના જ કરવું જોઈ કે નહિ

ઉત્તર ૧—જ્યારે દેવવદન પોત્તુ કરનાવાળા દેવવદન પ્રત્યેક પ્રયત્નથી ચિત્તમવા વખતે ઉત્તરના જ કરવું કરના હોય તેમ દેખાતું નથી. રૂઢી કોઈ પણ જોમજ કરના સામજીક છે તથા પ્રયત્નથી વદન પ્રિ ક્રિયામા નથી. દેવવદન કરતે નમયે અથવા જીતે કોઈ સમયે દેવમદીરમા જ્યારે આવકો હોય

ત્યારે ઉત્તરાસ ગ કરના હોય તેમ દેખીયે છીયે પરંતુ ક્રિયાતો
વિધિ પ્રમાણે જ થાય

પ્રશ્ન ૨—પ્રથમ જ રાત્રી પ્રતિક્રમણમા કુસુમિણ હુસુમિણ
ઉડ્ડાવણીનો ચાર લોગ-મનો જે કાઉસગ્ગ કરવામા આવે છે તે
ચહેરુ નિમ્મલયરા સુધિ ડરવો કે માગર વર ગ લીગ સુધી ?

ઉત્તર ૨—સામાન્યથી તો ચહેરુ નિમ્મલયરા સુધિ ડરવો
પરંતુ જો મ્વખને વિષે ચતુર્થ નતનો અતિચાર થયો હોય તો
એક નવકાર અધિક ચીતવે

પ્રશ્ન ૩—પ્રાત કાલના રાત્રી પ્રતિક્રમણમા પહેલેથી કુસુ
મિણ હુસુમિણ કાઉસગ્ગ તથા ચેત્યવદન કરીને પછી ખમાસ
મણા હાંને પછી મજાચ કરી કે મજાચ કરીને ચાગ ખમા
સમણા દેવા

ઉત્તર ૩—પહેલા ચાર લોગ-મનો કાઉસગ્ગ કરીને ચેત્ય
વદન કરી ચાર ખમાસમણા હાં જે ખમાસમણા વડે મજાચ
કરી પ્રતિક્રમણ કરે કહ્યું છે કે—દરિયા કુસુમિણ સમ્મો જિણ
મુણિ વદણ તહેર સજ્જાઓ સબ્વસ્સવિ સક્કસજો તિન્નિય
ઉસ્સગા વાયવ્વા આ ગાથા ત્રી નોમમુન્દર મુદિએ કરેલી
સામાચારીમા પણુ વિધમાન છે તથા શ્રી વિજયદાનમરિ પણુ
એ પ્રમાણે જ કરના હતા તેઓની શિક્ષાનુમાર અમે પણુ તેમ જ
કરીએ છીયે તથા સજ્જાચ કરીને ચાગ ખમાસમણા દેવા એ
પ્રમાણે વિધિ પણુ કોઈકોઈ ગ્રન્થમા દેખાય તેનો પણુ પ્રતિયેમ

નહી પરંતુ મધ્યે ભેગી સીતે કળ્યા હતા તેવીજ ગીતે અમે તો
કરીએ રીથે

પ્રશ્ન ૪—ગામી વિગેરની કલુમા ગરમ અથવા પ્રામુક
પણી પાચ પહોર આદિ સમય પચન્ત અગ્નિત ને છે અને
ત્યાર પછી અગ્નિ થાય છે આ પ્રમાણે કયા ન્યાય ઉપર લખ
વ મા આવડુ છે ? અને તેમા જ્યાં મુદિ ત્રગ શુભની ઉત્પત્તિ
ન થાય હોય ત્યાં મુદિ નહીં ગળ્યા વીના કે પે કે નહિ ?

ઉત્તર ૪—ઉલ્લ મનુ વિગેરે ૧ તુભોમા પાચ પહોરાદિ
૧૫ પચ ૧ ઉત્ત અથવા પ્રમુક પાત્ર અગ્નિત રહે છે અને
યાજ્ઞ પછી અગ્નિ થાય છે તથા પ્રમાણે પ્રવચન મારા દ્વારગુર
તિમા કહ્યું છે નહીં તેમા ત્રસશુભની ઉત્પત્તિ થાય હો અથવા
તો ન થાય ? તો પણ આજેડુ વાપરવું, ગયા વિનાનું જગ
વપરવું નહીં એ પ્રમાણે નરપશધી દેખાય છે

પ્રશ્ન ૫—પાગમને અથવા પુર્ણીમાનો દાઢ હોય તો તે
નિધિમેનો તપ કોણ કે તુ નિધીને જિતે કર્યો ને એ ?

ઉત્તર ૫—પાગમને ને દાઢ હોય તો તેનો તપ
પાગડી નિધીમા કરેના પુણિમને ને દાઢ તો તેનો તપ તેગ્યને
જિતે અથવા તો એકને કર્યો ને ત્રયે માં ને દિવસ કર્યો
ગુરુ વાપને પ્રતિપદ (એકમ) ને દિવસ પણ કર્યો

પ્રશ્ન ૬—નવમન્વાગી પુનઃ વિગેરની ન્યાયના નવમાર
મનના ત્રણ વડે કરાય છે તેના ઉપર જ્યાં પ્રમાણ હોય
ત્યારે તે દિવસ રાજ્ય મુદર છે પરંતુ અધ્યક્ષ દેવી નતે
દેખાય તે દેખાયા વિના તે ન્યાયના મુદ્દ ખરી કે નહિ ?

ઉત્તર ૬—નવકાગ્વાળી પુત્રક વિગેરેને નવકાર મંત્રે વડે પ્રગટા હોય ત્યાં સુધિ આપના કર્યે હતો યથારાત્રિ દ્રષ્ટિ તથા ઉપયોગ રખાય છે અધારમાં દ્રષ્ટિ તથા ઉપયોગનો અભાવ થાય ત્યાં કૃત્રી વખત આપના કર્યેને તેની મગીપમાજ દિયા કરવી કેમકે આપના જે પ્રકારની છે ૧ ઇત્વર અને ૨ યાવત્કલિકા તેની અદર ઇત્વરા નવકાગ્વાળી વિગેરે નવકાગ્ વડે કરીને આપિત થાય છે અને તે દ્રષ્ટિ તથા ઉપયોગ જ્યાં સુધિ હોય ત્યાં સુધીજ સુદ્ધ ગ્રહે છે યાવત કથિડા આપના આર્ય અથવા પ્રતિમાદિય જેની ગુડ મહારાજ પાને પ્રતિષ્ઠા કરાવવી પડે છે તેને વારવાર આપવી પડતી નથી.

પ્રશ્ન ૭—ઉપધાનના માળા પહેર્યા પછી પવેલુ કહે કે નહિ ?

ઉત્તર ૭—ઉપધાનના માળા પહેર્યા પછી પવેલુ કહવાનો નિયમ જાણવામાં છે નહિ

પ્રશ્ન ૮—ઉપધાન મપુર્ણ થયા અનન્તર તપન્યાને દિવસે ઉતરવું કહે છે કે નહિ

ઉત્તર ૮—ઉપધાન સપુર્ણ થયા અનન્તર તપન્યાને દિવસે ઉતરાતું નથી ડોઢપણુ દારણુથી ગીનાર્યની આરાપુર્વક ઉતરવામાં એકાન્તથી નિવેધ જાણ્યો નથી

પ્રશ્ન ૯—કેટલાએક મનુષ્યો પુત્રે જે કે નદીમાંડવાનો વિધિ જાણે સિદ્ધાન્તમાં છે ?

ઉત્તર ૯—નદીમાંડવાને માટે અનુયોગપ્રસાર્થિ સામા

આને વિગે શ્રવ્યોમા લખ્યું છે પરપરાથી પણ નહીં મળતી
લાગી છે

પ્રશ્ન ૧૦—પોમહમા સામાયિકના જાત્રીગ દેવો લાગે છે
કે નહિ ?

ઉત્તર ૧૦—પોમહમા સામાયિકના જાત્રીગ દેવ લાગે છે
તથા પ્રકાર લખ્યું છે પણ તેને ઉત્તમગથી ન લાગતવા, કોઈપણ
કારણથી જો લાગે તો તેની આવેશના પ્રતિક્રમણ કરવી

પ્રશ્ન ૧૧—પોમહમા જનાનનુ સધારિયું કંપે કે નહિ
તથા ખાન ખાવું કે પે કે નહીં તથા જમવાના વપક-જો વિગે
વસ્તુ કોઈ છુટક માણતે લાવેલી કંપ કે નહિ ?

ઉત્તર ૧૧—જનાનનુ નવાનિયુ પોમહમા વાપરવાને
માટે કે પે તથા ખાન લવગ કાષ્ટાદિક કોઈ પણ કારણે દોષને
પોમહમા ખાવું કે નહીં તથા છુટક માણતે લાવી આવેલા શુદ્ધ
ઉપકરણોને વાપરવાને નિષેધ લાલુવામા છે નહિ

પ્રશ્ન ૧૨—દેવતાઓ જ્યાં અન્ય દેવતાક્રમા લખ્યાને
ત્યાં દેવતા ચેત્યોને વદન કે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧૨—દેવતાઓ જ્યાં પોનાના દેવતાક્રમી મતા
દેવતાક્રમા લખ્યાને ત્યાં તે જા ચેત્યોને વદન કરવાનો નિષેધ
લાલુવામા છે નહિ અથવાત વદન કરે

પ્રશ્ન ૧૩—જણુદિપમા રહેતા મેરૂ પરવતની ચા
તરફ ૧૧૨૧ યોજન મુખેને જ્યોતિષ્યક જમણું કે છે, તેવી
રીતે આ ન દીપમા રહેવા મેરૂથી કેવું છેડું નહીં લાગે છે ?

ઉત્તર ૧૩—જમ્બુદ્વીપમા જેવી રીતે મેરૂદ્વી ૧૧૨૧ ચોજન મુકી જ્યોતિર્લક ભમે છે તેવી રીતે અન્ય દ્વીપગત મેરૂ વક્રી પણ જાણે છે, જાણને વિષે અક્ષરે સ્પષ્ટ તથા દેખા વમા તેને માટે આવ્યા હોય તેમ અતિમા નથી

પ્રશ્ન ૧૪—કાઉસ ગને વિષે અથવા વાદણા દેતી વખતે આપનાચાર્યનું ચાલન મુજે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧૪—કાઉસગમા અથવા તો વાદણા દેતી વખતે આપનાચાર્યનું ચાલન મુજે નહિ તથા પ્રકારનો એકાન્ત વાદ જણાયો નથી

પ્રશ્ન ૧૫—અન્ય મતાનુસારી ઉપવાસાદિકનું ઠોઠું પણ પચ્ચખાણુ કે તો ત્યાં ' પાણસ્સ ' ના આગાર બોલવા આશ્રી ને શુ કરવું જોઈએ કારણ કે તેને કસે લગ્નદિ નાખેલું પાણી પીવાથી ઢેવી રીતે તેનું પાણવું થાય ?

ઉત્તર ૧૫—અન્ય મતાનુસારીએ કોઈએ ઉપવાસાદિ નું પચ્ચખાણુ કયું હોય અને કને-વક્રદિક નાખેલું પાણી પીધું હોય તોપણ પાણસ્સ ના આગાર બોલવાથી તેના મતનો ભગ જાણ્યો નથી કારણ કે કને-લક નાખવાથી પણ પ્રાનુક પાણી થાય છે પરંતુ વગ્રીય આચરણ ન હોવાથી પ્રહણુ વતું નથી

પ્રશ્ન ૧૬—વર્તમાન નમયમા કરાવી રતનાદિ વિધિ કોણે કરી અને કયા શ્રવ્યોમા વિધમાન છે ?

ઉત્તર ૧૬—વર્તમાનકાળમા કરાવી રતનાદિ વિધિ કેટલીએક પરપરાથી અને કેટલીએક શ્રાદ્ધવિધિમા વિધમાન છે.

મવયવેથી બનાવેલા આસવો તેના પચ્ચખાણુ વાળાને કટપે
કે નહિ ?

ઉત્તર ૨૦—તેવા પાકદ્રવ્યો કટપે છે એવા પ્રકારની પ્રવ્રત્તિ
દેખાય છે

પ્રશ્ન ૨૧—શ્રી પાર્શ્વનાથનું કયાણુક પોમદસમની રાત્રે
ઠે તો તે નવમી નથા દશમીની મધ્યમા આવેલી રાત્રિ મમજવી
ઢે દશમી અને એકાદશીની મધ્યમા આવેલી રાત્રિ મમજવી
જો દશમી અને એકાદશીની મધ્યની રાત્રી હોય તો તેનું સ્નાત્ર
દશમીને દિવસે લણાવવું ઢે એકાદશીને દિવસે ?

ઉત્તર ૨૧—શ્રી પાર્શ્વનાથનું જન્મ કયાણુક દશમીને
રાત્રીએ છે તેથી કરીને સ્નાત્ર દશમીને દિવસે જ લણાવવું

પ્રશ્ન ૨૨—પ્રતિક્રમણને વિષે દેવસીય આલોક એ પ્રમા
ણે કલા પછી સાધુઓ ‘ ઠાળે કમળે ચક્રમળે ’ કહે ત્યારપછી
પોસહવાળા ગમના ગમન આલોકવાનો આદેશ માર્ગે છે આ
ળાખતમા કેટલાએક કહે છે કે આદેશ ન મારગવો જોઈએ કેટ-
લાએક કહે છે કે સો હાથથી બહાર જવું પડયું હોય તો ગમ
ના ગમનનો આદેશ મારગવો કેટલાએક કહે છે કે અપ્રમાણીત
ભુમીમા ગમનને લીધે આદેશ મારગવો જોઈએ તો આ ઉપર
ક્યા કથનમા જે હકીકત સાચી હોય તે જણાવસો ?

ઉત્તર ૨૩—પ્રતિક્રમણને વિષે આલોકનાનન્તર સાધુ
“ ઠાળે કમળે, ચક્રમળે ” ઇત્યાદિક કહે ત્યાર પછી પોસહ
વાળાએ ગમના ગમનનો આદેશ મારગવો યોગ્ય જણાય છે તથા

સ્થાવરજીવિ કાર્યે ળાહાર જીવને આજ્યા પછી તુચ્છ ગમનાગમ
આલોવણ એ ચેત્ય જણાય છે

પ્રશ્ન ૨૩—પોસહ ઉચ્ચાર્યા પછી કોણ સાવધ વ્યાપાર રલે
છે કે જેને માટે નામાયિક ઉચ્ચરણ ? પોસહમા દેશાવકાશિ!
શા માટે ન ઉચ્ચરણ ? અને સામાયિક કયુ હોય તો ઉચ્ચરણ ?
તેનુ શુ કારણ

ઉત્તર ૨૩—પોસહ ઉચ્ચાર્યા પછી જે નામાયિક ઉચ્ચ
રણ તે સહેજે પ્રાપ્ત થયેલ નવમ ભતના આરાધન માટે મમ
જવુ તથા પોમહ ઠરવા વાગાનુ જવુ આવણુ નિરવધજ હોય
છે તેથી પોસહમા દેશાવકાશિક ઉચ્ચરવાની જરૂર નથી સામા
યિકમા દેશાવકાશિક ઉચ્ચરવાનુ દરણુ જે ઘડી પ્રમાણુ સાસા
યિક પાયા પછી પણ દિશાઓની વિરતિ કરવા માટે સમજવુ

પ્રશ્ન ૨૪—કેટલાએક દ્વિજને આશિને એમ કહે છે કે
દ્વિજગણ અને મુખ એ નવના સયોગથી જીવોત્પત્તિ થાય છે
કેટલાક કહે છે કે છાશ અને દ્વિ જ એ જાન્નેના સયોગે જીવો
ત્પત્તિ થાય છે તો આ વાતને નિશ્ચય કરવા જે માટે શાસ્ત્રાનુસારે
સત્ત વાત લેણે તે જણાવો ?

ઉત્તર ૨૪—દ્વિજ અને અપકવ કુધ દહિ તથા છાશના
સયોગે જીવોત્પત્તિ થાય છે તથા પ્રમરે જાણવામા છે શાસ્ત્રાનુ
સારે પણ જ્યારે મુખને સયોગ થાય ત્યારે જીવોત્પત્તિ થાય
એમ જાણવામા નથી

પ્રશ્ન ૨૫—નાધારણુ જીવચૈત્તને માટે ગામને નામે પ્ર
તિમા દરણવી કે સઘની રાશિને નામે ? જે સઘની રાશીને

ઉત્તર ૩૨—ઉપધાન વાચનાને શ્રવિકાઓ ઉભી રહીને માલજે અને શ્રાવકો ચૈત્યવદન મુદ્રાએ સાલજે

પ્રશ્ન ૩૩—પોસતું ગ્રહણ કરેલા શ્રાવક વચ્ચે વડે મસ્તકને બાધીને જીનેશ્વર પ્રભુના મંદિરમા જઈને દેવ વન્દન કરી શકે કે નહિ ?

ઉત્તર ૩૩—વાસ્તવી રીતે પોસતું ગ્રહણ કરેલા શ્રાવકને મસ્તક બાધવાનો અધિકાર નથી પરંતુ કોઈપણ કારણ હોય તો કાળીઆ એ નામથી પ્રસિદ્ધ વચ્ચે વડે મસ્તક બાધી જૈનમંદીરને વિષે દેવવન્દન હિંદિ ક્રિયા કરવાની 'તુટી' ઊતેને માટે બીજી કાંઈ વિશેષ બાંધવામા નથી

પ્રશ્ન ૩૪—મવત્સગીનો ચતુર્દશીનો અષ્ટમીનો જ્ઞાન પંચમીનો અને શેહિણીનો તપ લેણે ચાવતજીવ સુધિ ઉચ્ચ રેવો હોય તેણે સવત્સરી ચઉદસ અષ્ટમી અને જ્ઞાનપંચમીની આગળ અથવા પાછળ શેહિણી આવી હોય અને છઠ્ઠા કરવાની રાશ્ત્રિ નહોતી તો શું કરવું ?

ઉત્તર ૩૪—કોઈપણ રીતે છઠ્ઠા તપ ન કરી શકાય તો ઉપરોક્ત તપમાંથી જે તપ પ્રથમ આવે તે તપ તે વ્યક્તીએ પેહેલો કરે અને રહી ગયેલા તપને પછીથી કરી લેવો

પ્રશ્ન ૩૫—શ્રાવકોને અગ્યાર અગ્ર સભાજાવતે સમયે નહીં ન્યાપન કરવી કે નહીં ?

ઉત્તર ૩૫—શ્રાવકોને અગ્યાર અગ્ર સભાજાવતી વખતે નહીં ન્યાપન કરવાનો અધિકાર બાંધવામા નથી

પ્રશ્ન ૩૬—અન્યમતાવલગ્ની ક્રોધપણુ ચદિ ચોથા વ્રત ના નિયમને ધારણ કરે તે સમયે નન્દી ગ્થાપન કર્યા સિવાય તે નિયમ લઈ શકાય કે નહીંનું ગ્થાપન કરવું જ જોઈએ ?

ઉત્તર ૩૬—અન્યમતાવલગ્ની ચોથાવ્રતનો નીયમ નન્દીના ગ્થાપન કર્યા સિવાય પણ લઈ ગડે વિશેષ કાંઈ લાગુવામા નથી

પ્રશ્ન ૩૭—પોસહુ શ્રદ્ધ કરેલા શ્રવકને ગ્થા પછી ચૈત્યવન્દન કર્યા સિવાય પાણી પીવું કે પે કે નાહિ તથા ઉપધાન વહન ડરનાર ગ્થા લાવી પૌરધીક આહારને શ્રદ્ધા ગ્થા વાળો શ્રાવક સધ્યા સમયે ગ્થા અનુક્રમથી પડિ લેહણા કરે ?

ઉત્તર ૩૭—પોસહુ કરેલા શ્રવકને આહાર શ્રદ્ધ કર્યા પછી ચૈત્યવન્દન ગ્થાનેજ પાણી પીવું કે પે, ચૈત્યવન્દન વિના કે પે નહીં કરણુ કે શ્રવકોને પણ અનિઓની માફકજ ઘણી ખારી ત્રિયાઓ દર્શાવેલી છે આહારને શ્રદ્ધા ગ્થા વાળો પોસહુ ડરનાર શ્રવક સાયકાને મુહુપત્તિને પડિલેહાને પછી પહેરેલા વસ્ત્રોને ગદવાવીને “ પડિલેહણા પડિલેહાવો ” એ પ્રમાણે આદેશ માગીને વસ્ત્રોનું પડિલેહણુ કરે ત્યાર પછી ઉપધી તથા મુહુપત્તિને પડિલેહીને સ્વા નાય કરી બે વાદળા દઈ પરચ ખાણુ કરી “ ઉપધિ સદિ સાદુ ઉપધિ પાદિ લેહુ ” આ પ્રમાણે આદેશ માગે આ પ્રકારે સામાચારી છે ઉપધાનને વિષે પાપધમા સ્થિત શ્રવક આટલું વિશેષ છે કે પાણિને—મુકપાસે અથવા સ્થાપનાયય પાસે મુહુપત્તિને પડી લેહી બે વાળુ

દઈ ને પચ્ચખાણુ કરે કરીને પડિલેહણુ સમયે વાદણા અથવા
પચ્ચખાણુ ન કરે ખીજુ કાઝ બાણુવામા નથી

પ્રશ્ન ૩૮—ગત્રીનો પોસહ કગનાર માણસ મુત્રણ
અને ઠંવાને માટે ભુમિમા ડેટલા માડવા રહે ?

ઉત્તર ૩૮—નત્રી પોસહ કગનાર મુત્રણ અને ઠંવાને
પગડવાને માટે ભુમિમા ચોવીગ માડવા કરે જાગ માડલા માઈ
લીપાના અને જાર માડના ગહાગના “પાગમ પારસ તિન્નિવ”
આ પ્રમાણે કથન હોવા ચકી

પ્રશ્ન ૩૯—જે માણસ સત્રિ પોસહને સ્થરે તે માણસ
પોમહને ઉચર્યા પછી પાણી પીવે કે નહિ ?

ઉત્તર ૩૯—ત્યાગ પછી પાણી પચ્ચખાણુ રહેલુ દોવાથી
પીવાન નહિ

પ્રશ્ન ૪૦—જે નિવીમા તથા એદમણામા તથા એમણામા
તેવિહાગતુ પચ્ચખાણુ કયુ હોય તેને ત્રિપે લીલુ જાક ખાલુ
કપે કે નહિ ?

ઉત્તર ૪૦—નીવિ વીજેઝેને ત્રિપે તેવિહાગતુ પચ્ચખાણુ
રહે છેને એકાન્તથી પકવ લીલા જાકને ભક્ષણુ કરવાને માટે
નિષેધ ના થો નથી જો લીલુ જાક ન ખવાય તો વધારે સાફ

પ્રશ્ન ૪૧—દિવને પોમહુ શ્રહણુ કરેલા શ્રાવક મન્યા
સમયની પડિલેહણુ કરીને જો સત્રિ પોસહ કરે તો પડિલેહ

જુના આદેશોને ફરીને માગના બેપ્રએ કે પ્રથમના આદેશો વડે કંપે ?

ઉત્તર ૪૧—પરિવેશજુના આદેશો ફરી વખત માગવામા આવતા નથી

પ્રશ્ન ૪૦—એકસણા સહિત નિવિનુ પચ્ચખાણુ અને એકસણાનુ પચ્ચખાણુ એ બન્નેના ઉચારમા શુ ફેરફાર છે ?

ઉત્તર ૪૦—નિવી અને એકસણાના પચ્ચખાણુમા આટલુ અતર છે કે નિવીના પચ્ચખાણુમા ‘નિગિ ગઈય પચ્ચ વસ્વામિ’ એ પ્રમાણે ઉચાર થાય છે અને એકસણાના પચ્ચખાણુમા ‘ચિગઈય પચ્ચસ્વામિ’ એ પ્રમાણે બોલાય છે તથા આ પ્રકારેપણુ વિશેષ છે કે નિવિનુ પચ્ચખાણુ ત્રિવિધાહાર રૂપ થાય છે અને એકસણાનુ પચ્ચખાણુ દ્વિવિધાહાર રૂપ થાય છે

પ્રશ્ન ૪૨—પોસહ અથવા સામાયિકને ઉચર્યા પછી તે પોસહ અથવા સામાયિકને પાચવાનો કાળ આગા પહેલા પોસહ અથવા સામાયિક જેણે ઉચરે ન હોય તેના શરીર કોઈ પણ વતની કિલામના હિ પત્ર થઈ હોય તો શુ કરવું ?

ઉત્તર ૪૩—પોસહ અથવા સામાયિકને ઉચરનાર પુરૂષને પોસહ અથવા સામાયિકને પાચવાના સમય પહેલાં જો કિલામના ઉત્તપન થઈ હોયતો પોસહ અથવા સામાયિકને પાચવાનો સમય ચયા બાદ તે માણુમ સાવધાન પણુમા આવ્યો હોય તો તે સા

માયિક અથવા પોસહને પારવાની વિધિ કરે અને જો પારવાન સમય પર્યન્ત સાવધાન ન થયે હોય તો તેની સમિપમ રહેવા વાળા શ્રાધ્ધેએ પારવાને સમય થયે છતે પારવાની વિધિ સંભળાવવી, જ્યાં સુધિ પારવાની વિધિ ન સંભળાવી હોય ત્યાં સુધિ મોટી વિરાધના કરવા માટે પારેના માણસોએ નહીં દેવી તેમજ તથા પ્રકારની સંભાળના છે

દુગરપુરના મે કરેલા પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો.

—(૦)—

પ્રશ્ન ૧—સત્તરલેદિ પૂજાને વિષે અષ્ટમગલથી ન્યાળ પુરે છતે પૂજા મ પુર્ણ લણાડ રવા પછી અષ્ટમગલની મધ્યે આવેલા મત્ત્યયુગવના આકારને ભાગવાથી પાપ લાગે કે નહિ ?

ઉત્તર ૧—અષ્ટમગલની મધ્યમા મત્ત્યયના આકારને ધનાનુ શાસ્ત્રાનુમારે યુક્તજ છે અને પૂજા થઈ રહ્યા પછી તેને હઠાવવું તે પણ યુક્તજ પ્રતિભાએ છે તેને વિષે દોષ લાગવાનો સંભવ નથી કારણ કે ઈન્દ્ર મહાગજ જ્યારે જીનેશ્વર ભગવાનનો જન્મોત્સવ કરવાને માટે આવે છે તથા ભગવાનના જન્મગ્રહને વિષે આવી માતાના પડખામાથી પ્રભુને ગ્રહણકરી પ્રભુનું ત્રિમ પ્રતિગિળ માતાના પડખામા સુકી મેરૂ પર્વત

ઉપર જઈ જન્માભિષેક કરીને દ્વિતીય જન્મગૃહમાં આવી પ્રભુને માતા ॥ પડખામાં મુકી પ્રથમ મુકેલા પ્રિય પ્રતિબીબને હરી લે છે તથા નુતન પીતળ વિગેરેની પ્રતિમા લગવવી હોય ત્યારે પ્રથમ મહનાકાર કરી ઉપર માટી દઈ મંત્રને મંત્રમાંથી ગાળીને ઘસે છે તો અહીં તથા ઉપરના કથનમાં હિસા પરિણામ નહીં હોવાથી જેવી રીતે પાપ લાગતું નથી તેવીજ રીતે અષ્ટમ ગલમાં મત્સ્યયુગવના આપરને જગાડવાની પાપ ૯। ગમે નહીં

પ્રશ્ન ૨—વિષ્ણુનારની વાત કયા પ્રથમ આવે છે તથા તેણે જે લાખ યોજન પ્રમાણે પોતાનું વૈકિંચ ગરીર પ્રયુક્ત હોવાય છે તે નું ઉત્સેધાગુલ નિષ્પન્ન યોજન મમજવો કે પ્રમાણગુલ નિષ્પન્ન યોજન મમજવો તથા તેણે પોતાના જે પગ પુવ તથા પશ્ચિમ મમુદ્રમાં મુક્યા વિગેરે ઘણી વાત કહેલી છે તો તેને આશ્રીને જે વાત જેવી રીતે ઘટે તેમ કહે

ઉત્તર ૨—વિષ્ણુકુમાર મળ વી વાત ઉત્તર યથન તથા વમુદેવહીં ઉ વિગેરે પ્રત્યેકમાં છે તથા તેમણે લક્ષ યોજન પ્રમાણ કરેનું પોતાનું વૈકિંચ ગરીર ઉત્સેધાગુલ નિષ્પન્ન યોજન પ્રમાણથી મમજી લેવું, તથા તેણે પુર્વ અને પશ્ચિમ સમુદ્રને વિષે પોતાના જે પગ મુક્યા તે જગુદીપને વિષે આવેલી લવણ સમુદ્ર ॥ ખાલીને વિષે પોતાના જે પગ મુક્યા તેમ સલાવના વાય છે કારણ કે ઉત્સેધાગુલ નિષ્પન્ન લક્ષ યોજન પ્રમાણ શરીર જે ચરણપદે કરીને પુર્વ તથા પશ્ચિમ લવણ સમુદ્રનો સ્પર્શ થઈ શકે નહિ

સિદ્ધપુરના સ વે કરેલા પ્રશ્નો તથા તેઓના ઉત્તરો

પ્રશ્ન ૧—પ્રતિવાસુદેવ જ્યાં ગભ મા આવે ત્યારે તેઓની માતા કેટલા સ્વપ્ન દેખે ?

ઉત્તર ૧—સાપ્તિત સન—ચાન—શાનિ ચરિન વિગેરેને અનુમારે ૧૬૦ વખત દેખે એમ જણાય છે

પ્રશ્ન ૨—તેજ દીવસમા તળેલુ પકવાન ડહાયાની વિગડના પચ્ચખાણુ વાળાને ખપે કે નહીં ?

ઉત્તર ૨—તેજ દીવસે તળેલુ પકવાન દટાહ વિદ્યુતિ (ડહાયાની વિગડ) ના પચ્ચખાણુ વાળાને પચ્ચખાણુ લેતી વખતે બે છુગી રાખી હોય તો કંપે અન્યથા નહીં

પ્રશ્ન ૩—ચામામાને વિષે અડીગાઉ પ્રમાણુ નદીને ઉતરીને જેવી રીતે શિક્ષાને ગ્રહણ કરવા માટે જઈ શકાય તેવી રીતે વદન કરવા માટે અથવા ક્ષામણાને માટે જઈ ગણાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૩—ચતુર્માસને વિષે અડી ગાઉ પ્રમાણુ નદી ઉતરીને એમ શિક્ષાને માટે જઈ ગણાય તેમ વદન કરવા માટે અથવા ક્ષામણાને માટે જયણા પુર્વક જાય તો તેને માટે ગાઆ નુમ કે એજાન નિષેધ જાણ્યો નથી પરંતુ હાલમા પ્રવૃત્તિ દખાતી નથી

મે ? તો સર્વ ગામના સઘની સચી તો એકજ આવે ત્યાર
 ની જુદી જુદી પ્રતિમાઓનો અપજ ન પડે આ જાળતમા
 યુક્ત લાગે તે જણાવશો ?

ઉત્તર ૨૫—સાધારણ પ્રાસાદમા ગામને નામે પ્રતિમા
 યુક્ત એ વાત યુક્ત જણાય છે

પ્રશ્ન ૨૬—પ્રતિદિવસ છઠ્ઠા મતના સક્ષેપ રૂપ દિગગમ
 નિતિ કરવામા આવે છે તેતો દેશાવકાશિક નામના દશમ મ
 મા છે અને ચૌદ નિયમ તો સાતમા મતમા છે તો દેશાવકાશિ
 નુ પરચખાણુ કરવાથી તે કેમ ઉચ્ચરાય ?

ઉત્તર ૨૬—દેશાવકાશિક જે પ્રકારે છે એક છઠ્ઠા મતના
 સ્વરૂપ પ્રતિદિવસ કરવાની દિગ વિરવી રૂપ છે અને બીજી
 વ મતના સક્ષેપ રૂપ કરાય છે તેથી તેમા કાણ વિપ્રતિ
 ત્તિ નથી .

પ્રશ્ન ૨૭—ઉપધાન વાચના નમસ્કાર પુર્વક દેરી કે
 મસ્કાર વિના ?

ઉત્તર ૨૭—શ્રી વિજયદાન સુગિ ઉપધાન વાચના
 રિક્ત ~~વિના~~ દેના હતા અને તેજ પ્રમાણે અમો પણ
 એ છીએ

પ્રશ્ન ૨૮—ઉપધાન વાચના પાંચાને દીવને દેવી કે
 આને દીવને ? તથા ઉપધાન, વાચના પ્રાનકાને દેરી કે
 યાકાલે પણ દેવાય ?

ઉત્તર ૨૮—ઉપધાન વાચના પારણાને દિવસે તથા ત
પચ્ચાને દિવસે દેવાય તથા ઉપધાન વાચના આયળિસ એમ
સણાને દિવસે સાચકાને પણ દેવી બુલે પણ પ્રતિદિન કરતી
સ દ્યા સમયની ક્રિયા વાચના પઠી કરાય.

પ્રશ્ન ૨૯—ચોમાસામા માળારોપણુ સળધી નહી
વ્યાપ્તી કરાય ?

ઉત્તર ૨૯—માળારોપણુ તથા ચતુર્વ મત મમવી
નદિ તો વિજય દશમી પછી મહાય અને ભારતન સળધી
નહી તો તેની અગાઉ પણ મહાતી જણાય છે

પ્રશ્ન ૩૦—ઉપધાનમા લીલુ ગાક ખવાય કે નહી અને
વિવેપન તથા મન્નકમા તેલ નાખવુ વિગેરે કે પે કે નહી ?

ઉત્તર ૩૦—હાલમા લીલુ ગાક ખાવાની રીતિ નથી
અને વિવેપન તથા મન્નકમા તેલ નાખવુ વિગેરે સાધુની જે
પોતે પણ નહીં અને અન્ય કાંઈ ભક્તિ કરે તો તેનો નિષેધ નથી

પ્રશ્ન ૩૧—શ્રાવક અને શ્રાવિકાઓને નન્દીસુત્ર સભા
વી શકાય કે નહીં અને “નાળ પચ વિહ પન્નત” એ ક
કાર અને નમસ્કારત્રય કરાય કે નહીં ?

ઉત્તર ૩૧—શ્રાવક અને શ્રાવિકાઓને નન્દીસુત્ર અને
નમસ્કારત્રય સભાવી શકાય

પ્રશ્ન ૩૨—ઉપધાનની વાચનાને શ્રાવક અને શ્રાવિકાએ
ઉપા રહીને શ્રદ્ધા કરે કે બેગીને ?

